

GORENJSKI GLAS

CENA 5 din - LETO XLIII - št. 10

Kranj, torek, 6. februarja 1990

Radovljiški izvršni svet podprl dva predloga za denacionalizacijo

Po štirih desetletjih popravljena krivica

stran 13

Stari ljudje, predvsem strokovnjaki s pravnega področja vedo povedati, da je bilo v stari Jugoslaviji več pravnega reda in pravne države kot v revoluciji, ki je trajala še precej dlje od narodnoosvobodilnega boja. Krivice poveljnega obdobja je danes težko popravljati, premika pa se vendarle...

ZKS ubira samostojno pot

Stranka demokratične prenove

Ljubljana, 4. februarja - Klasične Zveze komunistov Slovenije ni več, prav tako pa je konec njene sodelovanja v Zvezi komunistov Jugoslavije, ki je po 14. izrednem in prekinjenem kongresu v Beogradu ni več. Slovenska partija je od nedelje dalje samostojna politična stranka z začasnim imenom "ZKS - stranka demokratične prenove", z novimi simboli, modro zastavo z rumeno zvezdo, politična skupina, ki se bo povezovala z vsemi demokratičnimi strankami v Jugoslaviji, vključno z republiški partijami in organizacijo ZK v JLA, seveda na demokratičnih osnovah. Nova ZKS prihaja pred volilce s programom "Blaginja in varnost v miru in svobodi", s programom, kot pravi, katerega uresničevanje bo mogoče čez štiri leta preveriti. Ne bomo se igrali z usodo ljudi in naroda, pravi program, obljubljam tisto, kar lahko uresničimo. Milan Kučan je kandidat za predsednika predsedstva Slovenije, za člana pa ZKS kandidira dr. Matjaž Kmecl in dr. Boštjana M. Zupančiča. Na listi, ki bo do marca še dopolnjena, je sedaj blizu 40 imen, komunistov in nekomunistov. Več na 2. in 3. strani. Na sliki: dr. Ciril Ribičič in Sonja Lokar med nedeljsko sejo konferen-

J. Košnjek, slika G. Šinik

Engineeringa ni več

Kranj - Kranjskega podjetja Engineering, kjer so lani jeseni uvedli prisilno upravo, ni več. Iz premoženja in udeležbe zasebnikov je nastala mešana družba za proizvodnjo, inženiring in trgovino Dolnov. Iz nekdanjega podjetja je zdaj v Dolnovu 23 delavcev, drugi pa so si poiskali delo drugod. Dolnov bo zdaj skušal razširiti obseg svoje dejavnosti na trgovino in ekologijo. Posodobili bodo strojno opremo, zaposlene pa usposobili za novo delo.

PODELITEV PREŠERNOVIH NAGRAD GORENJSKE

Škofja Loka - V četrtek, 8. februarja, ob 18. uri bo v dvorani Loškega odra slovesnost, na kateri bodo podelili Prešernove nagrade Gorenjske. Nagrade za kulturno delo bodo prejeli trije nagrajenci. Na slovesnosti bo govoril Viktor Žakelj. Škofjeloški organizatorji so tokrat v goste povabili igralca Polono Vetrin in Iva Bana, da bosta predstavila Sladovo uspešnico Ob letu osorej. Vstop je prost, zato organizator vabi na prireditev.

Vračanje zadružnega premoženja

Zadruga imajo možnost, da se gospodarsko okrepijo

Čprav novi zvezni zakon o zadrukah - veljati je začel 27. januarja letos - ni vzbudil večje pozornosti, gre za zakon, ki je zelo pomemben ne le za zadružništvo, ampak tudi za številne druge. Za druge je pomemben predvsem zato, ker zakon daje zadruham možnost, da zahtevajo nazaj premoženje, ki je nastalo po 1. juliju 1953, ko je ustavni zakon ukinil zadružno lastnino, ter tudi poslovne stavbe in stanovanjske hiše, ki so bile od 1. julija 1965 do 31. decembra 1965 v lasti zadružnih zvez, a so jih kasneje dobili drugi uporabniki.

Ze bežen pogled v zgodovino slovenskega kmetijstva pa pokaže, da je bilo zadružništvo nekdanje gospodarsko zelo močno, da ga je poveljnega obdobja zelo oslabilo, ker je v njem videla nevarnost za družbeno kmetijstvo, in da je zdaj veliko nekdanjega zadružnega premoženja v nezadružnih rokah. Če bodo zadruga in druge zadružne organizacije izkoristile možnost, ki jim jo daje zakon o zadrukah, in zahtevale nazaj svoje premoženje, bo prišlo do pretresov, ki bodo po eni strani gospodarsko okrepili zadružništvo, po drugi pa postavili marsikatero družbeno "lastnika" izpod strehe pod kap ali naravnost na dež. Ker gre za zelo občutljivo popravljanje poveljnega krivice, bo treba predvsem veliko strpnosti in pripravljenosti za dialog. Ne zadruga kot nekdanji lastniki odvzetega zadružnega premoženja ne novi uporabniki, upravljalci in lastniki namreč niso krivi, da je prišlo do (nasilne) zamenjave lastnine, krive so tedanje oblasti, ki so se zavestno odločile, da uničijo zadružno lastnino.

C. Zaplotnik

Slovenskosrbsko srečanje v Beogradu

Ubogali Markovića

Kranj, 5. februarja - Markovića zahteva, da se mora trgovinska vojna med Slovenijo in Srbijo prenehati in se mora brez vnaprejšnjih pogojev sestati predsednika obeh republiških vlad, je očitno zalega. Po Šinigojevem pristanku, da gre danes v Beograd v Markovića kabinet, je enako soglasje prišlo tudi iz srbskega izvršnega sveta. Upajmo, da bo pogovor prinesel pozitivne rešitve, čeprav ima Slovenija in z njo vsa Jugoslavija od bojkota že veliko škode in je prav ta škoda s predlaganimi ukrepi na dnevnem redu sredine seje republiške skupščine. Poteza Markovića je dobra in potrjuje njegovo avtoriteto v Jugoslaviji, čeprav bi lahko zvezni organi vključno z vlado že takoj po bojkotu ukrepali, za kar so zakonske osnove, ne da bi bilo treba spreminjati ustavo.

J. K.

Škofja Loka - Te dni se bodo domala v vsakem kraju kar vrstile prireditve v čast slovenskemu kulturnemu prazniku. Izredno lepo pripravljena slovesnost je pretekli petek zvečer docela napolnila Puštalsko kapelo. Škofjeloški organizatorji prireditve so povabili v goste pisatelja, pesnika in dramatika Branka Hofmana; njegovo pesništvo je predstavil dr. Matjaž Kmecl, recitatorji pa so predstavili tudi del njegove proze. Na steh Puštalske kapele pa je kipar Peter Jovanovič razstavil svoje najnovejše delo - 14 reliefnih lesenih plastik na svetopisemsko temo Križev pot; o plastikah je govoril Andrej Pavlovec. V imenitno druženje govorjene besede in likovne govorice se je zllila tako glede izbora kot izvajanja tudi glasba kitaristov Jana Plestenjaka in Uroša Rakovca.

- L. M.

- Foto: Gorazd Šinik

Točno opoldne v nedeljo, 4. februarja 1990

Priznanja živinorejcem - V petek je bilo v kranjski Mlekarni srečanje živinorejcev, ki so lani oddali več kot 50 tisoč litrov mleka. Miro Križnar, v.d. direktorja Mlekarne, jih je seznanil z odkupom in plačevanjem mleka, z organizirano Mlekarno in z najpomembnejšimi naložbami, najboljšim pa je podelil priznanja. Med družbenimi posetvi je priznanje prejela farma Hrastje, med kmeti pa za najbolj kakovostno mleko Peter Jerala iz Žej (na sliki). Alojz Logar iz Gorič in Franc Drinovec iz Podbrezj, za največje količine oddanega mleka pa Anton Dolenc iz Vrbenj, Janez Zabret iz Bobovka in Franc Kré z Jezerske ceste v Kranju.

- C. Z., slika: G. Šinik

MIHA NAGLIČ
ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

Absurdistan

Znano je, da Slobodan Milošević, zvezda Gazimestana, zlepa ne daje intervjujev. Ko so ga nedavno obiskali vodilni časniki družbe The Washington Post in revije Newsweek, se je vseeno razgovoril. In izrekel nekaj krepkih na račun Kosova in Slovenije, separatistov evropskega formata. Amerikanci seveda dobro vedo, kaj separatisti oziroma secesionisti je in kam secesija pelje: ko so se južne ameriške države zaradi odprave suženjstva odcepile od severnih, je to povzročilo državljansko vojno (1861-65).

Pri nas res ne gre za suženjstvo, zato pa tembolj za demokracijo. Milošević je drugačnega mnenja. Na Kosovu ni nikakršnega pomanjkanja demokracije, gre le za obračun s separatističnimi teroristi. Navsezadnje imajo tako probleme tudi druge evropske države — Velika Britanija ima Severno Irsko, Španija Baskijo — vendar zaradi tega nihče ne trdi, da ni demokratične. Resnični antidemokrati so Slovenci. Ko so se Srbi namenili demonstrirati v Ljubljano, bi jih sprejeli z brzoostrelkami, policijo, psi in oklepniki. Ko pa so zadnjič sami demonstrativno zapustili 14. kongres ZKJ, so jih v beograjskem Sava centru pospremili s sendviči in čajem. Naj se kar odcepijo — Srbija tudi tedaj ne bo najmanjša država v Evropi.

Piko na i je postavil z odgovorom na vprašanje, ali je marksist. Pravi, da je, toda marksizem je sto let stara filozofija, ki ni kriva, da se je nanjo skliceval stalinizem. Njegove osebne pojmovanje socializma kot bogate in demokratične družbe pa je še najbližje Švedski...

Absurd na absurd. Tisti, ki je na Gazimestanu pozival k slogi in grozil z orožjem, se je očitno namenil spremeniti Jugoslavijo v nekakšen Absurdistan, v deželo brez smisla, kjer za pamet ni več prostora. Človek bi tačas resnično raje živel na Švedskem ali pa v taki Sloveniji, iz katere bi lahko dogajanja v Srbiji neprizadeto komentiral kot zunanjepolitična.

Če Jugoslavija ne bi bila vse večji Absurdistan, bi se lahko prišli Albanci in Srbi s Kosova pogovoriti v Slovenijo, podobno kot se te dni sprti Američani in Azerbajdžanci pogovarjajo v Rigi, glavnem mestu Latvije. Kdo bi si upal v SZ trditi, da so ljudje iz približkih republik, ki so odkriti separatisti, neposredni krivci za mednacionalne spopade v Zakavkazju? Pri nas je možno prav to: Slovenci smo krivi za vse zlo na Kosovu.

Gorbačov, ki sicer ne obožuje Švedske, je pa v svojem boljševiskem bistvu manj zadržan kot Milošević, je v zadnjem času napravil nekaj zelo spretnih manevrov v izjemno težkih domačih mednarodnih razmerah. Baje je ponudil tudi svoj odstop z najvišje partijske funkcije, da bi se lahko bolj posvetil državi. Med članstvom KP SZ, tega dinozavra pred izumrtjem, tako ali tako ni posebno priljubljen. Absurd, a le navidezno, njegove politike je v tem, da dlje, ko bo šel po poti perestrojke, dlje bo od komunizma.

Vse dlje od absurda so tudi vzhodni Nemci, ki so prišli Gorbačova vprašati, ali se lahko kar takoj združijo z zahodnimi. Očitno ni bil proti saj je premier Modrov takoj po vrnitvi iz Moskve predlagal Bonn ustanovitev nevtralne konfederacije obeh držav. Toda glej, ko so v Bundestagu o tem glasovali, so bili z izjemo zelenih vsi proti. Mar ni tudi to absurdno? Ni. Status quo je realnost in mednarodne pogodbe zavezujejo tako ene kot druge.

V vseh državah, ki so bile še včeraj sovjetski sateliti, zahtevajo še večjo osamosvojitve in čimprejšnji umik sovjetskih čet. Izjema je le Bolgarija, ki ostaja šestnajsta republika sovjetske federacije in bo šla v svoji perestrojki natančno tako daleč kot velika ruska sestra. Sicer pa je boljše, da desovjetizacija vzhodne Evrope in SZ same hiti počasi. Staro ravnotežje se je podrla, vzpostavitev novega pa zahteva svoj čas.

Živega akvarija ni težko spremeniti v ribjo juho, »pravi Jan Urban, voditelj češkoslovaškega državljanskega forma.« Veliko težje je stori obratno. Škofa, da se tistim, ki tam doli okoli Gazimestana kličejo k orožju, tega ne da dopovedati.

MERCATOR - KMETIJSKO ŽIVILSKI KOMBINAT
GORENJSKE KRANJ, JLA 2
TOK RADOVLJICA, Lesce, Rožna dolina 50

oglašja prosta dela in naloge

EKONOMSKEGA ALI KMETIJSKEGA TEHNIKA
za evidencijska dela na obratu Poljče

Posebni pogoji: 1 leto delovnih izkušenj, 2 mesečno poizkusno delo

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema TOK Radovljica, Lesce, Rožna dolina 50, v 8 dneh po objavi.

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Trzin

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana

Predsednica časopisnega sveta Kristina Kobal

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Štefan Zargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Jože Košnjek (notranja politika, sport), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Zalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Lea Mencinger (kultura), Helena Jelovec (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, kronika, Radovljica), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Danica Dolenc (tradicije, NOB, naši kraji, za dom in družino), Stojan Saje (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), Danica Zavrl Zlebit (socialna politika, Trzin), Dušan Humer (sport), Vine Bekter (mladina, kultura), Franc Perdan in Gorazd Sinik (fotografija), Igor Pokorn (oblikovanje), Mirjana Drakster in Uroš Bizjak (tehnično urejanje) in Marjeta Vozlič (lektoriranje).

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefon: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960. Časopis je oprošten prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

Stane Boštjančič iz Kranja je nekajkrat posegel v razpravo na nedeljski konferenci ZKS v Ljubljani. Med drugim je, v pravniskem jeziku, predlagal razvezo med ZKS in ZKJ, ker je zakonska zveza tako omajana, da je skupno življenje postalo nezno. Spravni poskus na 14. izsiljenem kongresu ni uspel. Spravni poskus, za katerega se je posebej zavzemal odvetnik Milošević, je propadel. Sploh pa je po sodbi Boštjančiča zakonska zveza med bratom in sestrom nična, lahko pa pomeni inces, kar je kaznivo dejanje.

Prva konferenca po 11. kongresu tedaj še Zveze komunistov Slovenije in 14. izrednem kongresu ZKJ, ki je neslavno končal, je imela tri točke dnevnega reda:

sprejem poročila o 14. izrednem kongresu ZKJ, predstavitev volilnega programa in delne komunistične liste za spomladanske volitve ter obravnavo pobud za spremembo imena organizacije. Prav tako je nedeljska konferenca v Cankarjevem domu v Ljubljani potrdila sklepe slovenskega cekača, ki se je skupaj z delegati 14. kongresa sestel 23. januarja. V

nedeljo potrjeni sklepi so naslednji: delegacija slovenskih komunistov na 14. kongresu ZKJ je delovala skladno z usmeritvami in mandatom, ki ga je dobila na 11. kongresu ZKJ, delovanje ZKS v ZKJ je zamrznjeno, vendar bo ZKS na svobodni, dogovorni osnovi sodelovala z vsemi republiški organizacijami ZK in organizacijo ZK v armadi, slovenski komunisti v organih ZKJ svojih funkcij ne opravljajo več (Štefan Korošec prevzame dolžnosti člana predsedstva CK ZKS, prav tako pa Boris Muzevič in Duško Koko prideta v CK ZKS, za kar sta bila imenova-

Viktor Žakelj v Bohinju

Ljudje se bodo opredeljevali za človeka

Bohinjska Bistrica, 5. februarja - Za človeka, ki ga v predvolilnem boju, predstavljanju programa te ali one stranke, pri dokazovanju, primerjanju, kritiziranju, pa tudi takšnemu ali drugačnemu obljubljanju, ne bo zanašalo ali spodnašalo na nekulturno raven dialoga. Slovenci imamo izkušnje in potrditve v zgodovini, da si z revanšizmom v sedanjem predvolilnem boju lahko izbojujemo le eno zmago in sicer kaos. Z zanikanjem tovrstne ravni dialoga, z zgodovinsko podprto oceno in vsakomur razumljivo besedo politika je sredi minulega tedna podpredsednik republiške konference Socialistične zveze Viktor Žakelj v Bohinju nastopil na javni tribuni, katere moto (iz programa Socialistične zveze) je bil Z demokracijo in ustvarjalnostjo v bogatejši življenje...

Začel je sproščeno, ko je povedal, da z lahko dušo prihaja v Bohinj; tudi zato, ker sta pri nas znani dve vrsti "nepravilnih" Gorenjcev in sicer Bohinjci ter Zirovci in slednjim pripada tudi sam. "Sicer pa mislim, da se moramo pogovarjati o tem in zato, da vas kot stranka pridobimo na volitvah. Smo pač trgovci političnega blaga in nimamo nobenih iluzij..." Na kratko se je dotaknil potem zgodovine in pri tem spomnil, da smo že davno napovedali, da se bomo morali odreči balkanski načinu reševanja konfliktov. Strinjal se je z ugotovitvijo razpravljalca, da so si programi novih strank precej podobni in v zvezi z razlikami podčrtal, da je vsaka stranka resna in da socialistična teži proti sredini; kar je značilno za nekatere. Razlike so pravzaprav v razumevanju socializma. Ob vprašanju razlik med ZKS in SZ, o socializmu in

Odločali bodo neopredeljeni

Slovenija je v tem trenutku zelo - preveč spolitizirana. Vendar pa bo približno polovica neopredeljenih. Ti bodo tudi odločali na volitvah. In najboljša propaganda bo, da vsak izmed nas dobi enega ali dva... je odgovoril na vprašanje Viktor Žakelj.

asimetričnosti je Viktor Žakelj poudaril, da ima spoštljiv odnos do Milana Kučana oziroma ZKS. Nenazadnje so vsi konflikti v Jugoslaviji, da je Slovenija danes to, kar je, šli na hrbet ZKS in SZDL, pri čemer za slednjo velja, da je samo v Sloveniji tako trdno zasidrana. "V detajlih je tu še odnos do lastnine, vendar pa mi ni smo za vladavino strank in smo na

Ustanovni zbor članov ZSMS Jesenice

Mladi se ne ukvarjajo le z volitvami

Njesenice, 5. februarja - V ZSMS Jesenice že poteka evidentiranje kandidatov, vendar bodo imena objavili sredi februarja. V Železarni ima ZSMS trenutno 84 članov, akcija pristopanja pa še vedno poteka in bo tako v začetku marca ustanovni zbor ZSMS Železarnice.

Minuli petek je bila na Jesenicah zadnja seja občinske konference ZSMS v stari sestavi in ustanovni zbor članov ZSMS občine Jesenice. Na seji naj bi med drugim obravnavali poročilo o delu občinske konference ZSMS po 13. kongresu, potrdili enotno listo kandidatov ZSMS za volitve 1990 v občini in Sloveniji ter sklepali o predlogu organov za ustanovitveni zbor ZSMS na Jesenicah.

Na volitve, ki bodo 8. aprila, 12. aprila in 22. aprila se pripravljajo tudi mladi v jeseniški občini. V treh skupščinskih zborih bo 26 delegatov, med drugim bo vseh trinajst krajevnih skupnosti imelo dva delegata v zboru krajevnih skupnosti. Na Jesenicah bo pet strank, ki bodo kandidirale v družbenopolitični zbor in

lahko se bo zgodilo, da bo na volilnih listkih tudi 150 imen za 26 mest v družbenopolitičnem zboru.

Druge stranke in zveze na Jesenicah še molčijo in niso objavile imen svojih kandidatov in tudi ZSMS bo imena objavila sredi februarja.

Mladi z Jesenic so svoj program že objavili, temelji pa na portoroških sklepih. V občini si bodo predvsem prizadevali za spremembo strukture gospodarstva in za njegovo večjo ekonomsko moč, za ustanavljanje razvojnega sklada za razvoj malih podjetij, za ekološko osveščanje in ne nazadnje za to, da bi bil v občini navzoč tudi tuj kapital.

Gost Roman Lavtar je poudaril, da se v ZSMS ne ukvarjajo le z volitvami, temveč je na njihovo

Zveza komunistov Slovenije po novem

Modra zastava

Ljubljana, 4. februarja - Na Tomšičevi 5 v Ljubljani od nedelje dalje, ko je bila 1. konferenca Zveze komunistov Slovenije, namerne rdeče boljševiske partijske zastave vihra modrozeleno z rumenimi zvezdico, simbol nove samostojne stranke slovenskih komunistov. Njeno začasno ime, dokler ne bo v javni razpravi dogovorjen novi statut z novim imenom vred, je ZKS - stranka demokratične prenovitve. Za slovenske komuniste je 14. izredni kongres Zveze komunistov Jugoslavije končan, ZKJ za ZKS ne obstaja več in organizacija slovenskih komunistov od nedelje dalje povsem samostojno stopa na slovensko in jugoslovansko politično sceno in volilni boj.

Volilni program ZKS

Blaginja in varnost v miru in svobodi

Tak je naslov volilnega programa ZKS, stranke demokratične prenovitve. Razložil ga je kandidat ZKS za predsednika slovenskega predsedstva Milan Kučan in ob tem dejal, da ZKS gradi na zaupanja vrednih ljudeh, brez katerih noben program nič ne pomeni. Dr. MATJAZ KMECL in dr. BOŠTJAN M. ZUPANČIČ sta kandidata za člana predsedstva Slovenije, sedanjih seznam kandidatov za druge funkcije v Sloveniji in Jugoslaviji pa obsega skoraj 40 imen komunistov in nekomunistov, strokovno in moralno uglednih ljudi, tako doma kot na tujem. Končni spisek bo znan na marčevski predvolilni konvenciji ZKS. ZKS svojim volilcem obljublja novo slovensko ustavo, ki se je ne bi sramovala nobena evropska država, Slovenijo v konfederaciji, spoštovanje večstrankarskega sistema, poštenost do preteklosti in poravnava krivic, zeleno in človeku prijazno Slovenijo, socialno varnost delavcem in upokojevcem, gospodarski razcvet, podporo razvoju kmetij in podeželja in vojsko po meri človeka in naroda.

Za nas sta smiselna in truda vredna le takšno gospodarjenje in politika, ki jima je izhodišče življenje človeka, ki hoče živeti in in ustvarjati v miru, svobodi, v soglasju z naravo, zdravo. To je človek evropske civilizacije 21. stoletja. NE BOMO SE IGRALI Z USODO LJUDI IN NARODA. DELOVALI BOMO PREMISLJENO IN MODRO. MI TO ZNAMO!

Precagavo o Kučanu

Mislím, da v tem političnem trženju precagavo izpostavljate Kučana, je bil precej odločen eden od razpravljalcev. Večkrat in več bi moral reči o njem. Ne vem, kaj bi bilo, če on in še nekateri z njim v dveh letih ne bi nastavljali hrbita... Staro kmetiča na Gorjušah ne bo vedela, ali voli socialista ali koga drugega, vedela pa bo za Kučana...

no razpravljalca, da po volitvah ne bo filozofiranja. Socialistična zveza pri nas si je v zadnjem času postavila nekatere iztočne na področju ekologije, evropske orientacije, na področju človeških pravic, drobnega gospodarstva oziroma obrti in tudi kmetstva. Skratka, "imamo izdelane udarne točke. Naredili pa bodo tudi parcialne študije, kakršne imajo danes moderne evropske partije, pri nas pa ima to še najbolj izdelano Zveza komunistov..."

A. Ža

Kandidat jeseniške ZSMS za družbenopolitični zbor republike je Roman Lavtar, za zbor občin pa Matjaž Peškar.

v Železarni 84 članov, akcija pristopanja pa poteka napredno. Zmanjšali bodo manifestativne dejavnosti in se bolj usmerili v problematiko delavcev, mladi železarjev. Sindikat železarjev jim je ponudil, da bi ustanovili skupno komisijo v okviru sklada in da bi tako delovali na področjih, ki mlade najbolj zanimajo, v okviru črne metalurgije je ustanovljen iniciativni odbor za neodvisne sindikate mladih delavcev. Koordinacijski svet sestavljen drugače, v začetku marca pa bo zbor ZSMS Železarnice.

D. Se

"ZKS, stranka demokratične prenovе"

na Tomšičevi

Konferenca je sklenila

Sklepi so strnjeni v šestih točkah. Ker so bila na konferenci dana mnoga dopolnila in je bila nevarnost, da postanejo sklepi nekakšen vzporedni volilni program, se je konferenca odločila, da dopolnila vzame na znanje, besedilo sklepov pa je sprejela v prvotnem besedilu. Objavljamo jih v nekoliko skrajšani obliki.

- 14. izredni kongres ZK Jugoslavije je za ZKS končan. ZKJ, kakršna je obstajala do kongresa, je s tem prenehala obstajati. Prenehali so obstajati njeni organi, vse nove materialne obveznosti ZKS do nje in s tem tudi individualno članstvo v njej. ZKS odslej deluje kot samostojna politična organizacija z lastnim članstvom, programom in statutom. - ZKS se je pripravljena brez vnaprejšnjih pogojev sestati s predstavniki drugih republiških organizacij ZK in organizacije ZK v armadi, bodisi posamično ali skupno, z namenom, da nastanejo novi programski in statutarji temelji sodelovanja.

- ZKS sodeluje z vsemi demokratičnimi organizacijami v Jugoslaviji, zato dajemo pobudo skupščini SFRJ, da organizira okroglo mizo vseh političnih subjektov. Če skupščina tega ne bo storila, bo to naredila ZKS sama. Sodelovala bo s tistimi, ki se zavzemajo za zagotovitev vseh človekovih pravic in državljanjskih svoboščin na najvišji ravni mednarodnih standardov na vsem ozemlju Jugoslavije, ki so za sprejem zakona o svobodi političnega združevanja, ki so za zakon o volitvah v skupščino SFRJ na osnovi svobodnih, splošnih in tajnih volitev, ki so za avtonomijo civilne družbe, za svobodo in samostojnost družbenih skupin in manjšin, za vzpostavitve miru na Kosovu, za prekinitev vseh sodnih procesov in prenehanje metod politične diferenciacije, ki ogrožajo integriteto in poklicno ekzistenco ljudi.

- ZKS je za vsesplošne reforme v Jugoslaviji, za avtonomnost evropske demokratične levice in za prenovitvene procese na temelju strpnosti, demokratičnosti in učinkovitega dogovarjanja.

na, uredijo pa naj se tudi finančna razmerja ZKS do ZKJ.

Sonja Lokar, sekretarka predsedstva ZKS, stranke demokratične prenovе je v poročilu o delu 14. kongresa ZKJ med drugim dejala, da so slovenski delegati šli na kongres z namenom, da se ZKJ preobrazijo v sodobno socialistično stranko reform. vendar se je spopad med dvema konceptoma še bolj zaostri. Tako je večina delegacij ocenila, da je kongres najbolje prekiniti, slovenska delegacija pa ga je zapustila. Večina slovenskih pobud je bila s preglasovanjem zavrnjenih in ZKS v taki organizaciji resnično nima kaj iskati, čeprav je razpad kongresa v bistvu pridobitev reformnih sil v ZKJ. Peter Bekeš, šef volilnega štaba ZKS je dejal, da je ZKS demokratična programska stranka, pa tudi socialistično gibanje. Zato se bodo izvoljeni kandidati naše stranke zavzemali za takojšnje oblikovanje sodobne slovenske ustave, za učinkovito varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin, za socialno državo na ravni najvišjih dosežkov evropske levice itd. Ponudba je jasna in na prihodnjih volitvah, čez štiri leta, lahko preverljiva. ZKS je doslej vedno držala besedo o demokratični prenovi. Slovenske volilce spodbujamo in cenimo, saj so politi-

čno samostojni, v svoji presoji kritični in avtonomni, razgledani in v svojih pričakovanjih praktični. Želijo ustvarjati v miru in imeti pošteno plačilo za svoje delo. To je program, ki ima v Evropi več sto milijonov somišljenikov. Pozval je k argumentiranemu, tehtnemu volilnemu boju, za programom blaginje in varnosti v miru in svobodi pa stojijo mnogi najuglednejši Slovenci, komunisti in nekommunisti. Milan Kučan, partijski kandidat za predsednika predsedstva Slovenije in nosilec liste za funkcije v Sloveniji in Jugoslaviji, je predstavil volilni program, ki ima naslov "Blaginja in varnost v miru in svobodi" ter predlagal delno listo kandidatov, ki jih je sedaj nekaj nad 30. na predvolilni konvenciji ZKS marca pa bo lista popolna. Dr. Matjaž Kmecl in dr. Boštjan M. Zupančič sta kandidata ZKS za člana predsedstva SRS. Kučanov predlog liste je bil soglasno sprejet. Soglasno, brez razprave je bil sprejet predlog dr. Leva Krefta, da se Zveza komunistov Slovenije preimenuje (začasno, do konca razprave o statutu in imenu) ZKS - stranka demokratične prenovе, njen simboli pa so simboli 11. kongresa Zveze komunistov Slovenije.

J. Košnjek, slike G. Šinik

Ustanovni zbor radovljjskih krščanskih demokratov

Politika naj bo služenje, ne prisvajanje

Radovljica, 3. februarja - Krščanski demokrati iz Radovljice in radovljjske občine so v soboto ustanovili krajevni (radovljjski) in občinski odbor Slovenskih krščanskih demokratov. Na ustanovnem zboru so predlagali tudi možne kandidate za poslance v republiški in občinski skupščini.

Aldo Jovan, predsednik pripravljalnega odbora, je dejal, da so se krščanski demokrati odločili za ustanovitev svoje organizacije in za vključevanje v politično življenje zato, ker je to ena od pravic in značilnosti svobodnih ljudi. Čeprav nekateri z nezaupanjem spremljajo organiziranje krščanskih demokratov, bodo sčasoma odpadli tudi tovrstni predsodki. "Oblasti razumemo le kot služenje, ne pa prisvajanje ali kot oblast nad ljudmi," je dejal Jovan in poudaril, da se v političnem življenju ne bi smeli iz-

Dr. Avgust Mencinger je dejal, da bi v primeru izvolitve za delegata v republiški skupščini nasprotoval vsakršni gradnji avtomobilske ceste skozi radovljjsko občino in postavitvi cestninske postaje na Brezjah in sicer zato, ker gre za stransko evropsko cesto, po kateri bodo vozili predvsem tovornjaki. Da bi preprečili prodajo družbenega premoženja avstrijskim, nemškim in drugim "denarnikom", bi se morali povezati s prejšnjimi lastniki, z našimi

mi zdomci in z izselenci, ki so morali bežati v Avstralijo, Argentino in drugam. "Sam se doživljam cerkveno, sestrski vzgojo in bi jo rad privoščil tudi drugim," je dejal in predlagal, da bi se tudi v radovljjski občini Cerkev vključila v vzgojo. Dr. Mencinger se je zavzel tudi za sprejetje zakona, ki bi zaščitil mesta in med njimi tudi Radovljico, za drugačen odnos do Bleda in za to, da bi denar za prodano družbeno premoženje namenili za blažitev revščine.

splava ne bi smeli prešteti. Ivo Bizjak, podpredsednik krajskih krščanskih demokratov, je na zboru izrazil predvsem željo, da bi radovljjska in krajska organizacija dobro sodelovali. Marko Bezjak, predsednik radovljjske občinske skupščine, pa se je vprašal, v čem so si (stare in nove) politične organizacije različne v odnosu do osnovnih človekovih vrednot; sicer pa se je zavzel za to, da bi bila organizacija dejansko odprta za vse, ki podpirajo njen program - torej tudi za neverujoče in za pripadnike drugih verskih skupnosti.

Na ustanovnem zboru so izvolili krajevni odbor za Radovljico in 15-članski občinski odbor, v katerem so predstavniki posameznih območij in vasi, predlagali pa so tudi možne kandidate za delegate v republiški in občinski skupščini. Za delegata v zboru občin republiške skupščine so predlagali Avgusta Mencingerja, za družbenopolitični zbor republiške skupščine Alda Jovana, za občinsko skupščino pa Jerco Jovan, Mirka Skumavca, Lada Černeta, Staneta Cvenkija, Janeza Resmana, Janka Pintarja, Franca Pretnarja, Anico Urbanjo in Miha Zumra.

C. Zaplotnik

ključevati, ampak dopolnjevat. Izidor Rejc, predsednik sveta Slovenskih krščanskih demokratov, je dejal, da je "slovenska pomlad", ki jo je odprla predvsem zveza komunistov, omogočila, da so stopili na "politično sceno" tudi krščanski demokrati - ljudje, ki so bili v preteklosti večkrat zastopani in grajeni. "Krivde za veliko razvojno zaostajanje ne moremo naprtiti samo drugim, tudi sami smo bili premalo pogumni," je dejal in opozoril na to, da se tudi pri odnosu do

Seja radovljjske ZSMS

Preoblikovanje v stranko

Skladno s portoroškimi sklepi so se pretekli petek tudi v Radovljici člani ZSMS preoblikovali v novo organizacijo. Po sprejemu novih pravil občinske organizacije so sklenili, da se lastnina bivše mladinske organizacije prenese na novo stranko ZSMS in funkcionarji svoje funkcije normalno opravljajo do konca začelih mandatov.

V volilnih bojih se bo v prihodnje radovljjska ZSMS predstavljala s simbolom Martina Krpana. Ena takšnih akcij bo tudi v soboto, 10. februarja, ko bodo od 12. do 16. ure v vseh krajevnih skupnostih v občini zbirali pristopne izjave.

Kot je povedal sekretar radovljjske ZSMS Rafael Podlogar, bodo dali velik poudarek tudi posebni organizacijski obliki - Klubu za razvoj v mejah zakonitosti, ki je z začetim delom že potrdil svojo nepogrešljivost.

Na seji je bila razgrnjena tudi strankina lista za občinski družbenopolitični zbor, ki jo vodi Jože Dežman. Omenimo, da bo njihova kandidatka za podpredsednico skupščine občine Anica Svetina (za župana nimajo predloga) in za predsednika DPZ-ja Rafael Podlogar.

Sprejeli so tudi pobudo, v kateri skupščini SRS predlagajo, da ob spomladanskih volitvah hkrati opravi tudi referendum, v katerem bi se Slovenci opredeljevali za ali proti konfederaciji.

V. B.

STRANKARSKÉ NOVICE

Narodna sprava

Demos - Združena opozicija Kranja organizira v petek, 9. februarja 1990, ob 18. uri v dvorani skupščine občine Kranj okroglo mizo z naslovom Narodna sprava. Povabili smo naslednje goste: Spomenko Hribar, Stanislava Klepa, Mateja Bora, Mitjo Ribičiča, Acija Puharja, Baldimirja Bizjaka, Zorana Poliča in predstavnike Zveze borcev Gorenjske ter predstavnike Zveze komunistov Slovenije

J. N.

SZ Kranj o kandidatih

Kranj, februarja - Predsedstvo občinske konference Socialistične zveze Kranj je na zadnji seji minuli teden v razpravi o aktivnostih v pripravah na volitve opredelilo Henrika Peternelja, sedanjega predsednika izvršnega sveta Kranj za kandidata za zbor občin republiške skupščine in sicer v volilni enoti Kranj - okolica. Za družbenopolitični zbor republiške skupščine bodo predlagali Milana Bajžlja in Marjana Gantarja, glede gorenjskih kandidatov za DPZ pa so se opredelili za Viktorja Žaklja in Darjo Lavtižar-Belber.

A. Ž.

Krščanski demokrati v Selški dolini

Slovenski krščanski demokrati vabijo na ustanovni zbor Slovenskih krščanskih demokratov za Selško dolino v sredo, 7. februarja 1990, ob 18. uri v prostoru Kmetijske zadruge Škofja Loka na Češnjici (zadružni dom).

Predstavitve programa, razgovor in volitev odbora SKD bomo popestrili s kulturnim programom.

Iniciativni odbor SKD

Demos v Železnikih

Železniki - V petek, 9. februarja, ob 18. uri, bo v kulturnem domu v Železnikih večer Demosa. Gost bo dr. Dimitrij Rupel. Pogovarjali so se o prihodnosti Slovenije in programu škofjeloške opozicije. Dobrodošli vsi, ki jih tema zanima.

M. Krajnc

Zeleni Kranja o svojem programu

Kranj, 1. februarja - Krajski Zeleni, ustanovljeni pred dobrim tednom, so na sestanku izvršnega odbora predlagali kandidate za nosilce funkcij v občini, republiki in federaciji. Dogovorili so se, da bodo razen za Družbenopolitični zbor republike, kandidirali skupaj z Demosom.

Pretežni del sestanka so Zeleni posvetili oblikovanju svojega programa. Medtem ko so že na ustanovnem sestanku podprli statut Zelenih Slovenije, so se odločili, da bodo v svoj program vnesli delovanje na nacionalnem, regijskem in občinskem področju, zavzeli pa so se tudi, da bi se Gorenjska usmerila v kmetijstvo, turizem in trgovino, ne pa v industrijo, ki najbolj onesnažuje okolje. V program, ki še ni izoblikovan dokončno, so med drugim zapisali, da se bodo zavzemali za spoštovanje zakonodaje, ki ureja varstvo okolja in ustrezno kazensko politiko na tem področju. Sicer pa bo njihovo delovanje usmerjeno v sanacijo in preprečevanje onesnaževanja voda, zraka, zemlje in tudi hrupa. O delovanju na političnem področju pa bodo razpravljali na naslednjem sestanku.

M. Gregorič

Reši nas, Kramberger

"Kučan bo moj svetovalec, pa tudi gospod tovariš Ertl bo lahko še moj minister. Obama bom dal postaviti spomenik, Kučan bo imel večjega. On je pravi Slovenec."

Foto: G. Šinik

Ljubljana - 1. februarja, Znani dobrotnik in svetovni strokovnjak za dializne aparate, Ivan Kramberger, ki je kot sam pravi že novi predsednik Slovenije, se je v četrtek tudi na široko razgovoril o svojem programu.

Nekaj tisoč ljudem, ki so se zbrali na trgu pred Prešernovim spomenikom, je povedal vse tisto, kar smo od njega že velikokrat slišali, tako da so se mu lahko nekateri od srca nasmejali. Ne gre pa zanemariti dejstva, da je ob predstavitvi svojega volilnega programa navedel tudi nekaj stvari, ki človeka silijo k premišljevanju. Odkod človeku, iz katerega precej ljudi brije norce, toliko znanja, volje in truda za organiziranje prave predvolilne kampanje po zahodnjaškem vzorcu? Kramberger je v minulih dneh namreč nalepil več kot deset tisoč plakatov s svojim programom in obiskal skorajda vse časopisne redakcije po Sloveniji, poskrbel pa je tudi za popolno organizacijo predvolilne tiskovne konference.

Vladajoča politika je državo in njene prebivalce pripeljala že tako daleč, da mnogi, predvsem najrevnejši sloji, Krambergerja zaradi njegovega dobrotništva, vidijo kot edinega rešitelja. Zato se morda utegne zgoditi, da bo dobil tudi večje število podpisov, kot jih potrebuje za kandidacijo. Razmišljanje o tem, ali bo res postal predsednik, pa je že povsem nekaj drugega. Ostaja dejstvo, da do sedaj še noben predstavnik novonastalih strank niti ni šel neposredno med ljudstvo niti ga ni nagovoril z »dragi Slovenci«. Čeprav je tudi v tem razlog, da ima Kramberger za seboj tolikšno množico, pa je vprašanje, katerega izmed strankarskih voditeljev bo uspelo napolniti Prešernov trg.

Matjaž Gregorič

Kramberger v Kranju in na Jesenicah

Samozvani kandidat za predsednika Slovenije, Ivan Kramberger, prireja v sredo, 7. februarja, ob 16. uri tiskovno konferenco, na kateri bo predstavil svoj predsedniški program. Prireditve bo na Trgu revolucije, Kramberger pa obljublja tudi predstavitve svoje družine. V sredo, 14. februarja, pa bo Ivan Kramberger organiziral tiskovno konferenco tudi na Čufarjevem trgu na Jesenicah, prav tako ob 16. uri. Na obeh javnih prireditvah bo povedal tudi, kaj bo konkretno naredil za Kranj in Jesenice, če bo postal predsednik Slovenije.

M. G.

Zakulisne igrice kranjske ZSMS

Zakaj je padel predsednik?

Nezaupnico, ki so je pretekli teden izrekli člani kranjske ZSMS svojemu predsedniku Tomažu Gabru, seveda lahko opazujemo z več zornih kotov, ki bodo, glede na subjektivno oceno, vsak zase tudi sila verodostojni.

Ko človek posluša magnetogram sporne seje in se pogovarja z neposrednimi akterji, vedno bolj pristaja v občutku karakteriziranja novoustanavljajoče se politične kulture. Celotna zadeva je v bistvu postranske narave - v eni od gorenjskih podružnic ene od slovenskih strank so po štirih mesecih vladanja zamenjali svojega predsednika. Če bi bilo temu res samo tako, bi vse skupaj sodilo kvečjemu kot novička v rubriko "strankarske novice". Ker pa menimo, da pričujoči primer na ilustrativni ravni radikalno ponazarja novo vsebino tudi pri tako imenovanem kadrovske planiranju v političnih organizacijah, je stanje vredno pozornostnega drobnogleda.

Zanimivo in hkrati značilno je, da so Gabra s prestola odnesli pravzaprav tisti, ki so ga nanj tudi ustoličili - širša skupina ljudi, bolj ali manj zbranih okrog Kluba študentov Kranj. Nimamo namena presojati, v kolikšni meri je šlo za osebne zamere in v kolikšni meri so njegov padeč povzročile "politične napake", dejstvo je, da so se člani stranke praktično tik pred volitvami odločili postaviti novo ekipo.

Dejanja jim seveda ne gre pretirano očitati, vsakdo naj ima pač pravico, da si sam izbira svojega predsednika, le ne moremo se znebiti občutka, (ki pa je seveda težko dokazljiv), da je bilo vse skupaj močno domenjeno. Vse lepo in prav, pa vendar bi veljalo člane kranjske ZSMS spomniti na dogodke, ki so se v tej organizaciji vrstili po odhodu Gabrovega predhodnika Boštjana Šefca s predsedniške funkcije, o čemer smo, zgolj mimogrede, dokaj pozorno poročali tudi v Gorenjskem glasu. V mislih imamo seveda kadrovanje nove ekipe, katere prvi mož je (po več neuspelih poskusih) postal Tomaž Gaber.

Politika je pač politika, vsasih tudi s temnejše plati, predvsem, ko gre za najvišje (plačane) funkcije. Tudi na tem področju se bomo morali in želji po evropeizaciji še marsikaj naučiti, posebej tudi tisti, ki so bili s svojega položaja odstavljeni pa tega ne zmorejo kulturno prenesti!

Vine Bešter

Srečanje živinorejcev v kranjski Mlekarni

Lani se je bolj splačalo obračati denar, kot delati

Kranj, 2. februarja - "Lani so bile v prireji in predelavi mleka nenormalne razmere. Prve tri mesece so mlekarnice obupavale nad prodajnimi cenami mleka, ki so bile nižje od odkupnih; s sprostitvijo cen aprila pa se je začelo krhati zaupanje med živinorejci in mlekarni, kar je najprej privedlo do bojkota oddaje mleka, nato pa še do sprejetja zakona o mleku, ki naj bi urejal odnose v "mlečni verigi". Inflacija, tedensko spreminjanje cen in možnosti poslovanja so nam jemali čas za odkrit pogovor in za temeljito seznanjanje s problemi prireje in predelave mleka, hkrati pa je politična evforija podirala vse mostove med živinorejci in mlekarnami. Šele zavezitev inflacije in aktivno delo mlekarskega odbora, ki deluje pri republiškem izvršnem svetu, sta normalizirala razmere," je na petkovem srečanju predstavnikov družbenih posestev in kmetov, ki so lani oddali v kranjsko mlekarno več kot 50 tisoč litrov mleka, dejal Miro Križnar, v.d. direktorja Mlekarnice.

V Mlekarni bodo letos izdelali dolgoročni razvojni program. Pri odkupu zagovarjajo politiko pospeševanja "usmerjene proizvodnje", ki je v zadnjih letih dala dobre rezultate. Podatki povedo dovolj: od skupno 29,3 milijona litrov mleka, kolikor ga je Mlekarna odkupila lani, ga je 65 "največjih" kmetov oddalo 5,9 milijona litrov oz. približno petino, šest družbenih posestev 6,1 milijona litrov oz. 21 odstotkov - skupno torej: 71 (zasebnih in družbenih) živinorejcev 12 milijonov litrov ali 41 odstotek vse količine. "Naš cilj je zaščiti in povežati vse, ki živijo skoraj izključno od mleka, združiti denar, ki se zbira iz najrazličnejših virov, in ga vložiti v razvoj mlekarnarstva, otrestiti se nepotrebnega posredništva in zagotoviti, da bo šlo mleko po čim krajši poti od krave od porabnika, ter zavrniti filozofijo, da je mleko lahko cenejšo še samo zato, ker je vsak dan," je dejal Miro Križnar.

Kar zadeva plačevanje oz. nagrajevanje mleka, bodo spoštovali osnovna, na republiški ravni dogovorjena merila in posebni, gorenski dogovor, ki ureja nagrajevanje kakovosti. Kot smo slišali na petkovem srečanju, so koristni obojestranski dodatki spodbujajo živinorejce k večji in kakovostnejši prireji mleka. Mlekarna dobi boljše mleko, za to pa mora plačati (odkupno) ceno, ki jo uvršča na prvo mesto v Sloveniji. Izračuni so namreč pokazali, da je bilo lani v povprečju odkupni ceni mleka kar deset odstotkov doplačil, da je bilo 79 odstotkov vseh količin mleka v pr-

Janez Šumi, direktor Gorenjske kmetijske zadruge: "Ne vem, zakaj se je Mlekarni tako mudilo in se je še pred sprejetjem zakona o zadrugah "oženila" z Mercatorjem, ki je tako pobral tudi delo naših žuljev. Zadruga bo vse, kar so kmetje po 1953. letu vložili v mlekarno, zahtevala nazaj, zavzemala pa se bo tudi za to, da se Mlekarna organizira v mešano podjetje, v katerem bodo imeli vpliv tudi kmetje. Strinjamo se, da posredništvo pri mleku na poti od krave do porabnika ni dobro, vendar se bomo o neposrednem odkupu lahko pogovarjali šele tedaj, ko bomo zagotovili vpliv v Mlekarni. Letos so razmere v prireji mleka boljše, lani pa se je bolj splačalo obračati denar, kot delati."

Miro Križnar, v.d. direktorja Mlekarnice: "Kar zadeva vračanje zadržane lastnine, bodimo strpni. To so procesi, ki potekajo počasi. Naš osnovni cilj je proizvodnja, vse ostalo je obrobne pomena." **Ciril Zaplotnik, kmet z Letenc:** "Živimo v zmoti, da bodo v reformi prizadeti le delavci, tudi kmetje bomo plačali ceno preteklih zablod. Posrednikov v "mlečni verigi" je precej, trgovina zasluži preveč, samo pri količini mleka, ki sem jo oddal lani (125 tisoč litrov), je po novembrskih cenah zaslužila 85 tisoč konvertibilnih dinarjev. Mlekarna bi morala razmisliti o odprtju svojih trgovin v urbanih središčih, saj bi se ji to tudi splačalo, sicer pa naj tudi z dejanji (dodatnim doplačilom) dokaže, da so ji življenjskega pomena živinorejci, ki oddajajo velike količine mleka."

Janez Eržen, kmet iz Žabnice: "Mlekarna je bila nekdanja zadruga, zato naj bo tudi zdaj vsaj delno zadruga oz. takšna, da bo povezovala prirejo in predelavo mleka. Na kmete, ki oddajajo manj kot 50 tisoč litrov mleka na leto, ne bi smeli pozabiti, tudi ti so pomembni za mlekarno."

Janez Tavčar, direktor poslovne skupnosti KŽT: "Mlekarna bo mešano podjetje-družba z omejeno odgovornostjo, v kateri bodo imeli vpliv tudi kmetje. Ker so presežki mleka, bo treba po avstrijskem vzoru začeti omejevati količine pri velikih živinorejcih in s primernimi ukrepi zmanjševati število manjših."

vem kakovostnem razredu in da je bilo 58 odstotkov vsega mleka nagrajenega z "beljakovinskim dodatkom".

Kot je povedal Miro Križnar, je Mlekarna Kranj od 1. januarja

dalje tudi uradno družba z omejeno odgovornostjo. V družbi sta zdaj dva družabnika, Mlekarna in Mercator, vendar pa 20. člen ustanovne pogodbe med drugim določa, da se lahko vla-

Kdo so gorenski mlečni rekordirji? Največ mleka je lani oddal v kranjsko mlekarno Anton Dolenc iz Vrbenj (249 tisoč litrov), sledijo pa Janez Zabret iz Bobovka (211 tisoč), Franc Krč z Jezerske ceste v Kranju (183 tisoč), Franc Drinovec iz Podbrezj (179 tisoč), Nande Rožman iz Lahovč (155 tisoč), Jože Skodlar iz Podbrezj (147 tisoč), Peter Jerala iz Žej (145 tisoč), Alojz Logar iz Gorič (131 tisoč)... Med kmeti, ki so oddali več kot 50 tisoč litrov mleka, je najbolj kakovostnega (bakteriološka kakovost, delež toščice, beljakovin in suhe snovi) oddal Peter Jerala iz Žej, sledijo pa Alojz Logar iz Gorič, Franc Drinovec iz Podbrezj, Alojz Sajovic iz Predoselj, Jože Ribnikar iz Srednje vasi, Igor Jamnik iz Žabnice, Nande Rožman iz Lahovč... Med družbenimi posestvi je, upoštevajoč kakovost in količine, prva farma Hrastje.

nijo tudi novi družabniki iz vrst poslovnih partnerjev Mlekarnice in sicer pod pogojem, da plačajo pol odstotka vrednosti Mlekarnice oz. 50 tisoč (konvertibilnih) dinarjev. V Mlekarni že razmišljajo o tem, da bi v takšno obliko sovlaganja spremenili tudi deleže, ki so jih kmetijske zadruge pred leti prispevale za izgradnjo sirarne.

"Letos bomo končali z nekaterimi naložbami, kot so plinovod, posodobitev kotlovnice, hladilnih sistemov in delno tudi čistilne naprave, prihaja pa čas, ko se bomo morali bolj posvetiti tehnologiji, razvoju novih izdelkov, bogatitvi ponudbe in prodornejšemu nastopanju na trgu. Prav na področju trženja so se nam v okviru Mercatorja odprle široke možnosti za prodajo po vsej Sloveniji, Jugoslaviji in tudi zunaj naših meja," je dejal Miro Križnar in poudaril, da bodo nekatere že razvite programe, ki pa so bolj primerni za obrtniško kot industrijsko dejavnost, oddali v kooperacijsko proizvodnjo zunaj mlekarnice.

C. Zaplotnik

Po dodatni obremenitvi gospodarstva - razbremenitev

Malenkostno znižanje prispevnih stopenj?

Radovljica, 2. februarja - Radovljiški izvršni svet je sklenil, da zborom občinske skupščine po hitrem postopku predlaga spremembo občinskega odloka o prispevnih stopnjah za financiranje družbenih dejavnosti in gospodarske infrastrukture. Prispevna stopnja za osnovno izobraževanje naj bi se s 1. marcem letos znižala z 8,02 na 7,34, za zdravstveno varstvo z 1,41 na 0,70, za kulturo z 0,51 na 0,46, za telesno kulturo z 0,48 na 0,43 in za gospodarjenje s komunalnimi napravami z 2,30 na 2,03, prispevna stopnja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pa naj bi se povečala z 0,60 na (prejšnjih) 0,70. Izvršni svet tudi predlaga skupščini, da bi ga na marčevski seji pooblastila za odločanje o spremembah, kadar gre za znižanje prispevnih stopenj.

V Zavodu za planiranje skupnih potreb (nekdanje strokovne službe interesnih skupnosti) ugotavljajo, da se je občinski vpliv na prispevne stopnje zelo omejil, saj so v družbenih dejavnostih zdaj veljavne občinske stopnje za polovico manjše kot lani, povečale pa so se republiške. Ko so preračunavali, za koliko bi lahko znižali občinske prispevne stopnje in razbremenili gospodarstvo, se je pokazalo, da bi jih v družbenih dejavnostih lahko za 1,49. Prispevno stopnjo za zdravstvo naj bi zmanjšali predvsem

zato, ker bo vse lanske izgube pokrila republika. Na področju izobraževanja je sedanja prispevna stopnja 8,02 najvišja na Gorenjskem (škofjeloška predstavlja 78 odstotkov radovljiške, tržiška 80 odstotkov, jeseniška 88, kranjska 93, ljubljanska 97 odstotkov), vendar so, kot zagotavljajo v zavodu, tu možnosti za spremembo najmanjše, saj gre za uresničevanje zagotovljenega programa, za katerega pa tudi v zavodu ugotavljajo, da je preobsežen.

Izvršni svet je že pri sprejemanju sedaj veljavnega odloka o fi-

nančiranju skupnih potreb za letos ugotavljal, da bo treba spremeniti prispevne stopnje, ko bodo znani prvi podatki in primerjave. Sprememba, ki jo izvršni svet napoveduje za 1. marec, je predvsem posledica novega razmerja med občinskimi in republiški pristojnostmi, sicer pa v občini obljublajo, da bodo pregledali programe in jih uskladili

z možnostmi gospodarstva za njihovo financiranje. Zavod za planiranje skupnih potreb v radovljiški občini daje pobudo, da bi tudi republiški organi, odgovorni za družbene dejavnosti, pregledali programe in odgovorili, koliko so se v zadnjih sedmih letih povečali standardi in normativi za izvajanje programov, socialne pravice, cene storitev za izvajanje programov... V zavodu namreč ugotavljajo, da je letošnja občinska obveznost za republiški program izobraževanja štirikrat večja od lanske, za enak program otroškega varstva za petino večja in za enak program socialnega skrbstva za 39 odstotkov večja.

C. Zaplotnik

Novosti iz Iskre

ISKRA MKD, članica holdinške firme ISKRA TELEKOM iz Kranja je danes podpisala dolgoročno kooperacijsko pogodbo z znano evropsko proizvajalko elementov za povezovanje v komutacijski tehniki KRONE iz Berlina, točneje z njeno podružnico v Avstriji, v višini 3,5 milijona ASch letnega prometa v vsako smer.

Predmet pogodbe je proizvodnja priključnih letvic, to je veznih členov med elektronskimi centralami in telekomunikacijskim omrežjem, ki jih je bilo treba doslej uvažati. ZJPTT je letvice že atestiral, ISKRA pa je na osnovi te pogodbe od KRONE-ja tudi dobila pravico do trženja v Jugoslaviji.

ISKRA MKD, podjetje za proizvodnjo visoko specializiranih mehanskih delov in konstrukcij, ki je bilo do nedavnega izključno proizvodna baza za programe Telekoma, se je v svoji strategiji odločilo za ekspanzijo na jugoslovanski trg in v izvoz. Trenutno je za programe Telekoma še vedno namenjenih 80 odstotkov proizvodnje, v nadaljnjih letih pa se bo ta delež bistveno zmanjšal, predvsem v korist izvoza na konvertibilni trg. Kako resno je podjetje razstavilo svoje cilje, pove naslednji podatek: do leta 1989 podjetje sploh ni izvažalo, že leta 1989 pa je njegov izvoz znašal 190.000 USD, Plan 500.000 USD izvoza za leto 1990 tako nikakor ni nerealen, saj ima podjetje v tem trenutku že za 330.000 USD naročil.

Z. K.

Tudi disko je del turistične ponudbe

So Ločani sploh za turizem?

Škofja Loka, 5. februarja - V zadnjem času okrog turističnega razvoja občine, ki naj bi postopno zamenjevala proslulo in umazano industrijo, v Škofji Loki vlada pravcata evforija. O tem neizkoriščenem kapitalu govorijo stare in nove politične stranke, Socialistična zveza ima celo kandidatko za novo županjo sedanjo slovensko ministrico za turizem, pred dnevi se je za strokovni pristop k pripravi programa razvoja turističnega gospodarstva opredelil tudi občinski izvršni svet. Pri vsej tej ihtavosti pa se zdi, da nekaj bistvenega vendarle manjka.

Tone Jenko iz komiteja za družbeno planiranje in urejanje prostora je v opomnik za razpravo o možnostih razvoja turizma, kot mu je sam dejal, zapisal kar 23 vprašanj, na katera naj bi Ločani pošteno odgovorili, preden bi se sploh česa lotili. Dve vprašanji, ki se na prvi pogled zdita dokaj formalni, sta mi še posebej padli v oči: "Smo sploh pripravljene resno začeti z razvojem turizma? Kdo ima interes za razvoj turizma?"

Če namreč gledam dosedanje prakso, potem si upam dvomiti, da bi Ločani resno videli in iskali svoj zaslužek v turizmu. Pustimo umazano industrijo, rudnik, slabe glavne prometnice in sploh "velike" stvari (okraj ob strani). Spomnimo se dokaj zajetnih družbenih vlaganj v kmečki turizem, za katerim so danes ostala več ali manj le pogorišča, vauške gostilne "na črno". Spomnimo se velikega in lepega škofjeloškega kopališča, ki ga gotovo ni opustošila le umazana poljanska Sora. Spomnimo se množično obiskanega izseljeniškega piknika, ki so ga Ločani lani s takšnim olajšanjem pustili v Dolenjske Toplice, namesto da bi mu vdihnili nove vsebine. Spomnimo se propada visokega dvorca, ki na zunaj obnovljen že predolgo čaka novega upravitelja. Spomnimo se gradu, ki se kotroviči v večni agoniji, opustelegra grajskega vrta, iz katerega nihče ne zna ali noče narediti kopije ptujškega gradu. Spomnimo se večnih tožb sosedov hotela Transturist na hrup, ki da ga v poletnih večerih povzroča glasha na vrtu. Nekaj podobnega se zdaj skuša plesti tudi okrog na novo oživelega diska Camel na puštalskem kopališču, kjer podjetnemu mladeniču celo uradna krajevna skupnost očita nekaj, kar se je večih morda res dogajalo (hrup, vandalizem nočnih gostov, parkiranje vozil ob cesti, "ogrožanje" krajanov!), nikjer pa ne piše, da se bo spet.

Vse to so mogoče drobne, nepomembne stvari, ki pa vendarle sestavljajo turistični mozaik. Stavim, da bodo Ločani, ki imajo diskoteko že načelno za tujo, tudi na vprašanje: "Smo sploh pripravljene resno začeti z razvojem turizma?" odgovorili z: "NE!"

H. Jelovčan

Oblačila NOVOST Tržič:

Manjka dobrih šivilj

Tržič, januarja - "Zelo občutimo te težke gospodarske pogoje," pravi v.d. direktorja v Oblačilni NOVOST Helena Bešter, ki je bila do nedavnega vodja proizvodnje, "in se še bolj zavedamo, da v prejšnjih letih nismo naredili vsega, kar bi lahko, da bi nam bilo danes lažje. Zaenkrat je naš cilj le preživetje. Če bomo prebrodili to leto, potem bo šlo spet lažje," je prepričana.

Maljo je slišati o tej mali tržiški konfekcijski hiši. Ker ni denarja, tudi na sejm mode v Ljubljani ne nastopajo samostojno. Letos jih je povabil tržiški Peko, da so na modni reviji njihovih čevljev manekenke nosile oblačila NOVOSTI. Če bi ne prišlo Pekovo vabilo, se, kljub temu da imajo toliko lepega za pomlad in poletje ter jesen, ne bi mogli predstaviti. Zavedajo se, da v prihodnje brez take predstavitve ne bo šlo več. Saj nimajo problemov s prodajo, ne doma ne na tujem, vsaj zaenkrat ne, čeprav izostajajo naročila velikih beograjskih trgovskih hiš. Niso pa po lahki konfekciji, kot so krila, obleke, hlače, bluze, lažji kostimi in jakne. Težke konfekcije niso nikoli imeli. Zanimivi pa so še posebej zato, ker vse izdelujejo v manjših serijah in njihovi izdelki se po številnih prodajalnah širom Slovenije in Hrvaške, vzdolž Dalmacije dobesedno porazgubijo in se zdijo kot butični izdelki. Največ njihovih izdelkov jemlje Varteksova trgovska mreža. Za Srbijo vedo, da bi trgovci radi imeli njihovo robo, a direktiva je pač taka, da je ne smejo naročiti. Sami blaga ne pošiljajo, ker pač plačila niso zagotovljena. A vseeno je pred njimi vprašljivo leto, prav zaradi slabe kupne moči pri ljudeh. Zaključevanje za prodajo sezone 1990/91 normalno teče, tekoče prodajajo oblačila za letošnjo sezono. A kdo ve, lahko nastanejo kakšni vakuumi... Roki plačevanja so še vedno predolgi, trgovci jim plačujejo v 60 dneh, oni pa morajo metražerjem dolg poravnati v 30 dneh.

Njihov trenutni največji problem so kadri. Iščejo dobrega direk-

torja in dobre šivilje. Imeli so okrog 90 delavcev, zdaj jih imajo še 73. V pokoj je odšlo nekaj odličnih šivilj, ki jih nikakor ne morejo nadomestiti. Saj se preostale trudijo, a težave imajo z doseganjem dnevnih kapacitet v urah na normo in plan proizvodnje postaja problematičen. Predvsem skrbijo, da točno v roku oddajo robo iz "lon" posla, za nemškega kupca Hudsona in v.d. direktorica Helena Bešter priznava, da ta kratkoročno vsi delavci pridejo tudi ponoči, če je treba. Tudi pohvalo so jim izrekli pri Hudsonu prav zaradi točnosti.

S šivalnimi stroji so dobro opremljeni, problem je le krojilnica in likalnica, ki bi ju nujno morali obnoviti. Oboje so imeli že lani v planu, a so morali prenesti v letošnjo. Če bi dobili ugoden kredit, bi se ju lotili. Malo upajo, da bi jim pomagal prav Hudson, tako, da bi počasi z delom odplačevali stroje in naprave. Morda. Pristanka še niso dobili. Sicer se bosta krojilnica in likalnica zagotovo znašli spet v planu prihodnjega leta. Letos bo treba storiti vse, da se bo preživel, se zavedajo v Oblačilni NOVOST. Helena Bešter je prepričana, da se bodo pretokli, kajti tu so ljudje, ki so sposobni, znajo in hočejo. V ljudeh ima ta firma svoj največji adut.

D. Dolenc

Kaj prinaša kolektivna pogodba?

Jesenice, 5. februarja - Občinski svet Zveze sindikatov Slovenije Jesenice organizira v soboto, 10. februarja, sindikalno tribuno na temo Kaj prinaša kolektivna pogodba.

Na tribuni, na katero vabijo ne le predsednike osnovnih organizacij sindikata in konferene sindikata, temveč tudi vse, ki jih aktualna tema zanima, bodo predstavniki Zveze sindikatov Slovenije pojasnili položaj sindikata in delavcev v luči nove sistemske zakonodaje, predstavili koncepti prenove sindikata in sindikalno politiko do osebnih dohodkov. Predvsem pa bodo predstavili vsebino kolektivnih pogodb, njihovo sklepanje in uveljavljanje obveznosti iz pogodb.

Na tribuni bodo sodelovali: Rajko Lesjak, sekretar republiškega sveta Zveze sindikatov, Brane Mišič, član predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov in Gregor Miklič, vodja delovne skupine za pripravo kolektivnih pogodb.

Tribuna bo v soboto, 10. februarja, ob 8. uri v sejni dvorani skupščine občine Jesenice. Nanjo so povabljeni torej vsi člani sindikata, ki jih zanimajo vprašanja cene dela, varovanja pravic iz delovnega razmerja, odpuščanje delavcev in organiziranost sindikata.

D. S.

PREJELI SMO

TEHNOLOŠKI PRESEŽKI

V osrednjem večernem televizijskem dnevniku so nas v ponedeljek, 21. januarja, obvestili, da je v Iskri Kibernetiki v podjetju Skupne strokovne dejavnosti 110 ljudi, ki so »tehnološki presežek«. Lepa, okrogla številka gotovo ni zrasla na poročevalnikem zelniku, saj je zaposlena pri RTV Ljubljana, ne pa v Kadrovski službi Kibernetike.

No, sem si dejal, končno smo zbrali toliko korajže, da smo (ali so) odgnili skrivnostno tančico in širni slovenski javnosti javno obelodanili birokrate, ki se zažirajo v zdravo tkivo našega podjetja. Res prava proletarsko-revolucionarna poteza.

Potem sem se spomnil, da sem nekoč nekaj bral o Parkinsonovem zakonu, ki pravi, da se sicer birokracija res širi tako, da uradniki ustvarjajo delo drug drugemu. Vendar mora za začetek le obstajati generator, ki sproži tak proces. Ta se je pri nas začel tedaj, ko smo nehali delati, začeli »združevati delo«, ustanovili TOZD-e in delovne organizacije. Torej je bil generator razcveta birokracije SI-STEM, ki smo mu rekli socialistično samoupravljanje in ki je čvrsto slonel na Zakonu o združenem delu. Vsak TOZD je moral imeti direktorja, sekretarja, ki se je dušil v gorah samoupravnih aktov. Imeti je moral tudi ekonomski oddelek, kjer so poleg skrbi za gospodarjenje (edino pozitivno delo) izpolnjevali kupe nesmiselnih obrazcev in statističnih poročil za državne birokrate.

Vsak TOZD je moral imeti niz samoupravnih organov, delegatov in delegacij, ki so hodile na seje, sestanke, zborovanja, se tam dolgočasile, često mlatile prazno slamo pripravljale delovni čas. Za vse to je bilo treba pisati vabila, poročila, zapisnike, obrazložitve, obvestila, itd. V finančni službi niso delali enega gospodarskega plana in ene bilance, pač pa toliko, kolikor je bilo TOZD-ov itd., itd.

Če je kdo le pomislil, da je vse to nesmiselno, je storil v nebo vpijoč smrtni greh, za katerega ni bilo spovedi in ksanja, temveč samo pokora.

Ko danes ugotovljamo, da se je ta sistem razgotal (tržno gospodarstvo namreč takih neumnosti ne prenese), bi bilo prav, da ljudem, ki so vse to počeli po službeni dolžnosti, povemo, da so žr-

tve sistema. Vsaka civilizirana družba poskrbi za rehabilitacijo takih žrtev, posebej še, če so nedolžne.

Nič takega pa nisem slišal v omenjenem televizijskem sporočilu. Ob tem se še kar naprej sprenevedamo. Mar se bojimo, da bi s tem porušili duševni mir častitljivih starcev, ki so nam leta 1976 »ponudili« Zakon o združenem delu.

Tehnološki presežek 110 ljudi v podjetju Skupne strokovne dejavnosti ima še drugo plat medalje. Bojim se, da so med njimi tudi visoko specializirani strokovnjaki različnih strok: tehniki, inženirji, ekonomisti, odjarji, raziskovalci, finomehaniki, morda celo magistri in doktorji znanosti. Sveta jugo preproščina! Kam plovemo? Kot da bi se pogovarjali o razmerah v kakšni »zulujevski državi«, ne pa o slovenskem podjetju, ki skuša stopiti v Evropo 1992. Še nikoli nisem slišal, da imajo razvite države preveč specializiranih strokovnih delavcev. Nasprotno: migracija pameti se giblje od juga proti severu in od tam na zahod, v Združene države. Podobni tokovi so značilni tudi na Daljnem Vzhodu. Povsod mrzlično iščemo pamet. To pamet pridno koristijo, morda celo izkoriščajo, za uresničitev svojih strateških in taktičnih programov.

Očitno mi pameti ne znamo izkoristiti (če je imamo preveč). Morda pa nimamo ne strategije ne taktike in ne programov? Upam, da se motim! Če pa se ne, se bojim, da se nam bo kolo zgodovine zavrtelo nazaj v leto 1946, ko smo znali delati le ventile za zračnice in obroče za bice.

Pa še nekaj: nič nisem slišal na televiziji o tehnoloških presežkih v posameznih podjetjih sestavljenega podjetja Iskra Kibernetika. To pa je najbrž bolj vroča tema in je bolj smiselno, da jo zaradi ljubelega miru prihranimo za kaj drugič.

Franc Klemenčič

KMETJE VEČ ZA SOLIDARNOST

Dopolnilo k pismu 8. 12. 1989 Slovenski kmečki zvezi. V tem članku je res prava resnica, kar moja družina v živo občuti na svoji koži. Ne kritiziram kar tako, le pojasniti hočem, da bi bil že čas, da bi tudi kmet stopil na solidarnostno pot. Vem, da bodo kmetje zavpili, ali naj kar šenku-

jemo naše proizvode?, kot so navajeni reči delavcem, da so lenuhi. Naj mi oprostijo tisti redki, ki niso taki.

Namreč edino naša družina živi v vasi popolnoma brez zemlje od skromnih dohodkov ali majhne pokojnine. Vendar si bralci ne smejo misliti, da smo zato kaj na boljšem, ravno nasprotno. Mleko kupujem pri sosedih po trgovski ceni, zraven pa še vedno poslušam tarnanje, ko pridem plačat, češ kako je vse drago. Drva in sadje jim gnije napoček in bog varuj to pobrat, četudi vozijo po teh dobrotah, ne smeš pobrati, sicer si grozno, po kmečko, okategoriziran kot večni tat. Za vse, kar jim zmanjka, je le tisti kriv, ki tega nima na svoji zemlji, čeprav pošteno kupi. Na-nas gledajo kot na ničvredne ljudi, ker nimamo zemlje. Če prosiš za majhen kosček ne zastoj sveta, te opozorijo, češ kaj ti bo zemlja, saj še delati ne znaš. Še pogovarjajo se ne s tabo, če si še tako prijazen sosed. Še več bi se dalo napisati o nesolidarnosti kmeta, in da je kmet še vedno obrnjen le vase. Čas bi bil, da bi se tudi tu kaj spremenilo. Primerjajmo delavca v tovarni, nisem še slišal, da bi strajkali delavci v tovarni, ko smo delali, in še delajo, mnogo solidarnostnih dni, pa naj je šlo to za kmeta ali kogarkoli. Obenem nam je dobro znano, koliko delavec plača v kmečki pokojninski sklad od dohodka.

Sploh se mi pa ne zdi pošteno, da ima kmet dva dobra kosa kruha, drugi pa nobenega, v tovarni naj delovna mesta zasedejo ljudje, ki jim je to edini dohodek, ne pa da ima kmet poln hlev živine, drva, sadje in še vse za osnovno prehrano doma, drugi brez zemlje, brez zaposlitve pa nič. Tu so rezerve za zaposlitev, zemljo kmetu, tovarno delavcu. To se pozna tudi pri bogatenju, saj sama vidim, kako hitro rastejo kmečka poslopja. Socialne razlike so ogromne, med seboj se košatijo. Za vsako ceno mora sosed bogatejši bolj od sosedu, ki ima že vsega preveč. Tako tekmujejo, da bi se tudi pobili med seboj, samo da ne bi nekdo več imel od drugega. Tudi mi ni neznano, da delajo po cel dan. Ali to je garanje, kot je bilo včasih brez strojev? Nisem jim zavistna, samo naj toliko ne govorijo, kakšne krivice se jim delajo. Malo naj gledajo v današnji čas in okoli sebe, kako mi živimo brez vse te bogatije?

Dovolj bi že bilo, če bi odstopili ljudem ob sebi tisto, česar sami ne rabijo in bi mi pobrali drobtinice pod njihovo mizo kot hvalični reveži današnjega modernega, a huđega časa.

Vem, da bo na to dosti kritike, vendar bi bilo prav, da bi tudi kmetje vedeli, da so tu drugi časi in naj se tudi oni zbudijo do soč-

loveka. Prosim, da to objavite, to je resnica, pa lep pozdrav uredništvu.

B. M.

ODGOVOR JOŽETU ŠKOLČU

Nedavno preoblikovanje SZDL Slovenije v Socialistično zvezo Slovenije kot samostojno politično stranko, ne povzroča zadreg in težav samo znotraj organizacije same, pač pa je ta poteza očitno odmevna tudi v širšem političnem prostoru, kar po svoje potrjuje domnevo, da ta organizacija že doslej ni bila tako nepomembna in da je zlasti v prihodnje lahko še kako pomemben dejavnik nove politične scene na Slovenskem.

Vsak povprečno razmišljujoč poznavalec sedanjih političnih dogajanj je seveda lahko že davno in z veliko mero verjetnosti predvideval neizogibnost cepitve levih sil na Slovenskem in v tem okviru tudi osamosvajanje socialistov (SZ) od komunistov, še zlasti potem, ko so socialdemokrati svojo stranko že ustanovili.

Če naj bo torej graditev pluralistične parlamentarne demokracije vsaj kolikor toliko resno početje, potem je potrebno na cepitve levih sil gledati kot na nekaj najbolj normalnega, kar se v večstrankarskem sistemu lahko zgodi in se v totalitarnem enostrankarskem pač ni moglo zgoditi.

Drugo je seveda vprašanje, na kakšnih medsebojnih razdaljah se bodo v odnosu do politične sredine razvrstili socialdemokrati, socialisti in komunisti, pri čemer je že zdaj jasno, da težav ne bo moč meriti z njihovimi programi, pač pa z njihovo konkretno dejavnostjo. Samo politično sredino pa je v tem primeru potrebno razumeti kot nekaj, česar ni moč vnaprej določati, pač pa se vzpostavlja kot posledica odnosov med političnimi subjekti različnih idejnih izhodišč in predvsem delovanj. In ker z veliko mero verjetnosti lahko predvidevamo, da niti skrajno leve niti skrajno desne politične opcije na Slovenskem ne bodo prevladujoče, je jasno, da bo sredinski prostor natrpan s političnimi strankami, kar pomeni, da bodo težave z njihovo razpoznavnostjo. Tega se velika večina političnih subjektov na Slovenskem zaveda, zato vsak pojav oziroma prodor sil bodoče sredine dojemajo kot ožene lastnega prostora. Od tod torej razprtije med komunisti in socialisti, od tod namere novih zvez, naj bi SZDL postala zgolj tehnični servis novih zvez in od tod tudi najnovejša pobuda predsednika ZSMS, Jožeta Školča, da se sproži spor pred ustavnim sodiščem, s katerim bi

preprečili samostojen nastop socialistov na prihodnjih volitvah.

Politika je po definiciji sestra pragmatike, načelnost pa ima pri tem opraviti toliko, kolikor služi političnim ciljem. Če predsednik ZSMS že operira s terminološko pravno spornostjo sedanje Socialistične zveze, je prav, da se pojasni, kaj ustavne konstrukcije o statusu SZDL dejansko pomenijo. Te so predvsem ostanki tistega, kar je zaradi vezne ustave v spremenjeni slovenski moralo ostati, predvsem v temeljnih načelih, ne pa tudi v normativnem delu. Dejansko je nova »volilna« pristojnost Socialistične zveze (oziroma bivše SZDL) samo v tem, da tik pred volitvami organizira žrebanje za določitev vrstnega reda strak na listah, kar bo videti približno tako, kot neke vrste politični 3 x 3. Če je to dejstvo ovira, da Socialistična zveza samostojno nastopi na volitvah, naj seveda presodi Ustavno sodišče. V Socialistični zvezi pa organizacija takšnega žrebanja lahko mirno prepustimo ZSMS-ju ali katerikoli drugi stranki, če jih to veseli. O tem, da Socialistična zveza po spremembah ustave ni več nikakršno »kolektivno volilno telo«,

pa se lahko prepriča vsak, ki prebere Zakona o politični združevanju in o volitvah.

P. S.: V proračunu SR Slovenije za tošnje leto je za naloge SZDL ki jih mora opraviti v pripravi na volitve, namenjenih skoraj 155.000 din. Predlog je bil ocenjen možnih stroškov pravljen že v novembru 1989, zato izhajal iz takratnih cen materialnih stroškov, kar pomeni da znesek ni valoriziran in inflacija niti z dvigom cen. krat tudi še ni bilo ne zakon volitvah in ne zakona o političnem združevanju.

Sredstva naj bi razdelili na: tista, ki bodo porabljena za naloge, ki jih mora opraviti Republiška konferenca in na tista, ki bodo potrebna za naloge, ki jih morajo opraviti občinske konferenice SZDL na sedežih volilnih enot.

Iz vsebine nalog sledi, da publiki zakonodaji Socialistične zveze ne pripada nobena vsebinska naloga.

Socialistična zveza Slovačije
Vojko VČ

GORENJSKI GLAS

»DETELJICA« in TRŽIČ

vredna obiska

V Gorenjskem glasu bo 13. februarja izšla priloga s predstavitevjo trgovskega centra Deteljica ter trgovske, gostinske in turistične ponudbe Tržiča z okolico. Želite sodelovati v prilogi?

Pokličite našo propagando na tel.: 28-463 ali 23-987 - čim prej!

BORUT KOS PAKISTAN V ČASU SPREMENB IN UPANJA

10

Na toliko prosjačenja kot tukaj še nikoli nisem naletel, kajti mesto je dobesedno preplavljeno z reveži, ki so se naselili v njem in videti je, kot da so sestavni del tega kraja. Kaže, da je to pravi kraj za te nenavadne ljudi, saj od »enodnevnih vernikov« naberejo kar precej denarja. Blizu grobnice je posebna jedilnica, namenjena le revnim popotnikom, ki obiščejo sveto mesto in v njem ostanejo le nekaj dni. Vendar večina revežev, ki se je tu nastanila, izkorišča to in zanje je to edini način prehranjevanja. Posebno poglavje pa so duševno prizadeti ljudje, ki jih srečuješ na vsakem koraku. Kmalu sva imela občutek, da so vsi okoli naju nori. Ker sva bila ena redkih tujcev, ki zaidejo v to nenavadno mesto, sva bila prava atrakcija. Večkrat nisva mogla ločiti duševno prizadeti od ostalih, ki so se na trenutke obnašali kot otroci in stalno buljili v naju ali pa so naju ogovarjali. Posebej zanimiv je bil neki mlajši fant, duševno prizadet, ki naju je povsod našel in začel zganjati cirkus, tako da se je zbralo še več ljudi kot prej in nisva imela niti minute miru v dveh dneh, kolikor sva se zadržala v mestu.

Poleg tega je to eno najhropnejših mest v Pakistanu, kjer je živahno pozno v noč in že navsezgodaj zjutraj se ves trušč znova začne, zato sva spala bolj »po obrokih«. Glavni vzrok za ves hrup je bil, da so tu opravljali kar po več porok dnevno. Po pakistanskih navadah traja poročno slavlje več dni in od jutra do večera je bilo neprestano slišati bobnanje in piskanje vseh mogočih instrumentov. Če bi ostala še dlje v tem Norem mestu, se ne bi čudil, da bi se tudi nama »strgalo«, kajti kar nekaj dni sva potrebovala, da sva se znova privadila na vsakdanje življenje.

POTOVANJE Z AVTOBUSI

Po deželi sva potovala pretežno z avtobusi, saj vozijo v vsako vas, pa naj je še tako majhna, ker ljudje precej potujejo naokoli in nimajo svojih vozil. Med vratolomno vožnjo z različnimi avtobusi, sva se čudila, da ni več prometnih nesreč, saj šoferji na slabo utrjenih cestah prehitevajo na najbolj nemogočih mestih in stalno izsiljujejo prednost. Glavne prometne žile so speljane skozi večje ali manjše vasi, kjer se promet odvija izredno počasi, saj pobirajo avtobusi potnike kar sredi ceste, s čimer zaustavijo promet.

Na cestah je največ težko natovorjenih tovornjakov, katerih tovor je naložen preko vozila, s čimer zasedejo več kot polovico že tako ozkih cest. Ponavadi morajo druga vozila zapeljati prav s ceste, da ne pride do trčenja in ni potrebno posebej poudariti, kako izgleda takšno poskakujoče potovanje med neprestanim hupanjem, kar je sestavni del vožnje. Ceste križajo tudi mnoge železniške proge, na takih križiščih se promet zaradi ozkega prehoda odvija po polzje, kar poskušajo vozniki kasneje nadomestiti s hitro vožnjo.

Zanimivo je opazovati kolesarje in manjša vprežena vozila, ki se znajdejo v škarjah med norim prehitevanjem, naprimer dveh tovornjakov. Če imajo dovolj prostora zapeljejo s cestišča ali pa kolesarji hitro pograbijo kolo in ga odnesejo v stran, da bi nevarnost mimo, saj šoferjem še na misel ne pride, da bi zmanjšali hitrost ali se celo ustavili. Zato ni čudno, da na daljših potovanjih začnejo človeku popuščati živci, še posebej, če se voziš v kakšnem popolnoma neudobnem avtobusu, stisnjen med sedeži in ko ne veš, kje imaš rit, kje glavo.

Tako so nama na poti iz Harappe popustili živci, ko sva že zamenjala dva avtobusa in končno našla direktnega za Mardan. Že prej so naju mali fantje nenehno ogovarjali v »bantu« angleščini ter se smejali na najin račun, vendar sva to še mirno prenašala, kajti po dveh mesecih potovanja po Pakistanu sva bila že vsega vajena. Na istem avtobusu pa je, kot že nekajkrat prej, neki

fant potegnil Ireno za lase in takrat mi je film dokončno p... Ko sem ga videl, da stoji ob avtobusu, sem izstopil, da ga... bolje pretipam, toda ko me je zagledal, je zbežal kot zajec... izredno zabavalo domačine, v nama pa je vse kuhalo. V avt... so planili razni prodajalci sadja in nekega fanta sem odrinil... mi je kričal ravno v uho. Eden od prodajalcev je začel nekaj... bljati za mano, vendar sem mu poskušal razložiti, zakaj se... storil, toda zaman. Ker je avtobus stal na tem mestu dlje časa... je vsiljivec stalno vlekla za ramo in neprestano kričal, vendar... nisem zmenil zanj, zato je to nadaljeval ob najinem oknu. Č... je že prejšnji ušel, bom vsaj temu pokazal, da znam tudi ja... nesramen, sem si dejal in ponovno izstopil. Ko me je videl... predvno umaknil na varno razdaljo in mi kazal, naj pride... nimamo, da se »pogovoriva«. Toda, ko sem stekel proti njemu... tudi ta pobegnil kot prestrašena miš. Vse skupaj mi je bil... smešno in sem se začel smejati ter razočaral vse gledalce... pričakovali, da bom kar pihal od jeze.

Prvič se nama je zgodilo, da sva naletela na takšno ob... nje, vendar sva se spomnila na vse prijazen ljudi, ki so nam... v pomoč, zato sva se kmalu pomirila. Tako je pač na vaskih... busih. Do neke mere že vzdržiš, potem pa ti film počni, kak... temu reče. Ugotovila sva, da se je v takih primerih najbolje... šati kakor domačini, če je potrebno, se tudi razkuriti, ker te... neje pustijo na miru. Ko sva se vozila z zasebnimi (dražjimi... nibusi pa so bili sopotniki drugačni in so naju imeli res za... in ne za igračko.

ŠTUDIJ IN ŽIVLJENJSKI STANDAR

V Pakistanu se večina prebivalstva ukvarja s kmetijstvom... čeprav so skoraj po vseh vaseh šole, je stopnja nepismenost... vedno zelo visoka. To pa zato, ker imajo revne družine po... čno od 8 do 10 otrok in vsem ne morejo nuditi šolanja ali st... vne izobrazbe na univerzah, ki so le v večjih mestih. Po tra... pošiljajo na študij le moške. Najtežje je prav gotovo mladi... Zgornjem severnem področju, od koder morajo študentje... jati v mesta in le nekajkrat letno obiščejo domačo vas.

Filmski seminar in filmsko gledališče

FILMSKA KULTURA SE ZAČNE V ŠOLI

Kranj - Sredi februarja bodo šolarji kranjskih in tudi nekaterih gorenjskih osnovnih šol videli tretji film v okviru šolskega filmskega abonmaja, ki so mu nadeli ime Filmsko gledališče. Takšno ime prav gotovo zasluži, saj doslej na šolah tako organizirane filmske vzgoje še niso imeli. Izkušnje tega prvega filmskega gledališča za šole bodo uporabili v naslednjem šolskem letu.

Čeprav se sluši nenavadno, pa vendarle drži, da je bila filmska vzgoja, ki ji je v okviru slovenskega jezika na osnovnih šolah odmerjeno šest ur v celnem letu, dolgo časa zapostavljena. Prav gotovo tudi zato, ker učitelji med svojim izobraževanjem o filmu in filmski vzgoji ne slišijo ničesar - otrokom pa naj bi pomagali oblikovati odnos do filma, zato se je dogajalo - in se seveda še dogaja, da ni posebne razlike, če šolarji gledajo film sami ali pa z učiteljem, saj jim ta pri svoji najboljši volji in skromnem filmskem znanju ne more pripraviti ne za ogled filma niti za pogovor po ogledu. Seveda so tudi izjeme, saj se morda tudi šolniki v prostem času navdušujejo za film, iščejo literaturo o filmu. So tudi seminarji, ki jih že vsa leta organizira Zveza kulturnih organizacij Slovenije, toda če niso organizirani med poletnimi ali zimskimi počitnicami, je udeležba vedno slaba. Tudi z Gorenjske vsa leta ni bilo posebnega odziva, menda pa je bil nasploh odziv gorenjskih šolskih mentorjev že veskozi še za odtenek slabši kot drugod.

Toda zdaj kaže, da bo začela ta bela lisa vendarle dobivati drug odtenek - če ne bo celo popolnoma izginila. Razlogov je kar nekaj, vendar pa je gotovo najpomembnejše, kar se je zgodilo konec lanskega leta - filmsko gledališče za osnovnošolce. Organizatorji - ZKO Kranj, Kino podjetje Kranj, Zavod SRS za šolstvo, enota Kranj in več za filmsko

vzgojo navdušenih mentorjev s kranjskih šol si verjetno niso mislili, da bi ta akcija lahko tako uspela, kot je. Okoli 6000 kranjskih šolarjev je z vseh osnovnih šol je za res ugodno cenno prejelo abonmajske karte za štiri izbrane filme, posebej za razredno stopnjo in posebej za predmetno stopnjo.

"Toda najpomembnejše pri tem je vsekakor sodelovanje mentorjev," pravi Leonida Domanjko z Osnovne šole Bratstvo in enotnost, ki ji je skupaj z drugimi najbolj prizadevala za nastanek filmskega gledališča. "Na pogovor ob ogledu fil-

ma prihajajo učitelji z vse Gorenjske, še posebej iz nekaterih drugih šol, ki so se vsaj deloma vključila v kranjsko akcijo. Pokazalo se je kako nam učiteljem manjka znanja za filmsko vzgojo. Med poletnimi počitnicami sem bila na seminarju ZKOS v Kopru, prinesla nazaj kup idej in zdaj jih že uresničujemo. Le filmsko razgledan učitelj lahko učencem pred ogledom in po njem tudi kaj pove. Na naši šoli

smo šli še korak dlje: za slaviste smo še posebej pripravili predavanja. Učenci so - zdaj smo na polovici abonmaja - že pokazali, da so lahko imenitni gledalci, vedo, da film ni le zabava, spoznavajo filmski jezik, z učiteljem lažje spoznavajo sporočilo filma in ne nazadnje - na tak način spoznavajo, da je filmska predstava tudi kulturna predstava. Ne ostaja pa le pri pogovori o filmu, proste spise na temo filma, kritike in še kaj bomo objavili ob zaključku v posebni izdaji šolskega glasila."

Samo filmsko gledališče tako za šolske mentorje kot učence pa gotovo ni dovolj. Zato ni čudno, da je bil filmski seminar, ki ga je minuli konec tedna ZKOS organizirala v Kranju, tako dobro obiskan. Več kot petdeset mentorjev, največ z gorenjskih šol, pa tudi iz drugih koncev Slovenije, je dva dni poslušalo strokovne sodelavce z ZKOS.

"Obisk je res izjemen," je povedal strokovni sodelavec pri ZKOS Peter Jarh. "Že prej so bili seminarji za film, pa ni bilo takšnega odziva. Prav gotovo je pri tem pomembno vplival tudi Zavod za šolstvo, enota Kranj. Tokratni seminar predstavlja pravzaprav filmsko abecedo, na tem bo mogoče graditi tudi kasnejše razgledovanje po tem področju. V načrtu imamo tudi krajše popoldanske seminarje, računamo pa, da bo poleti v enotedenskih seminarjih tudi več obiska kot doslej. Nekaj udeležencev seminarja ima že kar precej znanja, lahko bi same pripravljale pogovore z mentor-

ji, če bo le zanimanje. Težava pa je v tem, da je na voljo le malo videokaset s seminarskim filmskim znanjem, zato bi jih kazalo založiti - bile bi v veliko pomoč mentorjem."

Vse tako kaže, da so mimo časi, ko se šola ni nič ali pa zelo malo zanimala za filmsko kulturo. Sedanja generacija šolarjev s kranjskih osnovnih šol, upajmo, da bo tako tudi z naslednjimi, ima priložnost, da posrka nekaj filmskega znanja in se vrne v kinodvorane kot filmsko razgledano in kultivirano občinstvo. Kajti te je v kinodvoranah trenutno zelo malo, izjema so predstave filmskega gledališča. Morda bo to občinstvo tudi dočakalo čase, ko bo film znova cenjen, kot je bil nekaj. Zdaj se pred praznimi dvoranami vrtijo najboljši filmi, kolikor jih sploh zaide tja; večinoma se le-ti odvrtijo doma na videokasetah. Toda film ostaja to, kar je vendarle le v zatemnjeni dvorani in morda ga bo filmsko razgledano občinstvo znalo prjkecati znova tja, kamor spada.

Lea Mencinger

Teden slovenske drame 90 Prešernovo gledališče Kranj

Zdenko Kodrič: VIDA VIDIM — Dušan Jovanović: VIKTOR ALI DAN MLADOSTI — Ivo Svetina: ZGODBA JUŽNEGA GOZDA

Kranj — Danes zvečer bo v okviru spremljevalnih prireditev letošnjega jubilejnega Teda slovenske drame v Galeriji Mestne hiše odprta priložnostna razstava s pregledom vseh dosedanjih Tednov. Letošnji Teden se s predstavami pričneja 22. februarja.

D. Jovanović: Viktor ali dan mladosti, MGL — Foto: Tone Stojko

V lanskem letu so slovenska gledališča že po tradiciji preteklega desetletja ponovno naklonila repertoarni prostor slovenskim izvirnim dramskim tekstom.

Slovensko ljudsko gledališče iz Celja je lani krstno uprizorilo delo Zdenka Kodriča: VIDA VIDIM. Avtorja poznamo kot enega od ustanoviteljev Gledališča Pekarna, kot pesnika, novinarja in sedaj tudi kot dramatika. Svoj tekst je začel oblikovati že v začetku osemdesetih let in skozi več let strpno (vmes so bile dobrodošle predelave) čakal na uprizoritev. V svojem dramskem zapisu se Kodrič suvereno giblje med poetičnostjo in dialoškim zapisom surovega življenja. Uprizoritev Kodričeve novitete so

pripravili režiser Franci Križaj, dramaturg Blaž Lukan, scenografinja Simona Perne, kostumografinja Cveta Mirnik, koreograf Metod Jeras, korepetitor Edvard Goršič, lektorica Majda Križaj, skladatelj Zoran Predin, izvajalec glasbe Mirko Vuksanović. Igrajo: Janez Bermež, Jana Šmid, Zvone Agrež, Peter Boštjančič, Miro Podjed, Ljerkka Belak, Bogomir Veras, Stane Potisk, Izток Valič, Bruno Baranovič, Marko Boben, Drago Kastelic, Igor Sancin in Bojan Umek. V Mestnem gledališču ljubljanskem so lani uprizorili več slovenskih del. Uprizoritev je doživela pred leti napisana igra Dušana Jovanoviča: VIKTOR ALI DAN MLADOSTI. Avtor besedila je parafraziral surrealistično dra-

mo R. Vitrac »Viktor ali otroci na oblasti« ter jo v prvi vrsti avtorsko preoblikoval v igro, ki se dogaja pri nas. Igra je napolnjena z obilico humorja, erotikom ter izrisuje sodobno dekadentno stanje slovenskega višjega sloja. Slovensko praizvedbo je režiral Janez Pipan, dramaturginja uprizoritve je Vesna Jurca, scenograf Vojteh Ravnikar, kostumografka Doris Kristič, skladatelj Gregor Strniša, lektorica Majda Križaj. Igrajo: Gojmir Lešnjak, Slavko Cerjak, Jožica Avbelj, Maja Aduša Vidmar, Violeta Tomič, Janez Škof, Maja Boh, Borut Veselko, Maja Sever, Samo Strel in Saša Miklavc.

Tudi Lutkovno gledališče iz Ljubljane (lutkovna gledališča imajo statusno pravico sodelovanja na TSD) je v preteklem letu uprizorilo več slovenskih del. Pesnik in dramatik Ivo

Svetina je za njihovo gledališče napisal Zgodbo iz južnega gozda ali kdo je ubil sonce. Svetina je motiv za svoje delo našel v mitičnih zgodbah južnoameriških Indijancev. Krstno uprizoritev je režiral Janez Pipan ob sodelavcih: dramaturgu Matjažu Lobodiju, likovni oblikovalki dekorja Alenki Vogelnik, glasbeniku Gregorju Strniši, koreografinja Kseniji Hribar in lektorju Jožetu Faganelu. Kot igralci in animatorji nastopajo: Vojko Zidar, Katherine Seymour, Alja Tkačev, Karel Brišnik, Robert Waltl, Jernej Slapernik, Iztok Jereb, Peter Dougan, Marko Velkavrh, Berta Bojetu, Barbara Jakopič, Alenka Pirjevec, Blaž Vižintin, Lučka Drolic, Nadja Vidmar, Nina Skrbinšek, Božo Vovk, Matjaž Pompe, Andrej Slinkar, Milan Hrast.

(ar)

TEČAJI V GRADU KIESELSTEIN

Kranj - Razen likovnega tečaja za otroke, ki se je začel že včeraj, in tečaja študijskega risanja, ki se začneja danes zvečer, pri ZKO Kranj načrtujejo še nekaj novih tečajev v tem mesecu. Vsi bodo v prostorih gradu Kieselstein.

Tečaj izdelovanja lutk: začne se v ponedeljek, 12. februarja, ob 18. uri, prijave pa zbirajo do 10. februarja vsak dan do 14. ure na ZKO Kranj, tel. 21-135. Za štiri tedenski tečaj, ki ga bo vodil Janez Erzen, se lahko prijavijo otroci od 12. leta dalje.

Tečaj vitraža: začetni tečaj se začneja v četrtek, 15. februarja, ob 18. uri.

Tečaj keramike: v ponedeljek, 19. februarja, ob 15. uri se začne tečaj keramike za srednješolce in odrasle.

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V Prešernovi hiši bodo danes, v torek, ob 18. uri odprli razstavo *Prešernovi nagajenci 1980 - 82*. V Mestni hiši pa bodo ob 18.30 odprli dokumentarno razstavo *ob 20.letnici Tedna slovenske drame v Kranju*.

Osrednja knjižnica Kranj in ZKO Kranj prirejata danes, v torek, ob 19. uri v modri dvorani gradu Kieselstein kulturni večer *Prešernove gazete z nemškimi prevodom*. Sodelujeta Janez Dolinar in dr. Klaus D. Olof, prevajalec Prešernove poezije. Na klavir bo igrala Aleksandra Vremšak.

Jutri, v sredo, ob 17.30 bo v Prešernovem gaju pel *APZ France Prešeren*, pred Prešernovo hišo bo podoknice pel *MePZ Iskra Kranj*, pred spomenikom Franceta Prešerna pa *Obrotniški pevski zbor*.

V četrtek, ob 18. uri bo v kranjski župnijski cerkvi z liturgično počastitvijo Prešernovega imena nastopil *Komorni zbor Gallus*. Ob 19.30 pa bo v Gorenjskem muzeju *slavna akademija*.

JESENICE - Jutri, v sredo, bodo ob 19.30 v Gledališču Tone Čufar premierno uprizorili veseloigro A.T. Linhart *Županova Micka*.

V razstavnem salonu *Dolik* je na ogled skupinska razstava likovnih del članov Dolika. V galeriji *Kosove graščine* odpirajo jutri, v sredo, ob 18. uri dokumentarno razstavo *Ob 200-letnici Županove Micke*. Govoril bo dr. Tone Pretnar.

VRBA - V četrtek, 8. februarja, ob 18. uri bo v *Prešernovi rožni hiši* svečanost, na kateri bo z recitalom nastopil dramski igralec Pavle Ravnohrib.

BOH. BISTRICA - V Kulturnem domu J. Ažmana bodo jutri, v sredo, ob 18. uri odprli razstavo slik akad. slikarja *Albina Polajnara* in akad. slikarja *Črtomira Freliha*.

ŠKOFJA LOKA - V Puštalski kapeli razstavlja lesoreze Križev pot *Peter Jovanović*.

V knjižnici I. Tavčarja vodi danes, v torek ob 17. uri Jana Štromajer *uro pravljic*. V četrtek, 8. februarja, bo v knjižnici *dan odprtih vrat*.

ŽELEZNIKI - V Iskri Železniki do danes, v torek, ob 18. uri *kulturni večer*, na katerem bodo predstavili pesmi Ladi Trojarjeve in razstavo slik Lojzeta Tarfile. Razstavo bo odprl Andrej Pavlovec, v kulturnem programu pa sodelujejo Janez Triler, Marko Črtalič in Tina Teržan.

TRŽIČ - V Paviljonu NOB razstavlja knjižne ilustracije akad. slikar *Danijel Demšar*.

KAMNIK - V razstavišču Veronika je na ogled razstava slik včerajšnji svet slikarja *Poldeta Miheliča*. Jutri, v sredo ob 17. bo v dvorani Veronika nastopili lutkarji iz Besnice z lutkovno predstavo *Slonček Leopold*.

KULTURNI VEČER V ŠIVČEVI HIŠI

Radovljica - V petek, 9. februarja, ob 18. uri se v čast slovenskega kulturnega praznika v Šivčevi hiši obeta zanimiv večer.

Odprli bodo likovno razstavo akad. slikarja Valentina Omana, tudi v svetu uveljavljenega umetnika slovenskega porekla s Koroške. Ob tem bodo predstavili tudi miniaturno izdajo Prešernovega Sonetnega venca, ki je z ilustracijami Valentina Omana pred kratkim doživel že tretji ponatis pri Mohorjevi družbi v Celovcu. Ob tej priložnosti bodo predstavili tudi knjigo *Oporoka časa* avstrijskega pesnika in umetniškega fotografa Petra Paula Wiplingerja, predsednika avstrijskega Pen kluba, dobrega znanca in prijatelja Slovencev. Knjigo, ki je tako kot Sonetni venec izšla v slovenskem in nemškem jeziku, sta lani skupaj izdali založba Obzorja Maribor in Mohorjeva družba iz Celovca. Knjigi, obe bo možno v galeriji tudi kupiti, bo predstavil ing. Franc Kattinig, direktor Mohorjeve družbe. V kratkem literarnem programu bo nastopila Tatjana Legat.

Ob slovenskem kulturnem prazniku bodo v četrtek, 8. februarja, od 10. do 17. ure v Muzejih radovljiške občine v Radovljici, Kropi, Begunjah in v Boh. Bistrici brez vstopnine odprli vrata obiskovalcem.

VOHUN V ZASEDI (Little Nikita)

Gl. vloge: River Phoenix, Sydney Poitier
Režija: Richard Benjamin

Nekje do sredine osemdesetih let so bili v ameriški B-produkciji vedno Rusi tisti, ki so z različnimi umazanimi prijemi skušali sabotirati Američane in njihov preverjeni »the way of life«. Kadarkoli so se v filmu najpogosteje thrillerju, pojavili Rusi, smo takoj vedeli, da leti nikakor ne morejo zmagati, nemalokrat pa smo morali poleg tega požreti še neokusne ideološko-moralne poduke, ki v žanru res nimajo kaj početi.

Toda, zapihale so sveže sapice in politične razmere so se spremenile. Po Gorki parku. Telefonu. Rdeči vročici imamo zdaj še Malega Nikito. (ali Vohun v zasedi, kot nov biser jugo-distribucije), kjer so tudi Rusi predstavljeni kot ljudje. Pa poglejmo, na katere ideološke limanice nas lovi ta primerek liberalnejšega ameriškega thrillerja v poznih osemdesetih.

Mali Nikita, Nick, ameriški najstnik z vsakdanjimi težavami v ti-pičnem okolju ameriške province, nekega dne zve, da sta njegova starša ruska vohuna. Dolga leta nazaj ju je rusku obveščevalna služba izurila in kot mladeniča poslala v ZDA, ju tam pustila v fazi mirovanja, do ponovnega vpoklica. Težava nastane, ko starša v letih lagodnega življenja ameriškega srednjega razreda na svoje poslanstvo popolnoma pozabita. Svojo poštenost in predanost ameriškega načina življenja morata dokazati svojemu sinu (ki ju že gleda s povsem ameriški očmi) in poštenemu črnemu policaju, ki njuno stisko razume in jima pomaga. Idealna priložnost za »očiščenje« se pokaže v obračunu s svojo bazo in sadištnim ruskim agentom, ki se je, roko na srce, izobčil tudi Rusom samim. Navkljub težkim zagatam uspe družinici rešiti svojo nacionalno bit in v celoti preživeti. Film ves čas poplesuje na tenki liniji med navdihu ideološko opremljenostjo in novim pogledom na medblokovske odnose, ki se zrealijo skozi usode majhnih ljudi. Ko mu na koncu zmanjka prostora in zdrsnje v hvalnico Amerike, postane jasno, da je kljub občasni dvomnosti, ves čas gradil prav na tem.

Ostaja vstis, da Američanom sploh ni potrebno imeti vohunov. Vse Ruse naj preselijo v ZDA in zaveda bo rešena. TV, hamburgerji, football, Coca-cola, kavboji, Marylyn Monroe in Ronald Reagan bodo opravili ostalo.

Ocena: 3

Z. S.

Slovenski obrtniki že v začetku neenotni

Iz ene kar dve stranki

Kranj, 3. februarja - Vse kaže, da je prišlo do razkola med slovenskimi obrtniki še prej, preden so se zbrali na svoji prvi redni skupščini. Medtem ko so vsi razgovori tekli v smeri, da se vsi slovenski obrtniki združijo v eni sami stranki, so dogodki preteklega tedna dokazali, da med njimi ni toliko enotnosti, kot bi je bilo pri pripadnikih enega stanu pričakovati. Tisti obrtniki, ki so se še naprej zavzemali za delegatski sistem delovanja stranke in ne za vključitev v Demos, so imeli svojo prvo skupščino že v četrtek, 1. februarja, v Ljubljani, ostali obrtniki, trdijo, da jih je večina, pa so imeli svojo prvo skupščino v soboto, 3. februarja, v Kranju. Kot so povedali, se jih je v Ljubljani zbralo okrog 60, v Kranju pa je bilo na skupščini navzočih 79 obrtnikov.

Dejstvo, da Slovenska obrtniško podjetniška stranka s sedežem v Kranju za svoje člane postavlja pogoj, da niso člani nobene druge politične stranke, nedvomno že vnaprej omejuje članstvo, saj bi obrtniki, ki se le redko vnamajo za politično delo, zagotovo raje bili povezani stanovsko, politično pa vsak v stranki, ki mu po duši pač bolj odgovarja. Toda odločeno je bilo, da bo Slovenska obrtniško podjetniška stranka samostojna politična stranka in zato bo verjetno že vnaprej obsojena na manjše članstvo, kot bi ga sicer lahko pričakovali. Trenutno ima stranka s sedežem v Kranju okrog 800 članov, za ono v Ljubljani se ne ve, pravijo pa, da jih ima občutno manj, vseh obrtnikov v Sloveniji pa je več kot 30.000.

Obkrožiti najboljše...

- Foto: D. D.

Volitve članov glavnega odbora in nadzornega odbora ter glasovanje za vključitev Slovenske obrtno podjetniške stranke v DEMOS so obrtniki in podjetniki, ki so se v soboto zbrali v Kranju, opravili po vseh pravilih - s tajnim glasovanjem. Evidenca udeležbe je šla skozi več rok.

- Foto: D. D.

Uvodni govor na sobotni kranjski skupščini je imel predsednik kranjskega dela stranke ing. Franc Golja, ki je poudaril, da s svojo stranko ne želijo dosegati visokih političnih ciljev, pač pa hočejo doseči le to, da bi obrt in podjetništvo v tržnem gospodarstvu našla pravo mesto, obrtnik pa naj bi bil od davčne uprave deležen zaupanja, ne le sankcij.

V imenu slovenskega DEMOSA je zbor pozdravil dr. Jože Pučnik in poudaril, da tržnega gospodarstva pri nas ne bo, dokler ne bomo spremenili družbenega sistema. Prav obrtniki in podjetniki bodo v novem gospodarstvu nosilci gospodarskega razvoja in tisti, ki bodo Sloveniji lahko dali nova delovna mesta.

V razpravi, ki je sledila, so gorenjski obrtniki z gosti iz drugih krajev Slovenije, predvsem s Štajerske, ugotavljali, da bodo vendarle morali s svojo "sestrsko" stranko v Ljubljani najti skupni jezik, kajti le usklajeni in enotni bodo lahko uspešni v svojih prizadevanjih.

Na koncu so izvedli tudi tajno glasovanje o vključitvi v DEMOS. Od 76 glasov jih je bilo 60 za vključitev v DEMOS. Izvolili so tudi 12 članov v glavni odbor Slovenske obrtno podjetniške stranke ter 3-članski nadzorni odbor. Glavni odbor bo kasneje izmed sebe izvolil izvršilni odbor, predsednika in podpredsednika stranke. Slovenski skupščini so v soboto obrtniki in podjetniki iz Kranja poslali zahtevo, da slovenska vlada prepreči odhod slovenskih rezervistov na Kosovo, služenje vojaškega roka slovenskih fantov na Kosovu in ukine vse finančne podpore nerazvitim, tudi iz proračuna, dokler se ne ukinejo izredne razmere na Kosovu.

D. Dolenc

V spremenjenem zdravstvenem zakonu

Zasebni praksi se zdaj odpirajo glavna vrata

Zakon je v petdesetih letih dovoljeval zasebno zdravstveno prakso, oni iz sedemdesetih pa je z njo prekinil. Odtlej imamo zgolj nacionalno zdravstvo, zasebni pobudi pa se dovoljuje vstop v sistem samo skozi zadnja vrata. Dobro je znana »črna praksa« v zobozdravstvu, kjer uradno zdravstvo ne uspe zadovoljiti vseh potreb, mnogi priznani zdravniki pa delajo v kozmetičnih salonih, pri optikih, v studijih za hujšanje... Amandmaji k slovenski in zvezni ustavi omogočajo prožnejšo uveljavitev zasebne pobude v intelektualnih storitvah in poklicih in tu vidi možnost tudi zasebno zdravstvo.

Boljša zdravstvena ponudba

Najsi so nam načelno zdravstvene storitve vsem enako dostopne, najsi je nacionalno zdravstvo na mnogih področjih še tako vrhunsko, so osnovno zdravstvo, (zlasti še zobozdravstvo) in nekatere bolnišnične dejavnosti upravičeno deležne kritike. Ljudem bi na področjih, kjer čutijo pomanjkljivosti, prav prišlo nekaj konkurence, da bi lahko izbirali boljše. Vendar pobuda za rehabilitacijo zasebnega zdravstva ne prihaja od uporabnikov, temveč iz strokovnih krogov. Zveza zdravniških društev je to možnost tehtala na svojem kongresu pred tremi leti, leto zatem pa so zamisel podprli tudi slovenski farmacevti.

Kaj bi nam prinesla zasebna praksa v zdravstvu? Najprej gre tu za možnost proste izbire zdravnika, ki ima za zdravje posameznika prav gotovo velik psihološki pomen. V današnjem sistemu so odnosi med bolnikom in zdravnikom večinoma razrahljani, formalni, svetovalna naloga zdravnika je potisnjena ob stran. V zasebnih ordinacijah bi lahko gojili zlasti to plat zdravniških sposobnosti. Legalizacija zasebne prakse bi omogočila tudi nadzor nad strokovnostjo dela in zaščito pacienta glede na kvaliteto in plačevanje storitev. Sprostita bi zmogljivosti v javni zdravstveni službi in tudi tam izboljšala ponudbo, v zasebnih ordinacijah pa bi razvijali predvsem svetovanje, zobozdravstveno varstvo za odrasle in dopolnjevali ponudbo javnega zdravstva tam, kjer je to slabo organizirano in kjer je zdaj velika gneča. Skrajšali bi čakalne dobe, ki zdaj najbolj razburjajo ljudi.

Zadržanost uradnega zdravstva

To plat zdravstvenega varstva bo treba urediti s spremembo v zdravstvenem zakonu, ki naj bi uredil pogoje za opravljanje zasebne prakse, registracijo samostojnih zdravstvenih delavcev in drugo. Osnutek zakonskih sprememb je že ponujen v razpravo, mnenja

Dr. Andrej Robič iz Tržiča: »Z zdravniškim poklicem sem začel, ko je bila zasebna praksa v zdravstvu še dovoljena. Njeno vrnitev decela odobravam. Bojim pa se, da stvari ne bodo dobro funkcionirale, če bo pacient prisiljen zasebno storitev v celoti sam plačati. Tudi zasebni zdravnik naj bi imel dostop do skladov zdravstvenega varstva. Tako bi v zdravstvu prišlo do konkurence, ta pa bi omogočila napredek.«

Ignac Laharnar iz Kranja: »Z zasebnim zdravstvom ni prav nič narobe, sicer ga pa poznamo že zdaj. Tudi jaz sem si dal zobe popraviti v zasebni ordinaciji. V zdravstvenem domu je namreč treba neznansko dolgo čakati: spomladi vas vpišejo, jeseni pa pridete na vrsto. Če bomo spet lahko šli k zasebnemu zdravniku ali zobozdravniku, bo več konkurence in to je dobro.«

Justin Zorko iz Radovljice: »Imam vtis, da so ljudje zelo zainteresirani za zasebno zdravniško prakso, naše uradno zdrav-

o njegovi kakovosti pa so hudo deljena. Zdravstveni delavci so

stvo pa nekoliko manj. Privatna praksa se mi zdi dobra rešitev. Če bi imelo neko območje ali družina svojega zasebnega zdravnika, bi bila kvaliteta te ponudbe večja kot zdaj. Utegne pa imeti zasebna praksa tudi negativne učinke. Na naše območje bi bil lahko precejšnji naval zasebnikov iz drugih okolij kar spet ni posev negativno. Po moji oceni so danes redki tisti naši (zlasti zobozdravstveni) kadri, ki ne opravljajo privatne prakse na črno. Če bi prišli k nam zdravniki iz drugih okolij, bi to spodbudilo zdravo konkurenco.«

Tomica Svetek iz Ljubljane: »Če gledamo po čakalnicah naših zdravstvenih domov, nas obide prava groza. Zato mislim, da bi bilo zasebno zdravstvo dobra rešitev. Naj dobijo možnost uveljavitve dobri zdravniki. Sama sicer nimam veliko izkušenj, vem pa za delovanje zasebnih zdravnikov v Zagrebu. Tako bi bilo lahko tudi v Sloveniji.«

sicer veseli premika na tem področju, saj niso pretirano zado-

voljni v razmerami v veljavnem zdravstvenem sistemu in njegovi učinki, še manj pa s svojim materialnim in družbenim položajem v njem, toda po vsem brezprizivno ne morejo mimo predlogov, kako urediti bodočo zasebno prakso. Edele takih predlogov je, da bi zasebno prakso v celoti pokrivali pacienti iz svojih žepov, medtem ko bodoči zasebniki pričakujejo svoj delež tudi iz vreče nacionalnega zdravstvenega varstva. Predlagatelj tudi meni, da bi imeli v primeru samoplačništva le svetovalno zdravstveno dejavnost, se pravi, da zasebni zdravnik ne bi smel izstavi napotnice ali recepta na račun nacionalnih sredstev. To bi eni plati omejevalo zdravniki po drugi pa dvakrat obremenilo žep uporabnika, ki je že tak dolžan plačevati zdravstveno zavarovanje.

Precej pomislekov pa ima uvedbi zasebne prakse in sedanjemu osnutku zakonskih sprememb tudi uradno zdravstvo. Kot sta dejala Milojko Demšar, direktor Osnovnega zdravstva Gorenjske in njegov pomočnik za strokovno področje dr. Tomo Košir, je zdravstvo že zdaj predimenzionirano, zaradi česar je ob nizkem družbenem proizvodu težko vzdrževati sistem in če bo tudi ta tako k uradno zdravstvo domala zastonj, ne eno ne drugo ne bomo razbremenjeno sedanje gneče in slabe kakovosti. Po njuni besedah na Gorenjskem ni pričakovati ekspanzije zasebne prakse, saj za zdravnike ni ravnno zlata jama. Terja namreč veliko začetnega kapitala. Več ko interesa med zdravniki opaziti. Doktor zdravnik dela okrilju državne ustanove, poldne pa si svoj standard pravlja v pollegalni zasebni ordinaciji, brez vsakega nadzora in davčnih obveznosti, mu je galna zasebna praksa najbrž bo dala. Morda lahko pričakujemo, da bodo zasebne ordinacije odprli »zdomci«, ki imajo zdaj bodisi na tujem bodisi v sosednji republiki. Možnosti utegnejo biti v prahodnje predvsem zobozdravstvi (kakor doslej na črno), alternativni medicini, lekarnarstvu, možnosti pa imajo tudi specialisti (okulisti, psihiatri). Možnosti zasebnih zdravnikov na eni strani in uporabnikov teh storitev na drugi pa bo večje tedaj, ko bo naš potrošni standard vsaj za kanec bolj kot je zdaj.

D. Z. Žib
Foto: G. Šin

Raziskave novih virov pitne vode bo sofinancirala republika

Ali Ločanom preti žeja?

Škofja Loka, 5. februarja - Ločani so decembra 1984 zaradi onesnaženja s fenoli v Hotovlji izgubili 20 sekundnih litrov pitne vode, štiri leta kasneje 65 litrov v izgubo Sorškega polja in lani še 15 litrov v zaprtjem črpališču Lipica. Škofji Loki tako trenutno primanjkuje do 20 sekundnih litrov pitne vode, in to v primeru, da je na čase oporečno črpališče Viršk vključeno v vodovodni sistem. V prvem sušnem obdobju pa Škofji Loki pri oskrbi s pitno vodo preti katastrofa, ki jo bo zelo verjetno še povečala na fenole občutljiva voda črpališča Viršk ter ostalih virov v Hotovlji in na Trebji.

Raziskave na Sorškem polju, ki po izgradnji vodne elektrarne v Mavčičah postaja gorenjska greznica, kratkoročno ne obetajo kvalitetne vode za napajanje škofjeloškega vodovoda. Ločani so Kranjčanom sicer ponudili v sprejem odlok o zaščiti podtalnice Sorškega polja, ki za obe gospodarstvi, zlasti še kranjsko, s tem, ko terja sanacijo virov onesnaževanja, predstavlja ogromno finančno breme. Od tod tudi razlaga, zakaj sprejem kasni. A tudi tedaj, če oziroma ko bo odlok sprejet (zakonsko zaščito Sorškega polja napoveduje tudi republiška skupščina), bo trajalo več let, da se umazana podtalnica očisti in postane

uporabna.

Neznano dolgega čakanja na sorško podtalnico si v Škofji Loki ne morejo privoščiti. Žeje jih lahko rešijo le čimprejšnija nova zajetja pitne vode. V komunalnem podjetju imajo predračun za izdelavo raziskovalno-kapitalnih vrtin za zajem pitne vode na območju škofjeloške občine v dinarski protivrednosti 112.000 zahodnonemških mark. V republiške planske dokumente jim je uspelo vključiti 57-odstotno sofinanciranje raziskav, medtem ko bodo drugo pičlo polovico denarja morali zbrati v občini. Riziko sicer obstaja, vendar optimistično upajo, da jih bodo te raziskave pripeljale do

potrebnih novih količin primerne vode bodisi na območju škofjeloške občine oziroma v dolini Kokre, ki jo bodo »prečesali« skupaj s Kranjčani.

Razen tega nameravajo škofjeloški komunalci karseda zavarovati tudi sedanja črpališča. Tako v Hotovlji predvidevajo gradnjo objekta z vgraditvijo turbidimetra, ki bi v času kalne oziroma mehansko onesnažene vode avtomatsko zaprl dotok te vode v vodovod. Obstaja tudi možnost vgradnje biotesta na vodovodni sistem. Pri tem se zapre dotok vode v sistem, če so ribe v vodi omamljene ali celo mrtve. Ta sistem bi vgradili na vodi vir v Hotovlji, ki je

bil decembra 1984 onesnažen fenoli in je še vedno izločen sistema, vendar meritve kažejo, da je v sušnih obdobjih lahko celo kvalitetnejši, kot je bil črpališču Viršk pred letom, ko ki so bili v njem navzoči fenoli. Vodo, ki je občasno bakteriološko oporečna, bodo v komunalnem podjetju še naprej klorirali, medtem ko se za ozoniranje ali fluoriranje vode ne ogrevajo. Tudi ločen vodovodni sistem sanitarne od tehnološke in druge vode ali čistilne in dodatna obdelava pitne vode zaradi visokih stroškov, kaj desetletij najbrž še ne poudeta v poštev. Bolje in ceneje, pravijo komunalci, z ukrepi za zaščito zraka, zemlje in vode, z zbiranjem in odvozom odpadkov, osveščanjem ljudi čisto bolj zavarovano dobro pitno vodo že v zaledju virov.

H. Jelovč

Na Kosovu so mirna obdobja vedno krajša

Ko poka, se besede ne slišijo

Kranj, 4. februarja - Demonstrantje po kosovskih mestih in vaseh vzklikajo zmagi demokracije, pravici naroda in posameznika ter svobodnim volitvam. Vendar imajo te demokratične prvine v pokrajini vsaj dva obraza. Prvi je predstava o demokraciji v očeh večinskega albanskega naroda, drugi pa pogled na demokracijo in ureditev razmer v pokrajini skozi očala Srbov in Črnogorcev. Med njima so razhajanja tako velika, da je prihodnosti še zelo negotova.

Za Srbe in Črnogorce demokracija in svoboda zanesljivo ni negotovost in strah za obstanek, saj oboji kot manjšina na Kosovu izginjajo in se je po podatkih, ki smo jih slišali v nedeljo, zadnje dni izselilo iz pokrajine nad 700 Nealbancev. Po drugi strani pa Albanci ne pristajajo na sedanjo srbsko strategijo demokracije, ko so kot večina v podrejenem položaju in ko je skoraj vsako zavzemanje za enakopravnost in samo besedno nestrinjanje s potezami oblasti proglašeno za kontrarevolucijo, za snovanje odcepitve od Jugoslavije in zadnje čase za terorizem. Če pa se dva različna pogleda na demokracijo soočata še med pokanjem pušk, med grmenjem tankov in helikopterjev, v razmerah nasilja in popolnega nezaupanja, žrtev in sle po maščevanju, so resnično besede razuma komaj slišne.

Pretekli teden je bila na Kosovu vojna. Vladala je strategija trdega, nasilnega reševanja problema in posledica tega so bili mrtvi, ranjeni. Takšna metoda reševanja zapira vrata dialogu, obenem pa daje duška ekstremistom in njihovi veljavi, ki se, priznajmo, pojavljajo na obeh straneh. Način, za katerega smo se izrekli na Kosovu in v Jugoslaviji ter upali, da je pravi, že desetletje ne rojeva sadov, ampak rine pokrajino in z njo vso državo v vedno večjo nesrečo. Obdobja zatišja so na Kosovu vedno krajša, valovi nezadovoljstva na obeh straneh se pojavljajo vedno pogosteje, v raznih diferenciacijah pa se zgubljajo kadri, ki bi bili

Pobuda alternative

Vse kaže, da kosovska politična alternativa, čeprav srbska in pokrajinska uradna politika terja njeno ukinitve in ji pripisuje nacionalistične in velikoalbanseke ter odcepitvene težnje, sprejema pobudo za mirno reševanje kosovskega problema. Pred dnevi so bili ponujeni razgovori srbski in črnogorski strani, pa je bila pobuda grobo zavržena, v nedeljo pa je bila dobra volja ponovno izrečena. Kosovska alternativa, z nekaterimi albanskimi akademiki se je pogovarjal tudi dr. Janez Drnovšek, je našla povezavo z demokratsko stranko Srbije. Na pobudo je posredno odgovoril tudi, sicer med obiskom v Davosu v Švici, tudi predsednik zvezne vlade Ante Marković. Dejal je, da je pripravljen sestiti za skupno mizo z vsakim, ki nima namena razbijati Jugoslavije. Znano je prav tako, da so ali pa še bodo v pokrajini tudi predstavniki srbskega izvršnega sveta in srbske partije. Treba bo najti ljudi, nekompromitirane, ki jim zaupa vsaj ena stran, tista, ki jo predstavljajo. Dejstvo je, da je kosovska partija samo še na papirju, da se članstvo osipa in se verjetno, če bo do dialoga prišlo, tudi njenemu vrhu ne piše najboljše.

Žalovanje za mrtvimi

Čeprav so uradni kosovski organi obljubili točne podatke o mrtvih in ranjenih, tega še ni, čeprav je zvezna vlada zagotovila boljše pogoje za poročanje iz pokrajine. Alternativa ima natančnejše podatke. Mrtvih naj bi bilo 27, med njimi tudi dva otroka. Kosovska alternativa predlaga dva uradna dneva žalovanja, čeprav bodo ljudje žalovali 40 dni, na krajih smrti pa že gorijo sveče, pa tudi spremljajo tihe demonstracije. Prav tako predlagajo prekinitev vseh demonstracij ter terjajo odstop pokrajinskih organov vključno z izvršnim svetom, ki niso kos svojim nalogam. Aktualna je tudi zahteva po ukinitvi procesov, ki potekajo sedaj na Kosovu. Teh zahtev očitno, vsaj nekaterih, ne bo mogoče spregledati. Demonstrantje so namreč terjali demokracijo, pa svobodne volitve in tudi referendum o položaju pokrajine. Prav na teh točkah pa so kosovska nasprotja najhujša in tu prihaja do grobega soočanja dveh pogledov.

sposobni vzpostaviti most razumevanja, ki uživajo zaupanje med ljudmi. Partija ostaja samo še na papirju, državni organi so ohromeli, nezadovoljstvo na eni strani sproži revolt na drugi strani, po državi oživljajo mitingi, marsikdo pa bi rad odšel v pokrajino delati red na svojo pest.

V soboto in v nedeljo je bilo na Kosovu najbolj mirno v zadnjih štirinajstih dneh. Je to le nevarno ali pa morda znak spoznanja, da je treba ogenj pogasiti in se začeti pogovarjati. Predsednik državnega predsedstva dr. Janez Drnovšek je terjati prav to, ko je bil v petek na Kosovu, jutri pa bo govoril delegatom zvezne skupščine. Čeprav je bil armadni vrh na poveljniških položajih, predsedstvo ni uvedlo vojaške uprave, kar bi bilo mnogim Albancem to ljubše kot pa policijska komanda, predvsem srbska in črnogorska, ki sedaj vlada pri delitvi pravice in vzpostavljanju reda. Armada je v pokrajini, poveljstvo pravi, da na vajah, in tudi njeni prisotnosti je pripisati zasluge za pomiritev. Morda pa res resno računamo na mirnejšo inačico reševanja problema na Kosovu. Morda. Nekaj predpostavk za tako upanje obstaja. Drnovškovo sklicevanje na stališče predsedstva o nujnosti demokratičnega reševanja krize, pozivi k prenehanju spopadov, vedno bolj nejevoljna tujina z našim pristopom do Kosova (še posebej nezadovoljni so glavni oporniki naše gospodarske reforme, vključno s svetom Evrope), pa Markovičeva pripravljenost na dialog z vsemi, ki želijo sodelovati pri reševanju Kosova na miren način. Dobro bi bilo, če bi bilo mirno tudi prihodnje dni, tako na Kosovu kot drugod po Jugoslaviji.

J. Košnjek

Po 25 letih in več

Zelena luč za Radio Kranj

Kranj, 1. februarja - Izvršni svet kranjske občinske skupščine je na seji v sredo sprejel stališča o pobudi Socialistične zveze za ustanovitev Radia Kranj oziroma lokalne radijske organizacije. Zelena luč za ta 25 in celo večletna razmišljanja pa, takšen je vtis vsaj za zdaj, še ni pravo zagotovilo, kako bo Radio Kranj začel skozi eter prodirati v stanovanja poslušalcev v občini.

Nedvoumno je bilo sicer v razpravi na izvršnem svetu poudarjeno, da občani na splošno so za to, da Kranj dobi svojo radijsko postajo. V isti sapi pa je bilo nekako navrženo, da je vprašanje, kako bo, ko bodo o tem slišali več v skupščinskih klopek, ko bo govora o denarju. To pa naj bi bilo že prihodnji mesec marca, ko bo predvidoma tudi zadnja seja občinske skupščine v tem mandatu. Predvidoma zato, ker morajo zdaj predlagatelji oziroma sestavljalci elaborata o družbeni in ekonomski upravičenosti ustanovitve Radia Kranj praktično v tednu dni pripraviti precej bolj razdelan (podprt) predlog kar zadeva denar, kot je to v predloženem elaboratu. Če sestavljalci osnutka proračuna tega razdelanega gradiva ne bodo dobili, Radia Kranj pač ne bodo vključili v osnutek oziroma predlog za novega porabnika letošnjega občinskega proračuna. V tem primeru pa bi to prav gotovo pomenilo odlog, kar zadeva ustanovitev Radia, še za nekaj časa, saj je v sedanjem elaboratu kot izhodišče za ustanovitev in delovanje Radia Kranj letos predviden znesek 1,3 milijona konvertibilnih dinarjev in 70 odstotkov tega denarja naj bi kot zagon šlo iz občinskega proračuna.

Tako sam elaborat kot znesek sta sprožila dokajšnje pomisleke in polemike med člani izvršnega sveta in predlagateljem - Socialistično zvezo Kranj. Medtem ko so po izjavi predsednika Socialistične zveze Kranj Ferda Rauterja, pri oblikovanju elaborata sodelovali znani strokovnjaki za ta medij iz slovenskega prostora, so člani izvršnega sveta (čeprav laično) pa vseeno utemeljeno postavljali vprašanja in izražali dvome. Takšna so bila potem ob koncu razprave tudi stališča, o katerih pa so morali glasovati celo dvakrat. Najpomembnejše stališče (za predlagatelja oziroma ustanovitelja; ta pa je po mnenju nekaterih vprašljiv, saj je Socialistična zveza zdaj stranka, vendar pa se po izjavi predsednika Rauterja ustanoviteljstvu takoj lahko odpove, če ga prevzame občina) je bilo, da se izvršni svet v skladu z 18. členom Zakona o javnem obveščanju izreka v prid iskanja možnosti za ustanovitev radijske organizacije oziroma podjetja. To stališče je menda odločilno za registracijo in nadaljnji postopek. Veliko več zadržanosti s tem v zvezi pa se kaže v stališču, da se izvršni svet ni hotel izreči o dokumentu, ki ima naslov Elaborat in, ki mu je resnično moč v nekaterih delih oporekati. Še bolj pomembno pa je morda tudi naknadno dodano stališče k predlogom, da v občinski stavbi ni na voljo 250 kvadratnih metrov, kolikor naj bi jih "zasedal" Radio Kranj za delovanje. Prostori v občinski stavbi, kot je bilo še nekajkrat kategorično poudarjeno, bodo v prihodnjem sploh morali služiti zgolj upravi, ne pa različnim "gostom".

Zaključek od tega trenutka bi torej lahko bil: Zelena luč za Radio Kranj po dolgoletnih željah spet oživi (enkrat) Kranj namreč že imel prvo radijsko postajo v Sloveniji) torej. Kako močno bo svetila (in če ne bo pregorela) pa se bo pokazalo že v trenutku, ko bo delegatom pri sprejemanju proračuna pojasnjeno, da se zaradi novega proračunskega porabnika prispevna stopnja ne bo povečala in da se bo pri denarju moral vsakdo iz tega področja odpovedati delnemu znesku, ki bi mu sicer morda pripadal.

A. Žalar

Bo Prešernov Kranj kdaj doživel miting?

Tudi drugič so zborovalci, brez dovoljenja za javni shod, napolnili trg pred gimnazijo

OSEMNAJST MINUT - toliko časa je trajal četrtkov neprijavljeni shod Srbov in Črnogorcev živečih v Kranju.

Kranj, 5. februarja - Tudi drugič v petih dnevih miličniki postaje milice Kranj niso dovolili, da bi vodja organizacijskega odbora, taksist Nedeljko Sakan povedal zbranim rojakom, Srbov in Črnogorcev, kaj si misli o predsedstvu SFRJ in politiki na Kosovu. Delavci javne varnosti so ukrepali v skladu z zakonodajo. V petek ob 13.30 uri so izvedli, da je sekretariat notranjih zadev SO Kranj zavrnil v četrtek vloženo zahtevo organizatorjev za prigrasitev javnega shoda, na Trgu revolucije, pred kranjsko gimnazijo.

V četrtek popoldne je bil že manjši zbor, vendar zanj ni imel nihče dovoljenja. Že takrat so »odgovorni« rekli, da ga bodo ponovili v nedeljo popoldne. Toda tudi tokrat so zamudili z zakonom določen rok, saj zakon predvideva, da mora biti zbor prijavljen tri dni prej.

Ze danes pa se marsikomu v Kranju zastavlja vrsto vprašanj. Je mogoče ura zborovanja, točno popoldne, samo po naključju v Kranju in hkrati na zboru v Karlovcu? Mar niso sporočila in zahteve skoraj kopija že večkrat slišane v podporo Srbov in Črnogorcev, ki trpijo na Kosovu? Je taksist, ki dela v Kranju resnični vodja tega zborovanja? Zanj je eden od udeležencev, Miloš Nenazić zatrdil, da bo prihodnjič demokratičen in samo, ko bodo dobili dovoljenje za zbor pred gimnazijo. Kdo je na shod povabil ekipo TV Beograd, medtem ko noben novinar v Sloveniji ni uradno vedel za miting? Neuradno pa smo slišali, da se je kar nekaj članov organizacijskega odbora menda že srečevalo s sodniki za prekrške. Vendar natančnih podatkov o tem na UNZ Kranj niso posredovali. Kdo je starejši možak,

ki je po mitingu, ki ga uradno ni bilo, prišel k novinarjem in zaupal:

»Ne bom povedal svojega imena. Vendar vas opozarjam in svarim pred sabotažami in rušenji, do katerih bo prišlo v Sloveniji. To sporočilo vzemite zares. Kri bo tekla...« Ker je bil pri skupini poročevalcev tudi kriminalist je hip nato povabil »gosta«, ki je v Kranj prišel iz Ljubljane, na pogovor z miličniki!

"TA JAVNI SHOD NI DOVOLJEN!" - tako je shod prekinjal inšpektor Stane Ficko

Vsekakor je nameravani shod, da bi na Gorenjskem, predvsem pa v Kranju živeči Srbi in Črnogorci, izrazili nezadovoljstvo s sedanjo politiko na Kosovu, ob teh groznjah izzvenel povsem nedemokratično.

Nekaj več kot dvesto ljudi je opazovalo še približno sto radovednežev, vendar v varni razdalji. Ker na trgu ni bilo ozvočenja, niso niti vsi slišali kričanja taksista, ki je bral sporo-

čila, ki jih je odbor popoldne sestavil v hotelu Creina. Inšpektor Stane Ficko, komandir postaje milice Kranj, je z megahonom, najprej po slovensko, nato pa srbohrvaško pojasnil množici:

»Ta javni shod ni dovoljen! Prosimo, da se razidete!« obvestilo je ponovil vsaj desetkrat, vendar je bilo videti, kot da se pogovarja z gluhihimi. Medtem je Nedeljko še vedno bral parole, ki so jih rojaki prekinjali s

ploskanjem in vzkliki. K njemu so pristopili miličniki in ko je taksist še povedal, da shod ni dovoljen, so ga odpeljali na pogovor. Vendar so njega in še dva udeleženca že po 13. uri izpustili.

Nekaj Kranjčanov, ki je opazovalo shod, je bilo zmedenih, eni so glasno komentirali, naj zborovalci raje več delajo in ne motijo Kranjčanov. Štirje upokojenci trdijo, da je v naših medijih dovolj resni-

PROSIM, POJDITE Z NAMI - so rekli kranjski miličniki in pospremili govornika na postajo milice

RAZHOD SHODA - Takole so se razšli "mitingarji" ...

Vse slike M. K.

»Vprašajte jih, kdo so ubiti na Kosovu? So to njihovi sonarodnjaki Srbi in Črnogorci? Če bodo delali nered, naj posreduje milica?« so bili odločni in od strani opazovali opoldanski zbor pred gimnazijo.

Še pred poldnevom je eden od Srbov prišel k spodaj podpisnemu in trdil, da novinar radia Ljubljana, Marjan Drobež v poročilih s Kosova laže.

»To vem, ker sem se v soboto ponoči vrnil z ženo in otrokom iz Belega polja pri Peči. Petnajst dni sem doma stražil s puško na rami pred hišo, da se komu ne bi kaj zgodilo. Ljudje nikomur več nič ne verjamemo. Predolgo časa smo bili tiho,« je čustveno obarvano govoril Dragiša Lazović, ki živi v Kranju.

Besedila in slike: Mirko Kunšič

Bohinjci se pripravljajo na tekmi žensk v svetovnem tekaškem pokalu, ki bosta 24. in 25. februarja

Bohinju zelena zima ne more do živega

Bohinj, 1. februarja - Slovenci ostajamo eni redkih, ki jim v letošnji zeleni zimi uspeva organizirati vse tekme v svetovnih smučarskih pokalih. Izpeljali smo Kranjsko goro in Maribor za alpske smučarje, 24. in 25. tega meseca bosta bohinjski tekmi žensk za svetovni pokal v smučarskih tehnikah, marca bo zaključek svetovnega skakalnega pokala v Planici, prav lahko pa se zgodi, da bo v Bohinju tudi tekaška tekma moških za svetovni pokal, ki bi morala biti v švicarskem Le Brassusu, če seveda tam ne bo snega.

Bohinjski organizatorji, vodi jih Miro Mulej, so prepričani, da jim načrtovani program skoraj ne more spodleteti. Najbolje bi bilo, če bi padel sneg tudi v nižinah in bi bilo tekmovanje na homologirani progi v Bohinjski Bistrici. Seveda pa je to zelo negotovi "če" in zato imajo Bohinjci kar dve rezervni progi: prva je na Pokljuki, druga pa na Voglu, kjer jim snega do konca meseca skoraj ne more pobrati in kjer je bilo lani že tekmovanje za svetovni pokal. Vogel je lahko tudi letos skrajna rešitev in prava škoda je, da so Bohinjci pri urejevanju tekaških prog in da je prav tu sneg v zelenih zimah najbolj za neseljiv. Bohinjci garajo, puške ne nameravajo vreči v koruzo in konec tega tedna so bile na Voglu že prve tekaške tekme, dobra generalka za velike prireditve 24. in 25. februarja, ko bo pri nas teklo nad 100 najboljših tekačev sveta iz 15 držav. Pomembno je tudi sodelovanje z organizatorji tekem iz Le Brassusa iz Švice in Val di Fiemme iz Italije, od koder bodo tekačice prišle v Bohinj. Stroške, ki so velike (blizu 48.000 švicarskih frankov), bodo delili in bo Bohinjcem lažje, čeprav tudi na tem področju že učinkuje sodelovanje z gospodarstvom.

Kjerkoli že tekmovanje bo, najverjetneje pa na Voglu, čeprav kmalu ne bo snega, čeprav je Vogel najtežji organizacijski zalogaj, v organizacijski ugled Bohinjja ni treba dvomiti. V soboto, 24. februarja, bo tekma ženskih štafet 4 x 5 kilometrov, ki bi morala biti v Klingenthalu v Nemški demokratični republiki. V nedeljo, 25. februarja, pa tekma žensk za svetovni pokal na 30 kilometrov v klasični tehniki. Prav lahko pa se zgodi, da bodo tekom kasneje v Bohinju tekli tudi moški.

J. Košnjek

Izjemna alpinistična žetev

Trdno v svetovnem vrhu

Ljubljana, 6. februarja - Redka so bila leta, ko so slovenski alpinisti dosegli toliko uspehov kot lani. Ugotovitev, da smo se vsidrali v svetovnem alpinističnem vrhu, ni pretirana, kar potrjujejo tudi priznanja iz tujine, predvsem s sedeža mednarodne alpinistične organizacije. Podvigi Vikija Groslja na himalajskih osemtisočakah, uspeh slovenske odprave na Šiša Pangmi, pa zmagoslavje Toma Česna v Januju so alpinistični biseri leta 1989. Planinska zveza Slovenije bo jutri, 7. februarja, ob 17. uri v prostorih časopisne hiše Delo v Ljubljani proglasila najboljšo lanske alpinista in alpinistične dosežke, obenem pa se bo javno zahvalila vsem sponzorjem, ki so imeli razumevanje za pomoč vrhunskemu alpinizmu.

J. K.

Letos že sedmič

Tekači od Kranja do Vrbe

Kranj, 6. februarja - Pred sedmimi leti sta kranjska tekača Goran Kriznar in Marko Dovjak v počastitev 8. februarja, slovenskega kulturnega praznika, prvič pretekla 30 kilometrov dolgo razdaljo od Prešernove hiše v Kranju do Prešernove rojstne hiše v Vrbi. Potem so se jima pridružili še drugi znani kranjski maratonce. V soboto, 10. februarja, bo na sporedu tako sedmi spominski tek od Kranja do Vrbe. Ob pol desetih dopoldne bo pred Prešernovo hišo v Kranju skromna slovesnost, potem pa bo Goran Kriznar, Dušan Mravlje, Marko Dovjak, Dušan Hribernik, Pavel Močnik, Franc Kaučič, Janez Umek in Milan Klemenčič krenili na 30 kilometrov dolg tek po stari gorenjski cesti do Prešernove rojstne hiše v Vrbi, kjer se bodo z venčem oddolžili pesniku, pripravljen pa je tudi krajši kulturni program. Tekli bodo okrog dve uri. Pri organizaciji vsakoletnega teka še posebej pomagata Mladinski servis iz Kranja in Turistično društvo Žirovnica.

J. K.

Ligaški izidi

Hokej na ledu - V Ljubljani in Zagrebu sta bili v petek odigrani dve polfinalni tekmi za jugoslovanski pokal. V Ljubljani je Olimpija po streljanju kazenskih strelav premagala Jesenice, v Zagrebu pa je Medveščak Gortan ugnal beograjskega Partizana. Tako se bosta v finalu pokala srečala oba zmagovalca polfinala.

Izida - Olimpija: Jesenice 8:7, 5:5 (2:0, 1:4, 2:1). Medveščak Gortan: Partizan 6:4 (0:1, 3:1, 3:2). **Izidi I. B ZHL** - Jesenice II: INA 14:0 (6:0, 4:0, 4:0). INA: Triglav 7:5 (3:3, 3:0, 1:2).

Košarka - V moški republiški ligi je Triglav doma gostil Mavrico Ilirijo iz Ljubljane. Po trdi igri in nerazumljivih odločitvah sodnikov so zmagali gostje.

Triglav: Mavrica Ilirija 87:92 (43:48). Triglav - Susić 17, Vujadinović 16, Tadić 14, Jeras 8, Roman Horvat 15, Kolar 18.

Keglanje - V nadaljevanju republiške moške keglaške lige je Triglav iz Kranja doma gostil ekipo Donit (Medvode). To srečanje so dobili gostje. V ženski republiški ligi je ekipa Triglava bila doma boljša od ETA Kamnik.

Izida - moški - Triglav: Donit 5116:5175 - Triglav - Šimonec 849, Sajovic 858, Boštar 819, Cvirn 839, V. Oman 880, M. Oman 871.

Ženske - Triglav: ETA Kamnik 2391:2365 - Triglav - Cej 418, Zajc 405, Glivar 398, Fleischman 403, Zore 395, Pirc 372.

D. H.

Skupščina Kolesarskega kluba Sava iz Kranja

Pozornost stroki in kolesarski šoli

Kranj, 1. februarja - Krojitev vrha slovenskega in jugoslovanskega kolesarstva skupaj z Rogom, Krko in vedno močnejšim Unisom iz Sarajeva med člani, kjer so kolesarji kranjske Save zadnjo sezono zastali, zadržanje primata med mladinci, boljše sodelovanje s stroki in ponovna oživetje dela pionirske kolesarske šole so glavne letošnje naloge Kolesarskega kluba Sava iz Kranja. Se naprej mu bo predsedoval Anton Veselič.

Uvodoma nekaj bistvenih poudarkov iz poročila o lanskem delu kluba, ki ga je četrtkovi skupščini podal stari in novi predsednik Anton Veselič: prireditve, ki jih je organiziral klub, so bile večinoma dobro izpeljane; tekmovalni dosežki so realen odraz razmer v klubu, gmotnega položaja in ravni strokovnega dela; klub je bil zvest usmeritvi na doma vzgojene kolesarje brez kupovanja drugje, zato največ uspehov med mladinci in pionirji; sodelovanje s pokroviteljem, tovarno Savo, je bilo dobro, čeprav varčevanje vpliva tudi na gmotno pomoč klubu, pozitivna ocena pa drži tudi za sodelovanje z ZTKO Kranj, tako po finančni kot strokovni plati, pa tudi z ostalimi slovenskimi klubi. Glede programa za naprej pa je Veselič dejal, da nihče ne bi smel imeti že vnaprej zagotovljenega mesta v prvih ekipah, ampak samo na osnovi rezultatov, prizadevnosti in drugih pozitivnih meril, da se mora okrepiti delo strokovnega sveta, da kaže dobro delo z mladimi nadaljevati, za kar ima največ zaslug trener Matjaž Zevnik, da se morajo uspešni članske ekipe zboljšati, pri mladincih in pionirjih pa zadržati sedanjo raven, in da ni več odlašanja pri ponovnem začetku delovanja pionirske kolesarske šole. To je klub Sava imel, imel tudi poklicno zaposlenega vodjo, pa je sedaj šola zamrla.

Ko je odgovarjal na vprašanja, zakaj nazadovanje pri članih in ob razlagi letošnjega programa, je dejal, da se članski ekipi obetajo boljši časi, saj štirje starejši mladinci, lani med naj-

boljšimi v državi, prestopajo med člane, vsaj približno enako kakovost pa bo mogoče obdržati tudi med mladinci. Seveda pa moramo računati, je poudaril Udovč, da napredujejo tudi konkurenti, v Sloveniji Rog in Krka, v Jugoslaviji pa ob njiju še Unis iz Sarajeva, in bi bilo mesto med prvimi tremi že velik uspeh. V razpravi je bi-

Glavni trener Bojan Udovč je poročal o strokovnem delu in tekmovalnih dosežkih preteklega leta. Bistvena ugotovitev je, da je bilo pri članih pričakovano nazadovanje, saj je Tahmajster nehal tekrovati, Polanc in Pagon pa sta bila deležna kazni zveznega kapetana, mladinci, posebej starejši, ob njih pa tudi pionirji, pa so bili zelo uspešni.

za pomembnega sklep, da ta koj začne z delom pionirske kolesarske šole in da morata upravni odbor in strokovni svet takoj najti človeka, ki bo šole znal kakovostno voditi. Kolesarski klub Sava je na četrtkovi skupščini s spremembo statuta omogočil znotraj kluba razvoj tudi drugim dejavnostim (žensko kolesarjenje, BMX, za kar naj bi končno zgradili stezo v Kranju), vendar ostaja prednostna naloga kluba razvoj kakovostnega klasičnega kolesarjenja s še večjim poudarkom na selekcijanju.

J. Košnjek

Smučarski skoki

Ekipa mladincev Triglava državni prvak

Planica, 4. februarja - Osrednja 90-metrška skakalnica v Planici je bila v nedeljo prizorišče letošnjega ekipnega državnega prvenstva za starejše mladince. Ekipni mladinski naslov so si v izredni drugi seriji priskakali starejši mladinci Iskre Delte Triglav iz Kranja. Čeprav je po prvi seriji kazalo, da bodo prvaki mladinci Elektrotehne Ilirije (Ljubljana), je v drugi odločilni seriji prišlo do tistega, kar so vsi pričakovali. Najbolj izenačena ekipa mladincev Iskre Delte Triglav je prišla pravočasno do izraza. Prekosili so vse. Na drugo mesto pa so se uvrstili skakalci Alpine iz Zirov.

Rezultati - 1. Iskra Delta Triglav (Knafejl, Komovec, Krapar, Triplet) 560,8. 2. Alpina (Kopač, Oblak, Albreht, Vehar) 539,8. 3. Elektrotehna Ilirija 532,7. 4. Partizan Žirovnica 523,7. 5. Iskra Delta Triglav II 467,0.

Na 120-metrški skakalnici v Planici je bilo v soboto absolutno člansko republiško prvenstvo. Na izredno dobro pripravljeni tej letalnici so bili zbrani vsi naši najboljši smučarski skakalci. Izkazalo se je, da še najbolj velikanka ustreza Primožu Ulagi (Elektrotehna), ki je bil boljši od državnega prvaka na tej letalnici Francija Petka (Partizan Žirovnica) in Matjaža Zupana (ID Triglav). Tak je bil tudi vrstni red absolutnega republiškega prvenstva.

Ze jutri se v Gstaadu (Švica) začne švicarska turneja. Tekme štirih skakalnic za svetovni pokal. Reprezentanca Jugoslavije je prijavila pet skakalcev. Na prvih treh tekman bodo nastopili: Primož Ulaga, Miran Tepeš, Rajko Lotrič in Matjaž Debelak, na tekmi na veliki skakalnici pa bo nastopil Matjaž Zupan.

Rezultati - 1. Ulaga (Elektrotehna Ilirija) 223,0 (131-123). 2. Petek (Partizan Žirovnica) 225,5 (128-123). 3. Zupan (ID Triglav) 199,0 (122-114). 4. M. Debelak (Elektrotehna Ilirija) 189,5 (114-115). 5. Lotrič (Partizan Žirovnica) 186,0 (115-108).

D. Humer

Vaterpolo

Še deveti poraz Triglava

Ljubljana 3. februarja - 1. A ZVL Triglav: Bečej 15:20 (4:4, 3:7, 5:6, 3:3), zimski bazen Tivoli, gledalcev 200, sodnika Prlanović (Herceg Novi), Klarić (Split).

Triglav - Naglič, Hajdinjak 1, Drnasin 2, Peranović, Cvitković, Čadež, Tukić 5, Grabec 1, Marinić 1, Ogrizek, Krivokapić 4, Štromajer 1, Troppan, Homovec.

Bečej - Šešun, Mitrović 1, Rodić, Brajdić, Tričković 3, Kuraica, Herodek 2, Kerekes 1, Mesaroš, Barbakov 3, Rakić 3, Damjanović 1, Babić 6, Lešanović.

Novi trener Triglava Bruno Silić ni zaman izjavil, da je ekipa Bečejja močna, in da sodi v sredino prvenstvene lestvice. Tega se je dobro zavedal, kljub temu da smo v devetem kolu prvenstva pričakovali končno prvo zmago, vsaj točko. V prvi četrtini je vse kazalo na to, čeprav je vratar Triglava Naglič dobival poceni zadetke. Triglavani bi lahko povedli že v tej četrtini, a kaj ko se vedno ne znajo, ali ne morejo doseči gola z igralcem več. Usodna za izhod končnega izida srečanja je bila prav druga četrtina. Vse do izida 6:7 za goste je še vse kazalo, da bodo domačini goste ujeli. A spet so se pojavile njihove stare napake. Z igralcem več niso dajali golov in tako so Bečejci na drugi odmor odšli že z lepo prednostjo.

V tretji in četrti so Triglavani skušali z nerazumljivimi strelji in z napačnimi podajami streti odpor gostov. Ti se niso predali. Zadevali so tako, kot so predvidevali in zaslužno zmagali. Imeli so kar 21 izključitev, Triglav petnajst, a vse to ni pomagalo k zmagi.

D. Humer

Smučarski teki

Andreji Grašič dva državna naslova

Bohinj, 4. februarja - Smučina na Voglu je bila v petek in nedeljo prizorišče letošnjega že štiriinštiridesetega državnega prvenstva v smučarskem teku za člane, članice, mladince in mladinke. Na tem državnem prvenstvu so razen obolega Janija Kršinarja nastopili vsi najboljši jugoslovanski smučarski tekači in tekačice. V petek je bil na sporedu tek v klasični tehniki, v nedeljo pa še prvenstvo v prosti tehniki teka. Bohinjski smučarji in turistični delavci so vzorno pripravili proge, kar je tudi razumljivo, saj od 24. do 25. februarja na Voglu prirejajo letošnje žensko tekmovanje za svetovni pokal. Seveda če v dolini na že znani smučini v Bohinjski Bistrici ne bo snega.

V petek je udeležence državnega prvenstva Vogel sprejel s snežnimi padavinami. Ze na tako mokri smučini je bil novi sneg še težje breme za klasični smučarski tek. Vendar so se tekmovalci s svojo tehniko in disciplino po svojih zmognostih borili za posamične državne naslove. Člani so tekli na 30 kilometrov. Tisti, ki so se v tem položaju najbolj znašli pri mažah, so bili v ospredju. V članski konkurenci se je resnično odlično izkazal tačas naš najboljši tekač v klasični tehniki, član STK Kranjska gora, Robert Kerštajn, ki je bil hitrejši od drugega Triglavana Mateja Kordeža in Jožka Kavalara iz Rateč. V konkurenci mladincev na 10 kilometrov si je zmago pritekel Jure Sorli iz smučarske tekaške sekcije Kokrice. Čeprav je pred ciljem padel, mu drugi, Klofutar iz Kranjske gore, ni mogel do živga. Članice in juniorke so tekle na 5 km. Po pričakovanju je državna prvakinja v teh dveh kategorijah Andreja Grašič iz Kokrice, ki je tačas naša resnično najboljša tekačica, kar je dokazala tudi v nedeljo, ko si je drugič naslov v tej kategoriji pridol-

bila v prosti tehniki. V mladinski konkurenci si je naslov pritekel Triglavčan Borut Nunar, medtem ko je članski tek dobil Ratečan Joško Kavalar. Tako so državni naslovi odšli na Kokrico, k Triglavu, Rateče in Kranjsko goro. Kar tri pa se osvojili smučarski tekači Kokrice.

Rezultati - člani 30 km klasična tehnika - 1. Kerštajn (Kranjska gora) 1:06,59, 2. Kordež (Triglav) 1:10,11, 3. Kavalar (Rateče) 1:10,43. **mladinci 10 km** - 1. Sorli (Kokrica) 24:44,7, 2. Klofutar (Kranjska gora) 24:57,4, 3. Nunar (Triglav) 25:38,4. **članice in mladinke 10 km** - 1. Grašič (Kokrica) 30:09,1, 2. Lačen (Črna) 31:26,0, 3. Cerkovnik (Bohinj) 32:10,0; **prosta tehnika** - člani in mladinci **15 km** - 1. Kavalar (Rateče) 36:28,5, 2. Kerštajn (Kranjska gora) 37:00,5, 3. Nunar (Triglav) 37:15,8. **mladinci prosti članov** - 1. Nunar (Triglav) 37:15,8, 2. Klofutar (Kranjska gora) 37:25,8, 3. Globočnik (Kokrica) 37:38,4. **članice in mladinke 5 km** - 1. Grašič (Kokrica) 17:04,3, 2. Lačen (Črna) 17:36,8, 3. L. Cerkovnik (Bohinj) 18:05,0.

D. Humer

TEMA TEDNA

EVROPA - DAJ!

Zdaj je že bore malo verjetno, da bi nas v predvolilnem boju kakšna nova ali demokratično prenovljena stranka sploh še v čem presenetila. Programe imajo, kakršne že imajo: domala vsi temeljijo na suverenosti, svobodi, pravicah, pravni državi, na političnih vrednotah, le malo jih je, ki kaj malega rečejo tudi o družbenih vrednotah. Res je, da je čas tak, da mora biti na pragu 21. stoletja in sredi Evrope pri nas žal še vedno najbolj konjunkturna politična roba suverenost pa pravo etc. in žal nas volilce s čim drugim niti novačiti ne morejo. Kakšna sociala in kakšna Evropa zdaj, če pa se ropajo borni razvojni republiški skladi, davkoplačevalci pa bomo kmalu plačevali davek še na to, ker sploh dihamo ali kašljamo!

Do zdaj so se najbolj imeli strankarski prvaki, prenovljeni in opozicijski, od zdaj naprej pa bo do volitev najbolje nam, volilcem. Kajti, pomnite volilski kameradi: niti ene tovarne do volitev na Slovenskem ne bodo zaprli in niti enega delavca poslali na cesto! Tako pa vendarle ni nihče neumen, da bi pljuval v lastno skledo.

Pa se spomnimo, kako so odpirali nove fronte in se šli predvolilne bitke, v katerih so nam vsem pred očmi mnogi, s Tomšičem vred izkravali in izdihnili. Ko je nova stranka sprevidela, da gre zares, se je ročno odkrižala morda poštenih, vendar NERODNIH strankarskih pionirjev, ki jim ni šlo za čast in slavo, ampak za stvar! Zdaj so volilni prvaki strank tisti, ki se na vse najbolj in najbolj zveličavno spoznajo, tisti, ki nam znajo govoriti in nas prepričati. Tisti, ki preklemano dobro vedo, kateri jezik so nas, volilno rajo, v štiridesetih letih NAUČILI razumeti: birokratski!

Ali ste že opazili, da opozicija uporablja natanko iste izraze, kot jih je štiridesetletna partijska vlada? Zakaj? Zato, ker ve, da bi nas v ušesih zaboletlo, če bi od POLITIKE slišali kaj bolj slovenskega in normalnega, kot je birokratska spakedravščina ali partijske floskule? Če bi vam kakšna omembe vredna opozicijska stranka rekla: mi imamo pa TAJNIKA stranke ali TAJNIŠTVO zveze, bi se zaničevalno zmrdnili. Če pa bi slišali za SEKRETARJA SEKRETARIATA bi bilo pa tako fino in imenitno! Sekretarstvo sekretariata je ja tako učeno, nekaj, kar je nekje gor, nekaj, kar vse vidi in vse ve...

Značilen primer so kongresi. Vse stranke, ki nase kaj dajo, so imele ali še imajo najvišji organ - kongres. Lepo, če si ti doma nekje v Veliki Britaniji ali ZRN, pri nas pa je kongres silno kompromitirana beseda in zadeva. Kaj res ni ustrežnejšega naziva? Seveda je! Ampak - dobro se ve, da ljudstvo takoj zastrže z ušesi, ko sliši: kongres. Štirideset

let je moralo ubogljivo mahati z repom, ko je slo za silne kongresarske vzdihne in izdihe, ob katerih se je tresel celi svet!

Poglejmo samo, kako je z nazivom gospod in gospa, ki jih uvajajo nekatere stranke. Smešimo jih, kaj pa drugega, čeprav jih sami še kako uporabljamo! Le kdaj pa ste prileteli ženski na avtobusu rekli: tovarišica, bi se lahko malo umaknili? Vedno se je slišalo: Gospa, jaz grem dol! Uradno smo bili seveda vsi proletarski tovariši in tovarišice, ki smo krave skupaj pasli in se požvižgali na meščansko moralno in omiko Evrope nekdanj in zdaj. Zato nam je zdaj tako mučno: uf, koliko Save bo še preteklo, preden bomo z našimi navadami vred morda kdaj le kukali v Evropo.

Do volitev se lahko še veselo hahljamo, saj nas naši bodoči oblastniki - kdorkoli že bo - tako lepo in milo ogledujejo, se nam dobrikajo in nas ujkajo v svojih lepih obljubah. Še nikdar od zgoraj dol nismo bili tako lepo ogledovani in spoštovani, kajti dejstvo je, da nas ne nekdanji in ne bodoči potencialni oblastniki sploh poznajo ne. Zato toliko političnega otipavanja in volilnega pričakovanja, kajti nikomur se še sanja ne, kaj ljudstvo res misli in kdo mu je res toliko pri srcu, da mu je pripravljen verjeti, da ga v naslednjih štirih letih vsaj za korak približa Evropi. Da se bo v Sloveniji in Jugoslaviji Evropa vsaj malček čutila, ne pa da nas bo sram zaradi tankov, solzilca, zaporov in gospodarskega ter družbenega uboštva, kar zdaj v očeh svetovne javnosti samoumevno pomeni, da ne moremo v Evropo zdaj, ampak da bi jo lahko kvečjemu zaprosili za pomoč z obupnim: Evropa - daj!

D. Sedej

Modna revija ženskega spodnjega perila v Rosi
INTIMA SE PREDSTAVLJA

Kranj - januarja - V klubu Rosa na Kokrici so pred dnevi priredili zanimivo predstavitev ženskega intimnega in erotičnega spodnjega perila ter kozmetike. Predstavljala se je namreč nova trgovina z imenom Intima, podjetnika Sreča Sitarja iz Radovljice.

Zanimiva manekenska skupina štirih mladenk je prikazala bogat program, ki bo ponujala trgovina. Oblikovalka Intimnega programa Miroslava Novak je pripravila modele v beli in črni barvi, od najosnovnejših bodyjev iz svile in bombaža, obogatene s čipkastimi detajli. V modi so ponovno korzeti, izvrsten je bil tudi program nedrčkov in spodnjih hlač kompletiran in obogaten

z dodatki. Ob koncu smo si lahko ogledali nekaj modelov Tanje Kenda, ki je ponudila nekaj iz programa erotičnega perila in vzbudila pozornost tistih, ki so z okusom in željami na precej višji ravni. Vmes pa nas je zabavala še Beograjčanka, ki se je predstavila kot Yu Samanta, ki pa na žalost ni mogla prepričati in navdušiti ta večer zahtevnega občinstva. Intima se je predstavila, kot se spodobi, in na način, ki ga veleva modni trend. Ing. Sitar pa je obljubil, da vse to in še kaj že prodajajo v Intimi, ki domuje na Planini pri Kranju v ulici Jake Platiša.

Fotoreportaža: GORAZD ŠINIK

Program perila v črni barvi. Korzet in spodnja majica v kombinaciji s čipkastimi spodnjicami.

Izbrano perilo iz obeh strani.

Za posebne priliko in seveda okuse je program popestrila kolekcija Tanje Kenda iz Ljubljane.

Bodyji iz svile v kombinaciji s čipko, oblikovalke Miroslave Novak, posebej za Intimo.

Male gorenjske vasi

Brdo

Piše: D. Dolenc

Na meji tržiške in radovljiške občine

Tolikokrat so zadnja leta na sejah tržiškega izvršnega sveta ali zborov krajevnih skupnosti obravnavali vas Brdo, nekaj hiš na robu tržiške občine, na meji z radovljiško, da sem bila že prav radovedna, kje leži, kakšni ljudje so tam doma. Za cesto je šlo vsa ta leta in za nekaj sto metrov asfalta, ki so ga položili tik pred tole zimo. Da jo bom težko našla, so me opozarjali v Trziču, kajti pot vodi skozi gozdove, ceste, ki vodijo proti vasi in tiste, ki vodijo le v gozd, pa so si podobne. A sem še pravi čas ugledala mali rumeni smerokaz. Da se držim prave poti, pa so mi kazali mali kupčki na cesti. No, kakšnega pridnega cestarja imajo, razmišljam, ko moja katrica prva tlači te vzorno nagrabljene deviške kupčke vse do vrha strmega klanca. Tu pa je naenkrat vse: hiše, asfalt in prekrasen pogled proti Gorenjski. Brezje z mogočno cervkijo ležijo kot na dlani, vidi se nekaj hiš v Peraci in če bi bilo vreme malo lepše, bi se moral videti vene Julijcev s Triglavom v ozadju.

Lepa in mogočna je nekdanja Matjaževa, danes Grosova domačija na Brdu. Včasih je bila v njej gostilna, danes pa kar kliče po kmečkem turizmu.

Cesta je bila le zaznamovana

To je torej Brdo. Prva hiša je že kmetija, kamor sem namenjena. Razna gospodarska poslopja spredaj ne dajo niti slutiti, kako mogočna in lepa hiša stoji zadaj na dvorišču. Pravi mali dvorec. Ves bel, z mogočnim zelenim portalom in letnico 1848, z malimi zamreženimi okni, pred njim mogočna cipresa, ki nehote daje tej stari mogočnosti pridih primorja. Za Gorenjsko bi bil značilen ko-

stanj, lipa v dvorišču. Tu so pač gospodarji imeli drugačen okus. Prvi se na dvorišču pojavil temen volčjak krasna žival, ki je kdovekje dobil v črno dla-

krajevnem leksikonu Slovenije iz leta 1968 piše, da je bila pot iz Trziča na Brdo "zaznamovana", bila pa je že narejena cesta od Posavca in Ljubnega sem.

"Saj ni, da bi govoril, kakšna cesta je to bila," pripoveduje današnji gospodar pri Matjažu, Joža Gros. "Verjeti ne bi mogli. Ko sem prvič prišel s tržiške strani, sem hotel z vozom pripeljati nekaj stvari, a sem moral v klanec vse razložiti. Da je bilo le malo mokro, nisi prišel čez klanec. Poti je bilo utrte le za navaden voz, s trdimi lesenimi kolesi. Z "gumiradlom" misliti ni bilo. Če sem pa hotel priti z avtom, sem moral pa kar čez travnike voziti!"

Foto: D. D.

ko rjave lise doge. A preden je tu čas za strah, je že na vratih gospodar, Joža Gros. Ravno kar se je vrnil domov. On je bil tisti pridni cestar pred menoj. Tako so dogovorjeni s krajevnim skupnostjo Kovor, da on ureja cesto, da za ta konec ni treba posebej cestarja. Sicer je pa res edino prav, da jo ima na skrbi Joža, kajti ta cesta je pravzaprav njegovo delo. Ko je on pred dobrimi dvajsetimi leti kupil tole nekdanjo Matjaževo domačijo, do sem še ni držala cesta, le zelo slab kolovoz. V

Jaz sem jo potem zbuldožiral, s svojim denarjem. Od GG sem najel buldožer in potem tudi dobil tak račun, da bi me skoraj kap. A, kaj sem hotel. Brez ceste bi ne bilo nič. Saj je bila cesta z ljubenske strani, a meni je bila bolj na roko ta, s tržiške. Zato sem se toliko dajal zanjo. No, danes je pa v vasi že 600 metrov asfalta."

Včasih je bilo vse Matjaževo

Le dve hiši sta bili včasih na Brdu. Matjaževa in mala Blekova zraven nje. A verjetno je tudi Blekova včasih spadala pod Matjaževo, je bila kakšna

Matjaževa bajta, ko stoji tako blizu. Ne bi Matjaž, ki je imel zemlje, do koder je nesel pogled, takole blizu trpel sosedu. Morda je bila to kakšna "pstopa" ali "pstitiv", kot so včasih pravili Gorenjci, hišica, kamor so se vselili stari, ko so domačijo prevzeli mladi. Moralo je biti nekaj takega, kajti hišica pri Bleku po svoji zunanosti kaže, da je bila dobro grajena: prav tako so okna in portal v peraciškem tufu, okenca zamrežena. Prelepa počitniška hišica bi bila to danes, če bi jo temeljito popravili. Spodaj v bregu danes stojijo še štiri nove hišice. Joža Gros je prodal nekaj svoje zemlje. In spodaj stoji še stara Matjaževa žganjarna. Mogočen kmet je moral biti ta Matjaž. Svojo jago je imel, kmetijo, trgovač je z lesom, z zemljo. Pred zadnjo vojno je kmetija prišla na kant. Vse skupaj je kupil ljubljanski župan Adlešič. Po vojni je bilo nacionalizirano, prišlo v občinsko last. Ker je bilo že od nekdanj Brdo znano po lepi izletniški točki, dobrem zraku, je imelo tu gostinski obrat VINO pivo, kasneje je Turistično društvo Posavec tu vodilo letoviški turizem. Ko je 1966. leta tržiška občina dala kmetijo naprodaj, jo je Joža Gros kupil na dražbi. Edini kupec je bil. V hiši je bila gostilna in tudi Joža Gros jo je vodil kakšna tri leta, od 1967 do 1969.

Gospodar Joža Gros je kmet in cestar in še kaj po vrhu, saj mora človek takole na samem za vse poprijeti. Dopoldne je sam doma, popoldne pa pridejo z dela žena Francka, hči in zet, mali Nejc pa iz varstva.

- Foto: D. D.

Umetnost pripravljanja čaja

Pred dnevi smo opozarjali na razstavo čajev v ljubljanskem DOMUSU, kjer so se predstavili praktično vsi proizvajalci čajev pri nas. Veliko zanimivega je bilo videti, zelo simpatično pa se je predstavila Podravka, ki je pripravila kar celo knjižico o zgodovini, posebnostih in pripravljanju čajev. Od tu vam posredujemo, kako pravilno pripravimo čaj. Takole pravijo:

Vsakdo pripravlja čaj tako, kot mu najbolj ustreza. To je stvar izkušenj. Pomembno je, da upoštevamo pet osnovnih pravil, ki so se udomačila, kot "skrivnostni recept" v širokih svetovnih krogih.

1. Uporabljajte le svežo, čisto vodo. Če je voda trda ali preveč klorirana, jo pustite, da tri minute vre v nepokritem loncu.

Za kuhanje čaja nikoli ne uporabite mineralne vode.

2. Čajnik je treba prej segreti. Čajnika ne smete umivati s sredstvi za pomivanje ali ribati. Naslaga, ki je nastala pri kuhanju čaja v notranjosti čajnika, izboljša armo čaja. Čajnik je treba le sprati z vročo vodo.

3. Ne skoparite s čajem, čaj mora biti močan. Za vsako osebo uporabite polno čajno žličko čaja, dodajte pa še eno žličko za čajnik. Če uporabljate čaj v filterjski vrečki, ne pozabite, da ena vrečka zadostuje za pripravo ene skodelice čaja.

Čaj ne sme nikoli biti dolgočasna, brezbarvna voda.

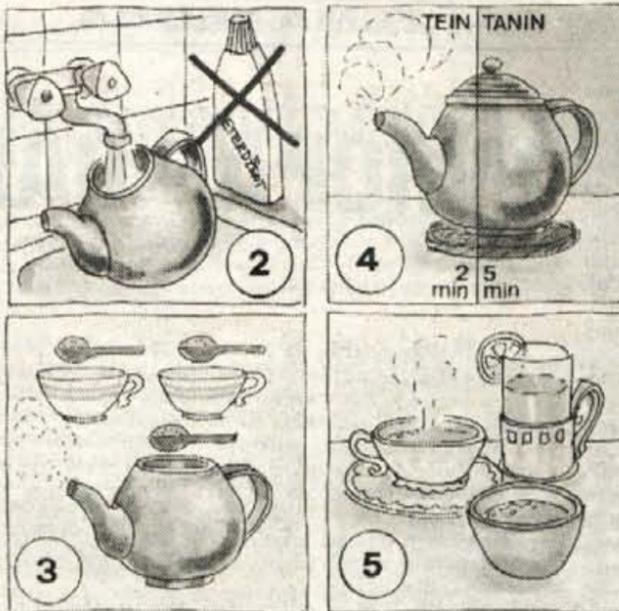
4. Čaj prelijte z vročo vodo, pustite, da malo postoji, čaj mora namreč biti aromatičen. Najbolje je, da stoji dve do pet

minut. Od tega, koliko dolgo stoji čaj, je odvisno, kako bo deloval: poživljajoče ali pomirjevalno. Čaj namreč vsebuje dve osnovni sestavini: tein in tanin. Tein je podobne kemične sestave kot kofein, zato poživlja. Tein se izloča v prvih dveh minutah. Če čaj stoji več kot pet minut, se izločajo grenke sestavine. Praktično pravilo: večje količine čaja naj stojijo krajši čas, saj se s tem poveča osvežujoči učinek.

Manjše količine čaja naj stojijo dlje časa (vendar ne več kot 5 minut), ker se s tem poveča pomirjajoči učinek čaja. Prekuhanega čaja ne smete ponovno uporabljati. Ko čaj stoji, po želji 2 do 5 minut, ga prelijte v prej pogret in osušen čajnik.

Ne uporabljajte "jajce za čaj". Tudi najboljši čaj je v njem neokusen, saj ne more razviti vse svoje moči in arome.

5. Čaj postrezite le v porcelanastih, keramičnih ali steklenih skodelicah ali kozarcih.

PET MINUT ZA BOLJŠI VIDEZ

Zadnjič smo že zapisali enega od receptov G. Hauserja, kako nahraniti suho kožo s pomočjo različnih lepčilnih olj. Danes vam predstavljamo še eno mazilo, prav tako za suho kožo, mazilo, bogato z nezasičenimi olji. To je pravzaprav majoneza za obraz. To kremo je prvi uvedel dunajski zdravnik dr. Leo Kumer. Uporabljala pa jo je cela vrsta slovečih dunajskih lepotic.

Mešanica je bogata nezasičenih maščob (v Evropi znana z imenom vitamin F). Seži jajčni rumenjak čudovito mehča kožo, ker sta v njem lecitin in vitamin A; kis pa kot blaga kislina ustvarja rahlo kislinsko odevalo, potrebno za bleščečo polt.

Majonezno mazilo za obraz

1/2 kozarca sončninčnega olja
1/2 kozarca sezamovega olja
1 žlica žitnega olja,
2 sveža rumenjakalico kisa ZL 2 kapljici rožnega ali kakega drugega dišavnega olja

Zmešajte olja v merilni posodi. Vlijte rumenjak v mrzlo skledico in ga stepite, dodajte nekaj olja in dobro premešajte (najbolje z mešalcem). Dolijte še olja. Ko se zmes zgosti, dodajte kis in dišavo. To mazilo je kot nalašč za sončne kopeli, za suho, raskavo kožo in za brisanje šminke.

Zakrknjena jajca po florentinsko

Za 5 oseb potrebujemo: 25 dag špinac, slan krop, 5 svežih jajc ali več, slan in okisan krop.

Bešamel: 3 dag masla, 3 dag moka, 1 1/2 dl mleka, sol, poper, muškati orešček, 2 jajci, 1 dag masla za model, 1 dag masla, 2 dag parmezana.

5 jajc v slanem okisanem kropu na cedilu razbita skuhamo. V model, ki smo ga namazali z maslom, položimo liste dobro odcedjene špinac, nanj položimo zakrknjena jajca, prelijemo z bešamelom ter potresemo s parmezanom in koščki masla. Jed v vroči pečici gratiniramo (rahlo zapečemo) in serviramo. Če imamo na voljo kupljeno, že sesekljano špinac, jo zmešamo v bešamel in stresemo v pekač (model) Bešamel: Na maslu prepražimo moko, zalijemo z mlekom, začini in na koncu umešamo dve jajci. S to maso prelijemo špinac. Jajca primešamo bešamelu šele, ko se ta malce ohladi, da jajca ne bi zakrknila.

MORDA NISTE VEDELI

Če imajo na mizi lep prt, ga gospodinje rade zaščitijo s prozornim polivinilastim prtom, da se pač spodnji ne umaže in polije. Vendar je tak dvojni prt, priznajte, silno neprijeten. V Bombažni predilnici in tkalnici Tržič so mislili tudi na to. Stkali so prelepe damastne prte, tem pa zgornje površine zaščitili s posebnim nanosom. Na njem madeže enostavno pobrišemo. Tudi vzdrževanje je enostavno - tak prt peremo pri 60 stopinjah C, likamo pa na spodnji strani. V vseh barvah jih dobite v njihovih industrijskih prodajalnah na Deteljici in v Modni hiši Pristavana Bledu ter po vseh večjih trgovinah s tkaninami oziroma gospodinjstvenimi potrebščinami.

Drage bralke, poznate to podobno? To je naslovnica zloženke, ki podrobno ponazarja, kako naj si vsaka žena sama vsak mesec preišče dojke in ugotovi, ali se morda ni v njih pojavila zloveča zatrdlina. Kmalu jo bodo imele v rokah tudi gorenjske žene. Občinski sindikalni sveti bodo namreč skupaj z Društvom za boj proti raku ljubljanske regije po delovnih organizacijah poiskali poverjenike, ki naj bi pridobivali člane za gorenjsko društvo, vsem zaposlenim ženam pa naj bi razdelili tudi te drobne prospekte. Dejstvo je, da vsako leto za rakom na prsih zboli v Sloveniji nad 500 žensk. S samokontrolo bi ga v večini primerov lahko zatrl v samem začetku.

Tole je nasvet mladim in tistim, ki se počutijo zelo mlade. Napisali smo že, da so letos silno modne bele bluze, vendar ne vedno le v družbi z elegantnim krilom. Nosile jih bomo tudi k navadnim kavbojkam. Novost pa je pas, narejen iz pisane rute. Na veliko dekorativno ruto našijemo le kratka paščka z zaponko. Morda pa bi vsi stvari lahko še bolj enostavno rešile: star športni pas enostavno povijemo v ruto, trdno zapnemo in najbolj aktualna moda je tu. Morda pa se bodo tudi pri nas našli usnarji in tekstilci, ki bodo pohiteli s to najnovejšo modo in pripravili te posebne pasove iz rut za mlade.

Kaj bomo kuhali ta teden

Svetuje Jože Zalar, šef kuhinje v hotelu Creina

Ponedeljek: zelenjavna juha, jetra v omaki, pire krompir, radičeva solata.

Torek: pljučka v juhi s smetano.

Sreda: zdrobov narastek, miksanano sadje.

Četrtek: grahova enolončnica, palačinka.

Petek: gobova juha, sojini polpeti, stročji fižol v solati.

Sobota: goveja juha z rezanci, zakrknjena jajca po florentinsko, sirov zavitek.

Nedelja: ocvrti možgani ali možgani z jajci, fižolova solata.

Beno, to sem jaz

Sem Beno, stanujem na Slapu 25. Sem srednje velik in rad se potepam. Hodim v 2. razred v šoli Lom. Na trup imam posajeno glavo in iz nje mi štrlijo lasje. Iz las pa ušesa. Iz trupa imam roke in noge, ki jih imam pri vsaki lumpariji. Ni mi vseeno, če sem kregan doma ali v šoli. Čeprav sem srednje velik, mi doma pravijo, da sem že velik. Rad govorim, kadar ni treba, kadar je treba, pa sem tiho. Zjutraj ne morem spati, ker nisem zaspanec. Rad se igram.

Beno Meglič, 2. r. Lom nad Tržičem

Kako bom preživel počitnice

Med počitnicami bom dolgo spal. Zelo se veselim, ker bom lahko vsako dopoldne gledal televizijo. Fino bo, ker bom lahko dolgo v pižami. Ker bo šla mamica v službo, si bom sam pripravil čokolino. Vsak dan se bom tudi igral z železnicami in lego kockami. Igral bom harmoniko in bral knjigo Leslie se vrača.

Drugi teden počitnic bom šel v hiško, ki jo imamo v Poličah. Z mano bo šla tudi mamica, oči, moja sošolka Nina in prijateljica Daša, ki je stara tri leta. Tam se bomo igrali trgovino, banko in stanovanje. Veliko bomo lahko zunaj, ker tam ni ceste in je mnogo trave.

Aljaž Černe, 2. r. OŠ F. S. Finžgarja Lesce

Smučal bi, snega pa ni. - Foto: G. Šinik

IZ ŠOLSkih KLOPI

Skrbelo me je

Nekega dne smo v šoli s 5. d imeli rokometno tekmo. Ker sem se bala, da bi mi katera od učenk zagnala žogo v uro, sem jo dala Liljani, ki ni tekmovala.

Tekma se je iztekla. Sošolka mi je uro hitro vrnila. Raztresena sem jo dala v torbo in pozabila nanjo. Ob enih sem prišla domov.

Mami me z zanimanjem pogleda: »Koliko je ura?«
Zaskrbljeno zavijam rokav in se zlažem: »Ne vem, v sobi imam pospravljeno.«

Mama vsa začudena pošklji vame: »Pojdi jo iskat!«
S tresočimi se hlačami se povzpnem v sobo. Premišljevala sem, kaj naj se zlažem. Končno nekaj primernega. Vrnila sem se v dnevno sobo.

Mama vpraša: »Si jo našla?«
Jecljaje odvrnem: »Nisem, Tomaž mi jo je vzel.«
Mama je postala jezna in brž začela spraševati brata: »Kam si dal uro? Hitro povej!«

»Jaz nikamor,« se začudi krivo obtoženi brat.
To kreganje je trajalo štirinajst dni. Prišel je moj srečni dan. Cel naš razred je imel zdravniški pregled. V šolo smo prinesli zobne ščetke. Spravila sem jo v torbo in to ravno v tisti predal, kjer je bila ura. V šoli sem hotela umiti zobe, še preden smo šli na pregled. Namesto ščetke sem iz torbe potegnila uro. Bila sem zelo vesela, da sem jo našla. Tudi mami se je razveselila.

Ivanka Lavtar, 6. b r. OŠ Prešernove brigade Železniki

Največja kepa zlata je prišla na dan v prejšnjem stoletju v Novem Južnem Walesu (Avstralija). Skupina zlatosledcev je odkrila leta 1872 v Holtermann-Riffu zlato skalo, ki je tehtala 225 kilogramov. Ko so izločili vmesne plasti kremenca, je ostalo 207,50 kilograma čistega zlata. Neka druga gruda zlata, odkrita 1869 v okolici Victorie (Avstralija), je bila težka 75 kilogramov. Zlato je šla iskat v tiste kraje skupina petih zlatosledcev, v najbližjo vas se je vrnil samo eden. Pozneje niso nikoli več našli tako velikih kep zlata.

REZERVIRANO ZA ZVEZDE

Tu so! Novi mulci na sceni ali NEW KIDS ON THE BLOCK so nova ameriška skupina, ki osvaja mladino po vsem svetu. Pet postavnih fantov, ki jih vidite na sliki, je prišlo na vrh glasbene scene lani s svojim albumom Hangin' Tough. Fantje so vsi iz Bostona in se poznajo že od malih nog.

Joe McIntyre je najmlajši v skupini. Pod imenom Joseph Mulsey McIntyre se je rodil 31. decembra 1972. Ker je pač najmlajši, se ga je prijelo ime Little Joe. Jordan Knight je postaven črnolasec, ki se je rodil kot (zajemite sapo) Jordan Nathaniel Marcèl Knight 17. maja 1970 v Bostonu. Njegov brat Jon Knight je v skupini najstarejši. Rodil se je 29. novembra 1968 pod imenom Jonathan Raseleigh Knight. Jon je ljubitelj heavy-metalne glasbe in filmov. Četrti predstavnik je Danny Wood, rojen 14. maja 1969 kot Daniel Wood. Njegov konjiček je košarka. In še zadnji, največji Donnie Wahlberg, ki se je rodil 17. avgusta 1969. Njegovo pravo ime je Donald E. Wahlberg. Plavalasi fant je tisti, ki je "ustvaril" skupino. Je velik ljubitelj humorja.

Fantje so odlični pevci in plesalci. Njihove pesmi rahlo spominjajo na črnsko glasbo. Vsi imajo presenetljivo veliko bratov in sester. Joe ima šest sester, Jordan in Jon imata še enega brata in tri sestre, Danny ima pet bratov in sester, Donnie pa kar osem bratov in sester. Če preštejete vse skupaj, dobite številko 28!

Na odru so tudi veliki strokovnjaki. Na nastopih jih spremljajo tudi pomožni glasbeniki, sicer pa fantje pokažejo tudi svoje plesne sposobnosti. Mladenci nastopajo kot predskupina mlade pevke Tiffany. NEW KIDS ON THE BLOCK je ime, ki si ga je vredno zapomniti.

Zivjo,

Marjeta

Radovljški izvršni svet podprl dva predloga za denacionalizacijo

Po štirih desetletjih popravljena krivica

Radovljica, 2. februarja - Stari ljudje, predvsem strokovnjaki s pravnega področja, vedo povedati, da je bilo v stari Jugoslaviji celo več pravnega reda in pravne države kot v revoluciji, ki je pri nas trajala še precej dlje od narodnoosvobodilnega boja. V povojnih letih, ko je "namen posevala sredstva", je bilo sodstvo le eno od sredstev nove revolucionarne oblasti za krepitev oblastnega položaja, za discipliniranje in zastraševanje državljanov in za doseganje drugih (socialističnih) ciljev. Tedanje oblasti, ki so bile močnejše in pomembnejše od zakonov, so na poti do teh ciljev delale pravne zmote in krivice, ki pa jih morajo njihovi legitimi nasledniki in (prvi) zagovorniki

pravne države, popraviti. Ker so od nekaterih zmot in krivic minila že tri, štiri desetletja, je razumljivo, da jih ni lahko popravljati, še zlasti zato ne, ker so zdajšnje oblasti zavzele stališče, da popravljanje starih krivic ne sme povzročiti novih. Čeprav je le malokdo verjel, da se bo načelno zavzemanje za popravljanje povojnih pravnih zmot začelo uresničevati v konkretnih primerih, pa se vendarle dogaja tudi to: radovljški izvršni svet je na zadnji seji v skladu s svojo opredelitvijo, da je treba popraviti pravne zmote, storjene v povojnem času, podprl v enem primeru predlog za denacionalizacijo, v drugem pa predlog za vrnitev zaplenjenega premoženja.

V prvem primeru je izvršni svet sklenil, da se spremeni odločba Komisije za nacionalizacijo pri Občinskem ljudskem odboru Radovljica iz 1959. leta in da se za poslovni prostor (velik 48 kvadratnih metrov), v katerem je trgovina Spectorije Bled, prizna lastninska pravica M.Č. in H.B. iz Radovljice. Ko je tedanja oblast nacionalizirala eno od parcel, je iz nacionalizacije izvzela stanovanje z dvema sobama, kuhinjo, kopalnico in predsobo v pritličju, stanovanje v prvem nadstropju in del kletnih prostorov, nacionalizirala pa je tudi prostor, s katerim zdaj upravlja blejska Spectorija.

Za (ne)dovoljeno trgovino - zapor in zaplenba premoženja

Drugi primer je bolj grozljiv in kaže na to, kako vsemogočna je bila včasih oblast in kako malo je bilo potrebno, da je človek ostal brez vsega premoženja. J.B., ki zdaj živi v Radovljici, izhaja iz kmečke družine, njegov oče je bil lastnik posestva na Srednji Dobravi. Ker je bil edini sin, ga je oče določil za svojega naslednika po smrti in ga je zato tudi poslal v kmetijsko šolo na Grm pri Novem mestu. J.B. jo je uspešno končal in je živel na očetovem posestvu do začetka druge svetovne vojne, ko se je zato, ker ni hotel sodelovati z okupatorjem, umaknil v Ljubljano.

Ker sta bila z ženo brez službe, se je

J.B., ki se je že od mladih let zanimal za fotografiranje in za tehniko, ukvarjal po končani vojni tudi z nakupom in prodajo fotografskega in filmskega materiala. Čeprav je za to imel pooblastila Triglav filma-podjetja za proizvodnjo filmov in Hidrocentral na Dravi (hrani ju še zdaj, prav tako naročilnico Elektrarne Mariborski otok za nabavo foto materiala), je bilo, kot kaže, to zanj usodno. Okrožno sodišče v Ljubljani ga je namreč januarja 1949. leta, le tri mesece po očetovi smrti in, potem ko je podedoval posestvo na Srednji Dobravi, obsodilo na poldrugo leto zopora s prisilnim delom in na zaplenbo premoženja. Obsojen je bil zato, ker naj bi v Zagrebu nakupoval stojala za fotoaparate, žarnice in fotocelice in jih z dobičkom preprodal in ker naj bi po skrivnih kanalih dobil še fotografski papir in tri 16-milimetrske filme. Čeprav je J.B. zanikal, da bi se ukvarjal z nedovoljeno trgovino in je to dokazoval tudi s pooblastili, je moral najprej v zapor v Ljubljano, nato pa na prisilno delo na gradbišče vodne elektrarne v Moste pri Žirovnici, zaplenili pa so mu tudi celotno premoženje in sicer stanovanjsko hišo, gospodarsko poslopje, dvokrilni kozelec na pet bran, lesen svinjak, 84.062 kvadratnih metrov zemljišč in tudi premičnine. Čeprav je zakon o zaplenbi premoženja priznaval ohišnico ohišnicu tudi ljudem, ki so bili obsojeni za najhujše zločine zoper ljudstvo in državo, mu sodišče ni pustilo

niti ohišnice. Ko je njegova žena zahtevala, da bi zaradi preživljanja mladoletnega otroka izvzeli iz zaplenbe del premoženja, je Okrajno sodišče na Jesenicah zahtevano zavrnilo z obrazložitvijo, da država ne jamči za tovrstne zahtevke.

Po pravico k Titu

"Ker sem se počutil nedolžnega in obsojenega po krivici, sem se vseskozi prizadeval, da bi dokazal sodno zmoto," je dejal J.B., ki se še zdaj čudi temu, zakaj mu je bilo za dokaj "lahak značaj kazni-vega dejanja" zaplenjeno celotno premoženje in zakaj se je sodišče prav v tem primeru odločilo za zaplenbo, medtem ko v podobnih primerih ni izrekalo takšnih kazni. Kazenski zakon iz 1951. leta, denimo, je za primere, če se je kdo poklicno ukvarjal z nedovoljeno trgovino, predvideval samo denarno kazen in le v najtežjih primerih kazni do dveh let zopora.

J.B. se je večkrat prizadeval za obnovo sodnega postopka, vendar je javni tožilec prošnje odklanjal. 1960. leta je napisal pismo predsedniku Titu, ga nesel osebno v Beograd in upal, da mu bo maršal odgovoril. Odgovora ni dobil, verjetno zato ne, ker tudi pošta ni prišla v Titove roke. Nedolžnost je dokazal šele konec lanskega leta. Uspelo mu je z obnovo postopka, ki ga je vložil javni tožilec, Vrhovno sodišče SR Slovenije pa je dovolilo obnovo. Temeljno javno tožilstvo Ljubljana je pred začetkom glavne obravnave umaknilo obtožnico in ustavilo kazenski postopek, sodišče pa je s sklepom razveljavilo prejšnjo sodbo. Iz nove sodbe je razvidno, da je bil J.B. obsojen po krivem in da je z razveljavitvijo sodbe iz 1949. leta tudi zaplenba premoženja ostala brez pravne osnove.

Izvršni svet se je na zadnji seji strinjal s predlogom upravnega organa, pristojnega za premoženjske pravne zadeve, da bi J.B. takoj vrnil parcelo, ki jih imajo kmetijska zemljiška skupnost, Gozdno gospodarstvo Bled in občina Radovljica, za ostale parcele, ki jih je občina pridobila in oddala, pa bo treba plačati odškodnino.

C. Zaplotnik

Super in zeleni

Število bencinskih črpalk, na katerih prodajajo neosvinčeni ali t.i. zeleni bencin, se je lani v Sloveniji sicer več kot podvojilo, vendar iz tega še ne bi smeli sklepati, da so odgovorni že storili dovolj za varovanje naravnega okolja in ljudi. Nasprotno: čeprav je v večini evropskih držav cena neosvinčenega motornega bencina nižja od cene super bencina, je pri nas prav obratno ("zeleni" je dražji kot "super"), ker zvezna vlada očitno bolj skrbi njen proračun kot varovanje okolja. Izgovor, da je rafinerijska cena neosvinčenega bencina toliko višja od cen ostalih vrst bencina, da razlike ne more kriti niti znižanja temeljnega prometnega davka in prispevka za ceste, je slab izgovor, tudi zato, ker je skregan s povsod sprejeto in podprto načelnostjo, da se je treba prizadevati za varovanje okolja. Slovenski izvršni svet in njegov komite za energetiko sta se že zavzemala za to, da bi v Jugoslaviji spremenili cenovno razmerje ali vsaj izenačili ceni neosvinčenega in super bencina, vendar je bilo - vsaj doslej - njun trud zaman.

Če so tuji kupci Zastavnih avtomobilov prisilili kragujevskega giganta, da v avtomobile, namenjene za izvoz, vgrajuje tudi katalizatorje, jim tega za domači trg še ni treba. Domača javnost očitno še ni toliko ekološko osveščena in zavedna, da bi to zahtevala, zveznim organom pa se vsaj za zdaj še ne zdi pomembno, da bi sprejela evropske standarde in določila rok, po katerem bi bila v Jugoslaviji prepovedana vsakršna proizvodnja avtomobilov brez vgrajenega katalizatorja. Zdi se, da bi bila takšna rešitev veliko učinkovitejša, kot le svetovanje in ekološko osveščanje, in da bi slovenske in jugoslovanske izdelovalce vozil prisilila k temu, da o katalizatorjih ne bi samo razmišljali...

C. Zaplotnik

Povozil jo je do smrti

Kranj, 3. februarja - V križišču Oldhamske ceste in Ulice Moša Pijadeja, pri vrtcu Janina, se je zvečer primerila prometna nesreča, v kateri je umrla 73-letna Pavla Kern - Pintar iz Kranja. Na prehodu za pešce jo je zbil voznik osebnega avtomobila Spasoja Ostojič, star 48 let, iz Kranja, ki je s precejšnjo hitrostjo pripeljal po Oldhamski cesti iz brniške smeri. Po trčenju je pešakinja obležala kakih 10 metrov od prehoda, zaradi hudih poškodb glave pa je umrla. Ponesrečenke niso takoj identificirali, ker pri sebi ni imela dokumentov, prepoznal jo je šele njen sin.

Avto zaneslo v jarek

Mojstrana, 4. februarja - Ko se je voznik osebnega avtomobila Klemen Jakič, star 22 let, iz Mojstrane, peljal po magistralni cesti Kranjska gora - Jesenice, je avto pri gostilni Kupa v Mojstrani zaneslo. Zdrsnil je na levo, zapeljal v jarek, kjer ga je dvignilo in zasukalo za 360 stopinj. V nesreči je bila huje ranjena sopotnica, 18-letna Nina Gradišek iz Mojstrane.

Zbila otroka

Kranj, 3. februarja - Na priključku hitre ceste Kranj - zahod pri Kokrici se je zgodila prometna nesreča, v kateri je bila ranjena 9-letna Maja K. iz Kranja. Hodila je ob desnem robu ceste, ko je za njo pripeljala voznica osebnega avtomobila Marija Wolf, stara 51 let, iz Kranja. Skušala je pešakinjo obvoziti, vendar se ji ni dovolj izognila in jo je zadel.

V nekaj minutah povzročil dve nesreči

Škofja Loka, 2. februarja - 26-letni Jože Hafner iz Trnja pri Škofji Loki je na Kidričevi cesti na Trati drugo za drugo povzročil dve nesreči. Ko je peljal od železniške postaje proti centru Škofje Loke, je prehitel kolono vozil in trčil v nasproti vozeči osebni avto z Dominkom Julardžijo iz Kotor Varoš za volanom. Po trčenju je z nezmanjšano hitrostjo odpeljal naprej in kak kilometer od prve nesreče zapeljal na neutrjeno bankino ter trčil v drog javne razsvetljave. V nesreči je bil lažje ranjen.

Neuspešno prehitvanje

Žirovnica, 4. februarja - Na magistralni cesti med Žirovnico in Vrbo je voznik osebnega avtomobila, 19-letni Samo Podlogar z Jesenic, povzročil prometno nesrečo. Nameraval je prehiteti tovornjak, ko pa je opazil, da se mu nasproti bliža avtomobil, se je sunkovito umaknil nazaj na svoj vozni pas. Pri tem ga je zaneslo, da je čelno trčil v osebni avto Jožefa Marčana, starega 67 let, iz Ljubljane. Ta je bil v nesreči ranjen, tako da so ga odpeljali v jeseniško bolnišnico.

D. Ž.

Skupna akcija milice in inšpekcij

Lov za rožnatim pogonskim gorivom

Kranj, februarja - Letos smo pokurili za več kot 120 odstotkov več kurilnega olja kot poprej, kar je zbudilo pozornost inšpekcij, saj letošnja zima prav gotovo ne utemeljuje tolikšne porabe. Namesto v pečeh centralnega ogrevanja kurilno olje obilo izgoreva tudi v tankih tovornjakov, traktorjev in osebnih avtomobilov z diselskim motorjem.

Gorenjski tržni in davčni inšpektorji ter milica so zato minuli teden na cestah od Škofje Loke do Jesenic opravljali kontrolo pogonskega goriva v motornih vozilih. Ustavili so 133 vozil in poleg običajnega pregleda opravili tudi organoleptični preiskus goriva. Pri šestih voznikih so odkrili, da vozijo na »rožnato« kurivo, eden od njih je imel tudi rezervni tank, prav tako napolnjen s kurilnim oljem. Vsi zasačeni vozniki se ukvarjajo z zasebnim avtoprevozništvom in verjetno bi jih odkrili še več.

ko se ne bi med seboj po brezžičnih zvezah pravočasno obvestili o »nevarnosti«. Gre namreč za prekršek, ki jih utegne veljati nekaj denarja, zato so imeli dober razlog, da se umaknejo kontroli. S tem ko rezervuarje svojih tovornjakov polnijo s kurilnim oljem namesto z nafto, se izognejo davščinam, s katerimi je cena plinskega olja precej bolj obremenjena kot kurivo. V prikazu materialnih stroškov za svojo dejavnost pa seveda zvesto navajajo stroške, kakršne bi imeli, če bi resnično vozili na

nafto. To početje ima kajpada svojo računico. Liter nafte za dieselski motor stane 5,40 dinarja, liter kurilnega olja pa 2,60 dinarja, torej več kot polovico manj. Ni težko izračunati, koliko lahko voznik, ki je veliko na cesti, prihrani, če namesto pogonskega goriva toči kurivo. Poglejmo si denimo prihranek zasebnega avtoprevoznika, ki dnevno prevozi okoli 250 kilometrov. Pri tem pokuri 50 litrov goriva. Če torej toči kurilno olje, mu razlika v ceni da 2,80 dinarja, dne-

vno pa je to že 140 dinarjev prihranka. Če je na cesti 20 delovnih dni, to mesečno zneso okoli 2800 dinarjev. Koliko mu špekulacija prinese na leto, prepuščamo drugim računarjem. Ker gre za denar, ki pritiče državi, si ga slednja seveda ne namerava pustiti izpuliti povsem brez boja, od tod pozornost in ukrepanje pristojnih inšpekcij. Obetajo celo, da bodo v prihodnje še bolj pozorne, akcije, kakršna je bila minuli teden na Gorenjskem, pa še obsežnejše in pogostejše.

D. Ž. Žlebir

GORENJSKA NOČNA KRONIKA

Ni se počutil varnega

V diskoteki v Škofji Loki so miličniki pri nekem gostu našli solzilec v razpršilni dozi. Ko so mu pokukali v avto, so odkrili še drugo orožje, nončake, močnejše palice, povezane z verigo, kakršne uporabljajo pri japonskih borilnih veščinah. Svojo oborožitev do zob je možak utemeljil s tem, da se tako počuti varnejšega.

Pometel je mizo

V škofjeloški Kroni so ondan znancu postregli samo s kavo, ne pa tudi z zahtevanim pivom, saj se je že tako ali tako preveč opotekal. Za mizo je zakinkal, ko pa se je prebudil, je v jezi začel pometati predmete z mize. Sicer je vse skupaj plačal in šel, vendar so ga v lokalu čez cesto modri vendarle prijeli in pripravili, ker je imel tega dne že več podobnega na grbi.

Luna ga trka

Ni bilo prvič, da se je v okolici kranjskega dijaškega doma pojavil možak, ki je dohiteval ženske in jih otipaval. Precej zgoden je bil, kmalu po peti uri ga je privabil pogled na dijakinje, ki opravljajo jutranjo toaleta. Boda se vznemiri zlasti ob luninih menah, zato so tedaj nanj še posebej pozorni.

Že zjutraj pijan

Lojze iz Kranja je bil že navsezgodaj v trgovini, da bi si kupil kaj krepkega za zajtrk. Očitno je bil še sinočnji, saj se je okoli njega širil alkoholni zadah, navsezgodaj pa je tudi že razgrajal. Tokrat so ga le naglani domov. Ker pa je tam kasneje zganjal nasilje nad žensko, s katero živi na koruzi, in jo ranil, so ga bili primorani prijati in dati na hladno.

Ni miru

Iz Most pri Žirovnici sta tisto noč drug za drugim prišla na jeseniško milico dva klica na pomoč. Najprej je klicalo neko dekle, češ da vinjeni sosed razbija po njenih vratih in jo nadleguje. Pri neki drugi hiši pa so imeli podobne težave s sorodnikom. Na oba razgrajča so miličniki pomirjevalno vplivali.

Imel je preganjavico

Neki gost hotela Triglav v Mojstrani je zadnjič prestrašen klical milico, naj ga zaščiti, češ da so ga pretepli neznanci. Miličnika sta stvar vzela zares in odhitela na kraj dogodka. Vendar tam ni bilo ne gosta, ki se je čutil ogroženega ne drugih, ki bi ga ogrožali, o dogodku pa nihče ni ničesar vedel.

Našel letalsko granato

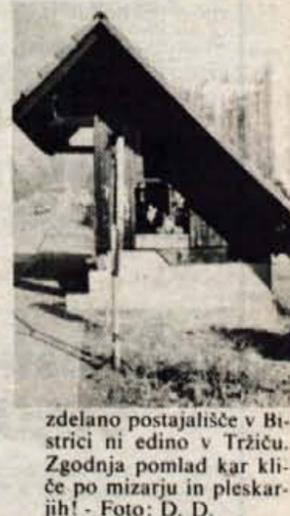
Tržič, 2. februarja - 12-letni otrok iz Bistrice pri Trziču, ki se je z vrstniki igral ob potoku, je našel staro letalsko granato. Na srečo so bili otroci dovolj razsodni, da se niso igrali z nevarnim predmetom, temveč so granato odnesli na postajo milice, kjer so poskrbeli zanjo.

Zagorelo v skladovnici drv

Jesenice, 2. februarja - Nad hotelom Korotan na Jesenicah so opazili požar. Zagorelo je pod skladovnico desk pri hiši pod Mirco, v kupu lesnih odpadkov. Četverica gasilcev iz Železarne je požar lokalizirala. Sumijo, da so ogenj v igri zanetili otroci.

NA SONČNI STRANI ALP

Bistrica v Trziču, januarja - Saj od daleč hišica avtobusnega postajališča v Bistrici izgleda kar prijetna: spodaj betonski temelj, zgoraj lesen obod in streha, ki varuje pred vetrom in dežjem. Toda, če prideš blizu, je slika vse drugačna. Pod takšno streho čakati na avtobus je vse prej kot prijetno. Hišici namreč na vseh straneh že manjkajo deske, da je skorajda bolje, če človek stoji zunaj. Manj preprija presteže. Če bi odgovorni (menda je to tržiško komunalno podjetje) manjkajoče deske takoj zamenjali, pokrpali luknje, bi bilo skode veliko manj. Žal tako

zdelano postajališče v Bistrici ni edino v Trziču. Zgodnja pomlad kar kliče po mizarju in pleskarjih! - Foto: D. D.

10 % POPUST ali POTROŠNIŠKO POSOJILO 1 + 5, MIN. OBRESTI
brezplačni prevoz za
okna, vrata, polkna, rolete,
obloge, montažne stene

JELOVICA
Škofja Loka, Murska Sobota, Celje,
Nova Gorica, Izola, Novo mesto

Iskra

Iskra Elektromotorji

Industrija elektromotorjev in gospodinjskih aparatov
Železniki

20 %

nižje cene
v prodajalnah

Železniki,
Otoki 21
Reteče 4

064-66-441
064-632-573

Od ponedeljka do petka od 8. do 16. ure

ŽIVILA KRAJN
trgovina in gostinstvo

ŽIVILSKI TEDEN UGODNEGA NAKUPA ZA VSO DRUŽINO

od 28. februarja dalje

Poceni, a kvalitetno vam nudimo:

sokove, sire, vina, suhomesnate izdelke, sadje in pralne praške.

**V DISKONTIH KRAJN, NAKLO IN BLED
PA BO VSE BLAGO CENEJŠE ŠE
DODATNIH 10 %.**

O ugodni ponudbi se prepričajte z obiskom naših trgovin!

Z GORENJSKIM GLASOM IN KOMPASOM NA AZURNO OBALO

Kaj nam bo karneval v Rio de Janeiru, če pa ne moremo tja?
Tudi beneški karneval letos zaradi strahu pred preveliko škodo ne bo na običajnem mestu in mogoče ne bo več tisto, kar je bil.
V NICI pa letos objublajo še zanimivejši in razkošnejši program. Za to smo se s Kompasom odločili, da enkrat našim bralcem ponudimo večdnevni izlet v tujino z bogatim programom: štiridnevno potovanje na Azurno obalo z ogledom slovitega karnevala v NICI.

Program potovanja:

1. dan, četrtek, 1. marca 1990: zvečer odhod iz Kranja
2. dan, petek, 2. marca: ob približno 9. uri prihod v kneževino MONACO, ogledi mondenega Monte Carla, s pristaniščem, Oceanografskim muzejem in knežjim predelom. Popoldne nadaljevanje vožnje proti Nici s postankom v mestecu Eze, kjer bo ogled parfumerije Fragonard z možnostjo ugodnega nakupa. Po prihodu v Nico bo najprej avtobusni ogled mesta in zvečer nastitev v hotelu.

3. dan, 3. marca: po zajtrku sledi vožnja v sloviti CANNES z ogledi marine, sprehajališča »La Croisette« in znamenite festivalne dvorane. Nato bomo obiskali Vallauris in si ogledali slovito kapelo s Picassovo mojstrovino »Vojna in mir«. Po vrnitvi v Nico si bomo po 14. uri s tribun ogledali sprevid pustnih šem, imenovan »Bitka rož«. Do večera bo čas za samostojno potepanje po mestu, po 20. uri pa se zopet dobimo na tribuni, od koder si bomo ogledali večerni spektakel po magično osvetljeni »Promenade des Anglais«. Ko nas bo utrudila ponudba in vrvež Nice, se bomo vrnili v hotel.

4. dan, nedelja, 4. marca: po zajtrku odhod iz Nice in vožnja mimo Monte Carla do francosko italijanske meje, nadaljevanje potovanja mimo Genove do Verone, kjer bo postanek in krožni ogled mesta. Povratek domov bo v poznih večernih urah.

Cena: 1.650,00 din

Ob prijavi lahko za vsako osebo vnovčite en bon v vrednosti 50,00 din, ki ga objavljamo na tej strani, tako da je cena potovanja za naše bralce 1.600,00 din.

V ceni je vračunano: prevoz z motornim turističnim avtobusom, prenočevanje v hotelu z dvema zvezdicama (prha, wc v sobi) z zajtrkom, vstopnina za ogled dveh prireditev (tribuna) in vodstvo potovanja.

Prijave sprejemajo vse Kompasove poslovalnice na Gorenjskem do srede, 14. februarja. Za vstop v Francijo potrebujete vizum. Za pridobitev vizuma oddajte ob prijavi veljavni potni list, izpolnite tiskovino in priložite fotografijo.

Hitro se odločite in pojdite z nami!

Podrobnejše informacije so vam na voljo v vseh Kompasovih poslovalnicah.

**VREDNOSTNI BON
= 50,00 din**

vnovčljiv ob prijavi za Kompasov in Glasov izlet v Nico - za vsako osebo samo 1 kupon

GORENJSKI GLAS

KOMPAS

AVTOIMPORT UDOVČ

LESCE D. O. O.
BEGUNJSKA 17,
64248 LESCE
TEL. (064) 74-207

POSREDUJEMO PRI
NAKUPU NOVIH IN
RABLJENIH OSEBNIH
AVTOMOBILOV IN
KOMBIJEV

SAVA KRAJN industrija gumijevih
usnjenih in kemičnih izdelkov

razpisuje:

JAVNO LICITACIJO

naslednjih osnovnih sredstev

izklicna cena

1. Vulkanizacijska preša Buzuluk leto nabave: 1978	21.000,00 din
2. Osební avto Renault GTL-4 letnik: 1984 (karamboliran)	5.600,00 din
3. Tovorni avto TAM 5,5 t letnik: 1980	8.400,00 din
4. Tovorni avto Zastava 850 AF letnik: 1985 (nevozen)	2.100,00 din
5. Diesel viličar INDOS 2 t letnik: 1974 (nevozen)	7.000,00 din

Javna licitacija bo 20. 2. 1990 ob 11. uri v sejni sobi Marlesove zgradbe v obratu II., Kranj, Škofjeloška c. 6. Ogled navedenih osnovnih sredstev bo istega dne ob 10. uri. Interesenti naj se ogledajo v obr. II., Škofjeloška c. 6 pri glavnem vratarju. Na licitaciji lahko sodelujejo fizične in pravne osebe.

V ceni ni všteti prometni davek, katerega plača kupec, če ne predloži izjave o oprostitvi prometnega davka.

Udeleženci morajo pred pričetkom licitacije položiti 10 % varščine od izklicne cene. Cena velja franco Sava Kranj.

Kupec mora plačati kupnino naslednji dan, to je 21. 2. 1990 in blago prevzeti najkasneje v 5 dneh po prodaji.

Po prevzemu ne bomo upoštevali reklamacij glede kakovosti in količine blaga.

Licitacija bo po sistemu "Videno-kupljeno".

SGP TEHNIK Škofja Loka
Stara cesta 2

vabi k sodelovanju KV PRODAJALCA GRADBENEGA
MATERIALA.

Od kandidata pričakujemo poznavanje gradbenih materialov, poznavanje poslovanja trgovine ter kreativnost pri razvoju trgovine. Kandidatu, ki bo izpolnil naša pričakovanja, nudimo stimulatívni OD.

Ponudbe naj kandidati pošljejo v roku 8 dni od objave na naslov kadrovska služba SGP TEHNIK Šk. Loka ali naj se na isti naslov zglasijo osebno na razgovor.

V trgovini S I T A R na Kranjski 2 v
Radovljici vam nudimo:

- okrasno in uporabno keramiko
- steklenino
- kristal
- kozmetiko

NOVO

Cenjene stranke obveščamo, da smo v
Kranju na Cesti Jaka Platiše 17 odprli
trgovino I N T I M A, v kateri nudimo:

- kozmetiko
- fino žensko spodnje perilo
- modne dodatke
- bižuterijo

**S PRINESENIM
OGLASOM VAM NUDIMO
10 % POPUST!**

Se priporočamo!

Zdravstveni dom Trzič

V dveh letih velik zalogaj

Trzič, 2. februarja - Po novem je funkcioniranje zdravstvenega varstva stvar republike, obveznost občine pa del socialnega programa in naložb v zdravstvu. V Trziču so naložbeni apetiti v zdravstvo mogoči v okvirju 0,45 občinske prispevne stopnje. V zadnjih dveh letih so bili v tem pogledu kar uspešni, a kako bo za naprej?

Na novo prekrita streha, obnovljeni prostori, rentgen, prostori za funkcionalne preiskave, nekaj nove opreme, vse to so uspeli v trziškem zdravstvenem domu v minulih dveh letih. Ob sodelovanju banke in zavarovalnice so kupili tudi novo reševalno vozilo. Za idealni rešilni kombi, kakršne si je direktor trziškega zdravstvenega doma dr. Andrej Robič ogledal na nedavni razstavi reševalnih vozil v Innsbrucku, ni bilo dovolj denarja, tako so se morali zadovoljiti s klasičnim rešilec.

Med neuresničeni obnovitvenimi načrti je ostala zobna ambulanta. Račun zanjo bi

znašal 400.000 dinarjev. Kje jih bodo dobili, jim za zdaj še ni jasno, toda obnova prostorov je, kot pravijo, nujna, močno pa je iztrošena tudi oprema, zlasti v zobni tehniki.

Ko bodo obvladali ta zalogaj, nameravajo vložiti tudi v obnovo opreme splošnega zdravstva (tudi laboratoriju obljublajo pomladitev), zlasti pa v znanje. Že zdaj imajo od 10 zdravnikov dva na specializaciji. Tudi ostali zdravstveni kader je deležen izobraževanja - z nabavo nove opreme so morali lani usposobiti tudi sestre, letos pa bodo tudi voznike reševalnih avtomobilov. Ker so majhen zdravstveni dom, nima-

jo spremljevalcev (medicinskih tehnikov), zato morajo ta znanja združiti pod kapami šoferjev. Naložbe v znanje se kmalu povrnejo z več učinka. To dr. Robič pojasnjuje na primeru lanske porabe zdravil, ko je bilo na Gorenjskem izdanih za desetino več receptov kot preteklo leto, čeravno ljudje niso bistveno bolj obolevali niti ni bilo kake epidemije. Ta pribitek je zdravstvu pobral večji kupček denarja. Trdi, da za tem tiči tudi neznanje. Če namreč zdravniki več vedo, so lahko tudi racionalnejši in jim ni nujno ravno pisati receptov, da bi potolžili paciente.

D. Z. Žlebir

Kranj, februarja - Čeravno narava letošnjih zimskih počitnic ni obdarila s snegom, so se otroci in mladina kar dobro zabavali. V Kranju je za to skrbelo deset organizatorjev, med njimi Konjeniški klub Kranj, ki je za šolarje priredil tečaj jahanja. Veder konec minulega tedna je bil kot nalašč za umirjen sprehod s konji.

- Foto: G. Šinik

SPOŠTOVANI NAROČNIKI

Prišel je čas obračuna naročnine za Gorenjski glas. Ker se je pobiralnina za pobiranje naročnine s poštarji prav nerazumljivo povečala (glede na višino novembra kar za 20 krat!), smo se odločili zopet za položnice, ki jih pošiljamo v teh dneh. Tako kot lani bomo tudi letos obračunavali naročnino vsake tri mesece in to sredi takega naročniškega obdobja, tako da bo vsak založil za polovico obdobja. Kot boste lahko tudi sami izračunali, tudi tokrat vsem naročnikom priznavamo 20 odstotni popust glede na maloprodajno ceno časopisa, s katero bomo v prihodnje sledili ceni drugih časopisov. Naj ob tem omenimo, da imajo naročniki ugodnost 25 odstotkov popusta tudi pri vseh oglasnih storitvah v našem časopisu. Prosimo vas, da naročnino poravnate v roku, ki je izpisan na položnici.

In še novost: že v letu 1989 smo pričeli pripravljati novo vsebinsko zasnovno in obliko časopisa Gorenjski glas. Razširjeni bralni del, nove rubrike s koristnimi informacijami, stalne petkove priloge Odprte strani in Snovanja, vam bodo nudile obilico zanimivega branja. Pričakujemo, da bomo novosti uvedli še ta mesec. Želimo, da nam ostanete zvesti!

Časopisno podjetje GLAS

Kaj je padlo na hišo Grašičevih iz Strahinja?

Leteči predmet nad Strahinjem

Kranj, 2. februarja - Sem ter tja tudi nad Slovenijo zaidejo neznan ali manj znani leteči predmeti, za katere se potem izkaže, da so zemeljskega porekla. Nekaj takega se je pred dnevi zgodilo tudi Grašičevim iz Strahinja.

Helena Grašič nam je povedala, da so Grašičevi v torek zjutraj popoldne nič hudega sluteč sedeli v kuhinji. Nenadoma so zaslišali pasji lajež, ki ni in ni ponehal, zato so šli pogledat, kaj se je zgodilo. Na hišni strehi so opazili nenavaden predmet z dolgo anteno in nekakšen očitno poškodovan balon. Oče Pavel je takoj poklical Center za obveščanje, kmalu zatem pa so prispeli kranjski miličniki. Predmet, ki je padel na Grašičevo hišo so razkrinkali na Hidrometeorološkem zavodu v Ljubljani in ugotovili, da gre za vremensko sondo, po napisih sodeč finski, kaj naj bi zaradi hitrega gibanja zračnih tokov priletela iz Avstrije.

Na Centru za obveščanje so povedali, da je bil v sondi hidrometeor. dolga antena pa je služila za pošiljanje podatkov na zemljo. Vse skupaj je bilo poškodovano. Na Centru so še dejali da na Hidrometeorološkem zavodu sonde ne bodo sprejeli in poslali nazaj, saj je to povezano s prevelikimi stroški. In če obrnemo stvar še malo na šalo, lahko zapišemo, da tovrstni predmeti kar radi padajo na Gorenjsko, saj so jih pred leti že našli na področjih Jošta, Hotemaž in Trziča.

M. Gregorič

Prireditve ob prazniku

Trzič - V trziški knjižnici se bo v četrtek, 8. februarja, od 8. do 11. ure z otroki pogovarjal pesnik Bojan Pisk. Tega dne bo v knjižnici tudi dan odprtih vrat (brezplačno za zamudnike). Dan odprtih vrat - brezplačen vstop bo tudi v muzeju.

Pred Abanko bo v četrtek ob 16.30 koncert Pihalnega orkestra Trzič pod vodstvom dirigenta Vlada Škrleca.

V trziški kinodvorani bodo v četrtek, ob 18. uri vrteli prvi slovenski igrani film V kraljestvu Zlatoroga. Po projekciji bo pogovor o filmu.

Idrijci urejajo novo odlagališče odpadkov

Maja ugasne zelena luč za Raskovec

Škofja Loka, 5. februarja - Kaže, da bosta škofjeloška in idrijska občina po večletnem prerekanju okrog idrijskega odlagališča komunalnih (in na črno tudi nevarnih) odpadkov v Raskovcu, od koder izcedne vode pretijo z onesnaženjem virov pitne vode za Žiri, kmalu skupaj nazdravili novi deponiji.

Po medsebojnem dogovoru ugasne zelena luč za odlagališče Raskovec 15. maja. Tedaj morajo imeti Idrijci usposobljeno novo odlagališče. Kot so nedavno sporočili Ločanom, ne pričakujejo ovir, ki bi ta datum postavljale na glavo. Novo odlagališče v Ljubevču imajo namreč že opredeljeno v družbenem planu, pri koncu so ureditveni projekti, pridobili so zemljišče za celotno območje odlagališča, v teku pa so tudi že pripravljala dela, kot posek dreve, dovozna pot, utrjevanje brežin vodotoka.

Nekoliko bolj se Idrijcem odmika delo pri projektu sanacije sedanjega odlagališča Raskovec, ki bi ga morali - skupaj s pozitivnim mnenjem skupine SEPO pri Inštitutu Jožef Stefan - predložiti škofjeloškim sosedom do konca minulega leta. Idrijci sicer obljublajo, da zamude ne bo več kot dva meseca, vendar so Ločani po dolgih letih slabih izkušenj previdni; izvršni svet razumevajoče pristaja na dvomesečni zamik, obenem pa vztraja pri res strokovno neoporečni sanaciji Raskovca.

H. Jelovčan

Vijoličasta Sava

Jesenice, 5. februarja - Malo pred poldnevom smo dobili v uredništvo obvestilo iz Centra za obveščanje in alarmiranje v Kranju, da je Sava na Jesenicah od Hermanovega mostu naprej vijoličasto obarvana in da je menda vzrok za to v jeseniški železarni. Vodja oddelka za tehnično, ekološko in zdravstveno varstvo v Železarni Zoran Kreič nam je po telefonu informacijo iz Centra v Kranju in nato še načelnika občinskega štaba za CZ občine Jesenice Branislava Petroviča potrdil. Povedal je, da je do vijoličastega obarvanja prišlo okrog 9. ure dopoldne, vzrok pa je "nepričakovana tehnološka motnja" oziroma nenaden izbruh stare kisline iz že opuščene "kaverne" pod nekdanjo lužilnico v predelovalnici obrata Hladne valjarne in žičarne. Odtekanje so, ko so ugotovili vzrok, takoj preprečili in hkrati vzeli tudi vzorce vode za preiskavo. Prve ocene so, da nenaden izliv ni povzročil zastrupitve Save.

A. Ž.

Časopisom ni vedno verjeti

Kranj, 2. februarja - Časopisi so bolj ali manj naši vsakdanji spremljevalci, tako kot radio, televizija in ostali množični mediji. Nekateri jim sicer prerokujejo, da bodo izumrli zaradi hitrega razvoja drugih oblik obveščanja. Kljub vsemu pa moramo priznati, da bi težko živeli brez obveščanja preko časopisov, čeprav njihovega pisanju ne kaže vedno povsem zaupati.

novic iz domačega okolja, saj to bolj pritegne bralce."

Vilko Papler, upokojenec: "Časopisom verjamem, ker menim, da jim enostavno moramo verjeti. Vsekakor pa veliko bolj zaupam časopisom kot pa televiziji, saj tam bolj pogosto manipulirajo. Želim, da bi bilo v časopisih več fotografij in novic iz domačega okolja, saj to bolj pritegne bralce."

kar je zapisano v časopisih."

Belinda Pevec, knjižničarka: "Časopisom v glavnem zaupam, zato tudi verjamem večini tistega, kar je v njih napisano. Do sedaj sem verjela in zaupala tudi vašemu časopisu. Pravzaprav nimam druge izbire kot, da verjamem tistemu, kar je zapisano v časopisih."

de pod roke, zato vsega ne verjamem.

Grega Dolenc, dijak: "Če hočem verjeti časopisom, oziroma tistemu, kar pišejo, je najbolje, da več časopisov primerjamo med seboj, da bi se prepričali, ali je njihovo pisanje resnično ali ne. Nekateri časopisi pišejo prav vse, kar jim pride pod roke, zato vsega ne verjamem."

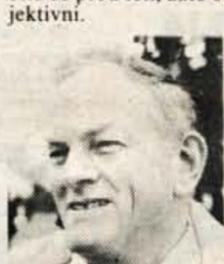
objavijo vse, kar jim pride pod roke."

Jože Špenko, voznik: "Tistemu, kar pišejo naši časopisi, lahko verjamem največ dvajset odstotno. Vsi časopisi so namreč precej spolitizirani, informacije dobivajo od različnih virov, ki niso vedno povsem zanesljivi, nekateri časopisi pa sploh objavijo vse, kar jim pride pod roke."

bila še pred leti, zato so objektivni.

Dino Gojo, ekonomist: "Vse informacije iz časopisov jemljem nekoliko z rezervo, torej podvomim v popolno resničnost napisanega. Stanje se vseeno nekoliko izboljšuje, saj smo v zadnjem času dosegli precej večjo svobodo tiska, kot je tudi časopisi bolj objektivni."

ne zaupam preveč."

Ivan Žakelj, zastopnik: "Včasih časopisom verjamem bolj, včasih manj. V teh časih je bolje, da pišanje časopisov ne verjamemo preveč, kajti v njih vsi nekaj obljublajo. Zaenkrat razmere še ne gredo nič na bolje, tako da časopisom

M. Gregorič

Foto: Katja Premru

Afrika, spomin na leto dni življenja

Škofja Loka, 5. februarja - V torek, 6. februarja 1990, ob 18. uri škofjeloškemu kinu Sora pripravljajo svetovni popotnik Zvone Serca multivizijo, računalniško vodeno projekcijo z naslovom Afrika, spomin na leto dni življenja. Predavanje govori o zanimivem popotovanju z motorjem preko črne Afrike.

Druga zmaga Mateje Svet

Kranj, 5. februarja - Jugoslovanska smučarka Mateja Svet je dobila šesti veleslalom letošnje sezone za ženski svetovni

pokal. V švicarskem Veyonnazu je bila v obeh voznjah najhitrejša in s to zmago je dosegla svojo drugo zmago v tej sezoni. Na odlično četrto mesto se je uvrstila Veronika Šarec s štartno številko 41.

D. H.

Čipka na Škofjeloškem

Škofja Loka - Prizadene članice aktivov kmečkih žena pri škofjeloški kmetijski zadrugi pripravljajo ob 8. februarju, slovenskem kulturnem prazniku razstavo Čipka na Škofjeloškem. Odprli jo bodo 8. februarja, ob 15. uri v prostorih Kmetijske zadruge na Spodnjem trgu v Škofji Loki (nad trgovino). Razstavo bo odprta tudi v petek, soboto in nedeljo od 9. do 18. ure. Vsa dan pripravljajo bogat srečelov.

L. F.

V četrtek, 22. februarja, ob 19. uri bo prva letošnja

GLASOVA PREJA

Voditelj Viktor Žakelj bo tokrat gostil podpredsednika slovenske socialistične zveze, pesnika in akademika

CIRILA ZLOBCA
ter pesnika in urednika
JAŠO ZLOBCA

Pogovarjali se bodo na temo
MED POLITIKO IN KULTURO

Pokličite nas po telefonu 21-860 (uredništvo Gorenjskega glasa) in rezervirali vam bomo sedež v restavraciji. Obljublamo bogat večer ob dobri postrežbi in zanimivem pogovoru.